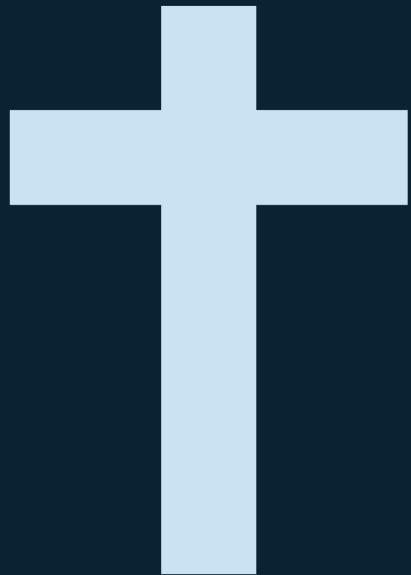

Luka

The Gospel According to Luke in the Arli dialect of the Vlax
Romani language

Luka

The Gospel According to Luke in the Arli dialect of the Vlax Romani language

© 2018.

Language: Arli (Romani, Vlax)

Dialect: Arli

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-03-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Mar 2024 from source files dated 12 Mar 2024

Oae3729f-5fc8-5aa0-b49a-b7759ad04491

Contents

Luka 1

O evandelje e Lukasoro

Uvod

¹ Cenimeja Teofile, but džene lelige te pisinen oto događaja save ule maškar amende. ² On pisinde adahar sar so vaćerde amendje okola kola taro anglunipe dikhle adala događaja hem kola inele sluge zako e Devlesoro lafi. ³ Adahar hem me, palo adava so taro anglunipe šukar ispučljum sa adava, mangljum tuće sa palo redo te pisinav, ⁴ te šaj ove uverime dai čače sa adava so injan sikavdo.

O andeo phenela so ka bijandol o Jovan o Krstitelj

⁵ Kad o Irod inele caro ani Judeja, nesavo manuš palo anav Zaharija inele svešteniko e izraelconengoro, oto redo e Avijasoro. E Zaharijasiri romni da inele oto pleme e Aronesoro. Lakoro anav inele Jelisaveta. ⁶ O Zaharija hem i Jelisaveta inele pravedna anglo Devel, adalese so živinde palo sa o naredbe hem o zakonja e Gospodesere. ⁷ Olen na ine čhave adalese so i Jelisaveta našti ine te ačhol khamni, a soduj džene već purandile.

⁸ Jekh dive kad e Zaharijasiri grupa oto sveštenici kandla ano Hram, tegani hem o Zaharija čerela ine pli buti sar svešteniko anglo Devel. ⁹ Ov, palo adeti e sveštenikonengoro, barbuteja inele izabirime te đerdini ko Hram e Gospodesoro hem te kadini. ¹⁰ Sar o Zaharija kadini ine ano Hram, sa edobor narodo molini pe ine avri.

¹¹ A ano Hram e Zaharijase mothovđa pe o andeo e Gospodesoro, kova terdino ki desno strana oto oltari kotar kadinda pe. ¹² Kad o Zaharija dikhla le, uz nemirinda pe hem but darandilo.

¹³ A o andeo phenda lese: "Mada, Zaharija! O Devel šunda ti

molitva. Ti romni i Jelisaveta ka bijani će čhave, i ka de le anav Jovan. ¹⁴ Ka ove but radosno zbog leste hem but džene ka radujinen pe so ov ka bijandol, ¹⁵ adalese so ka ovel baro manuš anglo Gospod. Nikad naka pijel mol hem ništa sostar šaj te mačol pe. Ka ovel pherdo e Svetone Duhoja pana pe dajaće ano vodi. ¹⁶ Bute Izraelconen ka irini anglo Gospod, anglo lengoro Devel. ¹⁷ Ka džal anglo Gospod sar glasniko ano duho hem ano zoralipe e prorokosoro e Ilijasoro. Ka mirini e dadene lengere čhavencar hem okolen so na šunena ka irini nakori mudrost e pravednikonen-giri. Te pripremini e narodo te oven spremna zako e Gospodesoro aviba."

¹⁸ I o Zaharija pučlja e andeo: "Sar me te džanav da čače ka ovel adava so phendan? Me injum purano hem mli romni da beršali."

¹⁹ A o andeo phenda lese: "Me injum o Gavrilo, o andeo kova terđola anglo Devel. Ov bičhalđa man te vaćerav tuja hem te anav će akava šukar lafi. ²⁰ I ače, ka ove laloro, naka šaj te vaćere sa di o dive kad adava ka ovel, adalese so na verujindan mle lafendje save ka pherđoven ano pravo vreme."

²¹ Sar o andeo vaćeri ine e Zaharijaja, o narodo kova adžićerđa avri čudinđa pe so o Zaharija edobor ačhilo ano Hram. ²² A kad o Zaharija iklilo, našti ine te vaćeri olencar. Čerela ine nesar te mothoj lende vastencar, ali ačhilo laloro. O manuša halile da ole ine vizija ano Hram.

²³ Kad pherdile o dive oti lesiri služba ano Hram, o Zaharija irindja pe čhere. ²⁴ Na nakhlo but, i lesiri romni i Jelisaveta ačhili khamni hem pandž masek na iklili avri taro čher. Phenda: ²⁵ "O Gospod čerđa te šaj ačhovav khamni. Akana mothovđa majje pli milost hem cidindja mli lađ anglo manuša."

O andeo phenela e Marijače so kabijani e Isuse

²⁶ Kad i Jelisaveta inele šofto masek khamni, o Devel bičhalđa ple andeo e Gavrilo ki diz Nazaret ani regija Galileja. ²⁷ Adari valjanda te legari o lafi e Marijače koja pana inele čhaj. Oj inele mangli e murše se palo anav Josif, kova inele oto pleme e carosoro e Davidesoro.

²⁸ Kad alo o andeo, phendā e Marijače: "Radujin tut! O Gospodi but milostivno premala tute!"

²⁹ A i Marija but uznemirinda pe zborg e andeosere lafija, i pučlja pe so šaj te značini adava pozdrav.

³⁰ A o andeo phendā laće: "Madar, Marije! O Devel mothovđa će pli milost! ³¹ Ače, ka ačhove khamni hem ka bijane čhave, i ka de le anav Isus. ³² Ov ka ovel baro hem ka vičini pe Čhavo e Najbare Devlesoro. O Devel o Gospod ka del le o presto lesere pradadesoro e Davidesoro. ³³ Ka carujini upro pleme e Jakovesoro zauvek; zako lesoro carstvo naka ovel kraj."

³⁴ Tegani i Marija pučlja e andeo: "Sar šaj te ovel adava kad me pana injum čhaj?"

³⁵ A o andeo phendā laće: "O Svetu Duho ka huljel upra tute hem o zoralipe e Najbare Devlesoro ka učhari tut. Adalese adava čhavo, kole ka bijane, ka ovel sveto hem ka vičini pe Čhavo e Devlesoro. ³⁶ Eče, ti bibi i Jelisaveta da, ko purane berša, ačhili khamni hem ka bijani murše. Ioj, kolaće sare džande da našti te ačhol khamni, akanai šov masek khamni. ³⁷ Adalese so o Devel sa šaj te cerel!"

³⁸ Tegani i Marija phendā: "Ače, sluškinja e Gospodesiri injum. Nek ovel maje palo to lafi."

I o andeo dželo olatar.

I Marija džala te dikhel e Jelisaveta

³⁹ Adala dive i Marija spremindā pe hem siđardā ko bregalo krajo, ki jekh diz ani regija Judeja.

⁴⁰ Kad resli adari, đerdindā ko čher

e Zaharijasoro hem pozdravindā e Jelisaveta.

⁴¹ I kad i Jelisaveta šundā e Marijakoro pozdrav, o čavoro oti radost zorale mrdindā olaće ano vođi, a oj pherdili e Svetone Duhovo. ⁴² I bare glasoja phendā e Marijače: "Najblagoslovime injan maškarō đuvlja hem blagoslovime o čavoro kole akhareja ano vođi! ⁴³ Akavai bari čast maje so tu, mle Gospodesiri daj, aljan kora mande. ⁴⁴ Adalese so, kad šundum to pozdrav, o čavoro oti radost zorale mrdindā maje ano vođi. ⁴⁵ Blago tuće so verujindan da ka ovel adava so phendā će o Gospod!"

I Marija hvalini e Devle

⁴⁶ Tegani i Marija phendā:

"Mlo vilo barjari e Gospode;

⁴⁷ Mlo duho radosno ano Devel, ano mlo Spasitelj,

⁴⁸ so ulo milostivno upri poniznost ple sluškinjakiri.

I ače, od akana sa o generacije ka phenen da injum blagoslovime đuvli,

⁴⁹ adalese so bare šukaripa čerđa maje o Zoralo Devel kasoroi anav sveto!

⁵⁰ Ovi milostivno e manušenđe tari generacija ki generacija kola darana olestar.

⁵¹ Ple zorale vasteja čerđa bare buća; rasfrdindā e manušen kolai barikane ano pumare vile.

⁵² Peravđa e vladaren taro lengoro prestolje, a vazdindā e poniznonen.

⁵³ Čaljarda e bokhalen šukaripnaja, a čučen muklja e barvalen.

⁵⁴ Pomožindā e Izraelconenđe, ple slugendje.

Na bisterđa te ovel milostivno

⁵⁵ e Avraameše hem lesere potomkonende zauvek, sar so dindā plo lafi amare pradadendje."

⁵⁶ I Marija ačhili e Jelisavetaja di sar trin masek, i tegani irindā pe čhere.

Bijandilo o Jovan o Krstitelj

⁵⁷ A kad alo o vreme i Jelisaveta te bijani, bijandā murše. ⁵⁸ Kad lakiri familija hem lakere komšije šunde so o Gospod mothovđa laće bari milost, radujinde pe olaja. ⁵⁹ A kad e čhavore inele ofto dive, koro Zaharija čedinde pe o manuša zako obreziba e čhavoresoro. I mangle te den le lesere dadesoro anav - Zaharija, ⁶⁰ ali i Jelisaveta phendā: "Na! Lesoro anav ka ovel Jovan!"

⁶¹ A on phende laće: "Niko te familijatar na vičini pe adahar."

⁶² I vastencar pučle e Zaharija savo anav mangela te del ple čhavore.

⁶³ Tegani o Zaharija rodindā te den le jekh tikori phal zako pisiba hem pisindā: "Lesoro anavi Jovan."

I sare začudinde pe.

⁶⁴ I otojekhvar e Zaharijasoro muj phravdilo hem šaj ine palem te vačeri, i lelja te slavini e Devle.

⁶⁵ I uklindā i dar sa lengere komšijen. Ko sa o bregalo krajo e Judejakoro vačerđa pe adalestar so ulo. ⁶⁶ I sare kola šunde adava, razmislinde adalestar hem phende: "Akava čhavoro isi te ovel baro manuš. Čačei upro leste o vas e Gospodesoro."

O Zaharija prorokujini e Mesijastar hem e Jovanestar

⁶⁷ A o Zaharija, e Jovanesoro dad, pherdilo e Svetone Duhova hem prorokujindā:

⁶⁸ "Slava e Gospodese e Izraelesere Devlese,
adalese so alo hem otkupindā ple narodo!"

⁶⁹ Vazdindā amendē e zorale Spasitelje
oto pleme e carosoro e Davidesoro, ple slugasoro,

⁷⁰ sar so vačerđa pana angleder
prekalo muja ple svetone prokonengere.

⁷¹ Vazdindā amendē zorale Spasitelje te spasini amen amare neprijateljendar hem sa e manušengere vastendar kola mrzinena amen.

⁷² Mothovđa milost amare pradadende hem ispunindā plo sveto savez, ⁷³ i sovli savi halja e Avraame se amare pradadese:

⁷⁴ so ka ikali amen amare neprijateljengere vastendar te šaj služina lese bizi dar

⁷⁵ ani svetost hem ani pravednost anglo leste sa đikote injam dživde.

⁷⁶ A tu Jovane, mlo čhavo, ka ove pendžardo sar proroko e Njbare Devlesoro, adalese so ka dža anglo Gospod te pripremine lese o drom.

⁷⁷ Ka sikave lesere narodo sar te pendžaren o spasenje prekalo oprostiba lengere grehija

⁷⁸ zbog amare Devlesoro milosrdno vilo palo savo o svetlost odupral ka avel kora amende sar ikljojb e khamesoro,

⁷⁹ te svetlini okolendē so bešena ani tomina hem ani senka e meribnasiri, te legari amen ko drom oto mir."

⁸⁰ A o čhavoro o Jovan barjola ine hem zoraljola ano duho. Kad barilo, živindā ani pustinja sa đikote na iklilo anglo Izraelci te propovedini.

2

O Isus bijandilo

¹ A ano adava vreme kad o Jovan bijandilo, e rimesoro caro o Avgust naredindā te čerel pe popis oto sa o manuša ano carstvo. ² Adava inele prvo popis čerdo sar o Kvirinije vladini ine ani Sirija. ³ I sa o manuša dželete ko dizja kaj bešle ine lengere preci te prijavinen pe zako popis. ⁴ Adahar da o Josif, adalese so inele potomko e carosoro

e Davidesoro, dželo tari diz Nazaret oti regija Galileja ko gav Vitlejem oti regija Judeja, kote o David bijandilo.

⁵ Dželo adari sar te prijavini pe zako popis pe verenicaja e Marijaja koja inele khamni. ⁶ I sar on inele ano Vitlejem, alo e Marijakoro vreme te bijani. ⁷ I bijandā ple prvine čhave.

Paćardā le hem pašljarda le ano jasle adalese so ki gostonica na inele than olendē.

O andelja vaćerena e pastirende so bijandilo o Spasitelj

⁸ Adaja rat paše uzalo Vitlejem inele nesave pastirija kola arakhena ine pumare bakren ko polje. ⁹ I otojekhvar o andeo e Gospodesoro terdino uzalo lende hem i slava e Gospodesiri osvetlindā len, i on but darandile.

¹⁰ A o andeo phendā lendē: "Ma daran! Ače, anava tumendē šukar lafi oto baro bahtalipe savo ka ovel sa e manušendē! ¹¹ Avdice, ani e Davidesiri diz bijandilo tumendē o Spasitelj kovai o Hrist o Gospod. ¹² A palo akava znako ka pendžaren le: ka arakhen e čavore paćarde hem sar pašljola ano jasle."

¹³ Otojekhvar uzalo andeo mothovđa pe bari vojska e andelendar savi hvalinda e Devle vaćerindoj:

¹⁴ "Slava ko učipe e Devlese,
a ki phuv mir e manušendē
kolencar o Devel zadovoljno!"

¹⁵ I kad o andelja irinde pe ko nebo, o pastirija phende jekh averese: "Hajde te dža di o Vitlejem hem te dikhla adava so phendā amenđe o Gospod."

¹⁶ I dželete sigate, hem arakhle e Marija, e Josife hem e čavore sar pašljola ano jasle. ¹⁷ A kad dikhle e čavore, vaćerde averendē sa so ine lendē phendo e čavorestar.

¹⁸ I inele zadivime sare kola šunde adava so o pastirija vaćerde. ¹⁹ A i Marija sa adava garavđa pese ano vilo hem razmislinđa adalestar. ²⁰ I o pastirija dželefse slavindoj hem

hvalindoj e Devle zako sa okova so šunde hem so dikhle baš adahar sar so ine lendē phendo.

²¹ Kad nakhle ofto dive, kad e čavore valjande te obrezinen, dinde le anav Isus – sar so vičindā le o andeo angleder so i Marija ačhili khamni.

E Isuse anena ko Hram

²² Kad alo o vreme zako adeti i daj te očistini pe palo e Mojsijasoro zakoni, o Josif hem i Marija ande e Isuse ano Hram ko Jerusalim te preden le e Gospodese ²³ (sar soi pisime ano zakoni e Gospodesoro: "Dijekh murš prvenco te ovel posvetime e Gospodese") ²⁴ hem te den žrtva (sar soi phendo ano zakoni e Gospodesoro: "duj tikore golubija ili duj terne golubija").

O Simeon prorokujini

²⁵ A ano Jerusalim inele jekh manuš palo anav Simeon. Ov inele pravedno hem pobožno. Adžičeri ine te avel o Mesija te spasini e Izraelconen, hem o Svetu Duho inele upro leste. ²⁶ O Svetu Duho mothovđa lese da angleder so ka merel, ka dikhel e Gospodesere Mesija. ²⁷ I o Svetu Duho phendā lese te džal ko Hram, i ov dželo. Tegani o Josif hem i Marija ande e čavore e Isuse ano Hram sar te čeren o adeti savoi palo Zakoni. ²⁸ Kad o Simeon dikhla e čavore e Isuse, lelja le ki angali hem hvalindā e Devle vaćerindoj:

²⁹ "Gospode, akana šaj me, o sluga klo, te merav ano mir sar so phendan maje.

³⁰ Adalese so mle jačha dikhle to spasenje,

³¹ savo spremindan anglo sa o nacije.

³² Akava spasenje ka ovel svetlost te mothoj tut avere nacijendē hem ka anel slava te narodose, e Izraelconende."

³³ E Isusesoro dad hem i daj divinde pe adaleja so o Simeon vaćerđa olestar.

³⁴ Tegani o Simeon blagoslovindā len hem phendā e Marijače, e Isus-esere dajaće: "Dikh, akavai čavoro birime te čerel buten te peren hem te ušten ano Izrael. Ovi odredime te ovel e Devlesoro znako, ali but džene ka odbacinen le. ³⁵ Adava ka ovel sar te mothoven pe bute manušengere garavde mislija. A o mači ka posaj ti duša."

I Ana zahvalini e Devlese zako Mesija

³⁶ A adari da inele i proročica i Ana, i čhaj e Fanuilesiri, oto pleme e Asiresoro. Oj inele ano purane berša. Efta berš živindā ple romeja, ³⁷ a palo adava živindā sar udovica di oftovardešu štarto berš. Stalno inele ano Hram, i dive i rat slavinđa e Devle ano postiba hem ano moliba. ³⁸ I samo so o Simeon završindā ple vačeribnaja, i Ana nakhini di o Josif hem i Marija zahvalindoj e Devlese zako čavoro. I lelja te vačeri e čhavorestar sarijendē adari kola adžicerde upro Devel te otkupini o Jerusalim.

³⁹ Kad o Josif hem i Marija čerde sa soi palo zakoni e Gospodesoro, irinde pe ki pumari diz Nazaret ki Galileja. ⁴⁰ A o čavoro barjola ine hem zoraljola. Pherđola ine mudrost hem i milost e Devlesiri inele upro leste.

O čavoro o Isus vačeri e učiteljencar ano Hram

⁴¹ E Isusesoro dad hem i daj đijekh berš zako prazniko Pasha džana ine ki diz Jerusalim. ⁴² Kad e Isuse inele dešuduj berš, palo adeti, hem ov dželo olencar adari te slavini o prazniko. ⁴³ Kad nakhlo o prazniko, o Josif hem i Marija lelje te džanfse, a na džande so lengoro čavo o Isus ačhilo ano Jerusalim. ⁴⁴ Sar mislinde dai o Isus maškaru manuša kola putujinde olencar, dželete jekh dive phirindoj, a onda lelje te roden le maškaru pumarende hem maškaru pendžarutne. ⁴⁵ I kad našti ine te arakhen le, irinde pe ko Jerusalim te roden le. ⁴⁶ I o

trito dive arakhle le ano Hram sar bešela maškaru e verakere učitelja, sar sunela len hem pućela len. ⁴⁷ I sare kola šunde e Isuse, divinde pe zako lesoro džandipe hem zako lesere odgovorija.

⁴⁸ I kad dikhla le lesoro dad hem lesiri daj, inele iznenadime. Lesiri daj phendā lese: "Mlo čhavo, vačer sose adava čerđan amende? To dad hem me but darandiljam hem rodinđam tut!"

⁴⁹ A o Isus pučlja len: "Sose rodinđen man? Na džanđen li so valjani te ovav ano čher mle Dadesoro?"

⁵⁰ A i Marija hem o Josif na halile so o Isus manglja te phenel lendje adaleja.

⁵¹ I palo adava, o Isus irinda pe olencar ko Nazaret hem ine lendje poslušno. A lesiri daj garavđa pese ano vilo sa adava so ulo. ⁵² A o Isus ulo po mudro hem barjola ine ano telo, hem sa više barjola ine ano jačha e Devlese hem e manušendē.

3

O Jovan o Krstitelj pripremini o drom e Isusesese

¹ Kad o caro o Tiberija vladindā upro e Rimesoro carstvo dešupandžto berš, o Pontije Pilat vladindā ani Judeja, o Irod vladindā ani Galileja, a lesoro phral o Filip vladindā ani Itureja hem ani Trahonitada, o Lisanije vladindā ani Avilina, ² hem o Ana hem o Kajafa inele šerutne sveštenici, o lafi e Devlesoro alo e Zaharijasere čhavese e Jovanese ki pustinja. ³ I o Jovan dželo ko sa o krajo e lenjakoro Jordan te propovedini e manušendē da valjani te pokajinen pe zako pumare grehija hem te oven krstime sar te mothoven dai lendje oprostime o grehija. ⁴ Sar so angleder pisindā o proroko o Isaija, o Jovan inele

"o glaso so vičini ani pustinja:
'Pripreminen o drom e Gospodese,
ravnonen lese o droma!
⁵ Đijekh dolina te pherđol

a đijekh planina hem brego te peren!
O bange droma te oven ispravime a o neravna droma te oven ravnome!
6 I sa o manuša ka dikhen e Devlesoro spasenje.”

7 Akava o Jovan vaćerđa butendje kola iklide te krstini len: “E sapengere čhavalen! Ko vaćerđa tumende da šaj te našen tari e Devlesiri holi savi avela? **8** Tumare životeja mothoven da čače pokajinden tumen! I ma mislinen dai dovoljno te phenen: ‘Amaroi pradad o Avraam.’ Phenava tumende da o Devel hem akale barendar šaj te vazdel čhaven e Avraamese. **9** Ače o tover oto sudo e Devlesoroi već vazdime te čhinel o kašta ano kreno. I đijekh kaš savo na bijani šukar bijandipe ka čhinel pe hem ka frdel pe ani jag.”

10 A o narodo pučlja le: “So valjani te čera?”

11 O Jovan phendā lende: “Kas isi duj gada, jekh valjani te del okolese kas nane. A kas isi hajbnase, te čerel isto adžahar.”

12 Nesave carinici da ale te krstini len o Jovan, i pučle le: “Učitelju, so amen te čera?”

13 A ov phendā lende: “Ma roden buderi porez okolestar so o zakoni phenela tumende te roden.”

14 I nesave vojnici da pučle e Jovane: “A so amen te čera?”

A ov phendā lende: “Nikastar ma len love ki sila ili so ka tužinen len hovavne hem oven zadovoljna tumara plataja.”

15 A o narodo adžićerđa e Mesija hem sare pučle pe nane li o Jovan adava. **16** Adalese o Jovan phendā sarijende: “Me krstinava tumen panjeja, ali avela o po baro mandar, kase na injum dostoјno ni o dorikha otu obuća te phravav. Ov ka krstini tumen e Svetone Duhoja hem jagaja.

17 Ano vas lese i lopata te čistini o gumno plo hem te odvojini o điv taro lјuske. O điv ka čhivel pese ki šupa, a o lјuske ka tharel jagaja savi nikad

na mudardjola.” **18** Ađahar, sar hem bute avere lafencar o Jovan vaćerđa lende o Šukar lafi.

19 A e vladare e Irode o Jovan ukorindā adalese so lelja romnjače ple phralesere romnja e Irodijada hem zako but avera bišukar buća save cerđa. **20** Tegani o Irod čerđa aver bišukaripe: čhivđa e Jovane ko phandlipe.

O Jovan krstini e Isuse

21 Kad sa o manuša krstinde pe, krstindā pe hem o Isus. I tegani sar o Isus molini pe ine, phravdilo o nebo, **22** a o Sveto Duho huljilo uproleste ano oblik e golubesoro. A taro nebo šundilo o glaso e Devlesoro: “Tu injan mlo Čhavo o manglo! Tuja injum bahtalo!”

E Isusesoro poreklo

23 O Isus počindā pli služba anglo narodo kad inole di ko trijanda berš. O narodo smatrindā dai o Isus čhavo e Josifesoro.

O Josif inele čhavo e Ilijasoro.

O Ilija inele čhavo e Matatesoro.
O Matat inele čhavo e Levijesoro.
O Levije inele čhavo e Melhisoro.
O Melhi inele čhavo e Janajesoro.
O Janaj inele čhavo e Josifesoro.

25 O Josif inele čhavo e Matatijesoro.

O Matatije inele čhavo e Amosesoro.

O Amos inele čhavo e Naumesoro.
O Naum inele čhavo e Esljasoro.

O Eslija inele čhavo e Nangej-soro.

26 O Nangej inele čhavo e Maatesoro.

O Maat inele čhavo e Matatijesoro.
O Matatije inele čhavo e Semeine-soro.

O Semein inele čhavo e Josihesoro.
O Josih inele čhavo e Jodasoro.

27 O Joda inele čhavo e Joananesoro.

O Joanan inele čhavo e Risasoro.
O Risa inele čhavo e Zorovavelesoro.

O Zorovavel inele čhavo e Salati-ilesoro.

O Salatiil inele čhavo e Nirisoro.
28 O Niri inele čhavo e Melhisoro.

O Melhi inele čhavo e Adisoro.
O Adi inele čhavo e Kosamesoro.
O Kosam inele čhavo e Elmadame-soro.
O Elmadam inele čhavo e Iresoro.
²⁹ O Ir inele čhavo e Isusesoro.
O Isus inele čhavo e Eliezeresoro.
O Eliezer inele čhavo e Jorime-soro.
O Joram inele čhavo e Matatesoro.
O Matat inele čhavo e Levijesoro.
³⁰ O Levije inele čhavo e Simeone-soro.
O Simeon inele čhavo e Judasoro.
O Juda inele čhavo e Josifesoro.
O Josif inele čhavo e Jonamesoro.
O Jonam inele čhavo e Eliakime-soro.
³¹ O Eliakim inele čhavo e Meleja-soro.
O Meleja inele čhavo e Menasoro.
O Mena inele čhavo e Matatasoro.
O Matata inele čhavo e Natane-soro.
O Natan inele čhavo e Davidesoro.
³² O David inele čhavo e Jeseje-soro.
O Jesej inele čhavo e Jovidesoro.
O Jovid inele čhavo e Voozesoro.
O Vooz inele čhavo e Salmonesoro.
O Salmon inele čhavo e Naasone-soro.
³³ O Naason inele čhavo e Amina-davesoro.
O Aminadav inele čhavo e Admi-nesoro.
O Admin inele čhavo e Arnisoro.
O Arni inele čhavo e Esromesoro.
O Esrom inele čhavo e Faresesoro.
O Fares inele čhavo e Judasoro.
³⁴ O Juda inele čhavo e Jakovesoro.
O Jakov inele čhavo i Isaakesoro.
O Isaak inele čhavo e Avraame-soro.
O Avraam inele čhavo e Tarasoro.
O Tara inele čhavo e Nahoresoro.
³⁵ O Nahor inele čhavo e Seruhe-soro.
O Seruh inele čhavo e Ragavesoro.
O Ragav inele čhavo e Falekesoro.
O Falek inele čhavo e Everesoro.
O Ever inele čhavo e Salasoro.
³⁶ O Sala inele čhavo e Kainame-soro.
O Kainam inele čhavo e Arfak-sadesoro.
O Arfaksad inele čhavo e Sime-soro.
O Sim inele čhavo e Nojesoro.

O Noje inele čhavo e Lamehesoro.
³⁷ O Lameh inele čhavo e Ma-tusalasoro.
O Matusala inele čhavo e Enohe-soro.
O Enoh inele čhavo e Jaretesoro.
O Jaret inele čhavo e Malaleile-soro.
O Malaleil inele čhavo e Kainame-soro.
³⁸ O Kainam inele čhavo e Enosesoro.
O Enos inele čhavo e Sitesoro.
O Sit inele čhavo e Adamesoro.
O Adam inele čhavo e Devlesoro.

4

E Isuse ki pustinja kušini o beng

¹ A o Isus, pherdo e Svetone Duhoja, irinda pe tari len Jordan; i oto Duho inele legardo ki pustinja,
² kaj inele saranda dive iskušime e bengestar. I na halja ništa adala dive, a kad nakhle adala dive, tegani bokhalilo.

³ I o beng phendā lese: “Te injan o Čhavo e Devlesoro, vačer akale barese te ovel maro.”

⁴ A o Isus phendā lese: “Pisimei ko Sveto lil: ‘O manuš naka živini samo oto maro.’”

⁵ I o beng legardā le ko učo than hem otojekhvar mothovđa lese sa o carstvija e phuvjakere, ⁶ i phendā lese: “Tuće ka dav sa akava zoralipe hem i slava olengiri adalese soi maje dindi, i dava la kase me mangava.
⁷ Adalese, te peljan ko kočija angla mande, sa ka ovel klo.”

⁸ I o Isus phendā lese: “Pisimei ko Sveto lil: ‘Per ko kočija samo e Gospodese, te Devlese, hem samo ole kande!’”

⁹ I o beng anda le ko Jerusalim hem čhivđa le upro najučo than e Hramesoro hem phendā lese: “Te injan o Čhavo e Devlesoro, frde tut akatar tele! ¹⁰ Adalese soi pisime:

‘Ka naredini ple andelendē te arakhen tut,
¹¹ te akharen tut ko vasta te na khuve tut preja ko bar.’”

12 O Isus phendā lese: "Hem akavai phendo ko Svetō lil: 'Ma kušin e Gospode, te Devle.' "

13 I kad završinda đijekh kušnja, o beng cidindā pe olestar di nesavi aver prilika.

O Isus sikaj ani Galileja

14 I o Isus irindā pe ki regija Galileja ano zoralipe e Duhosoro, i šundilo o glaso olestar ko sa o krajo. **15** I sikavđa e manušen olende ano sinagoge hem inele pohvalime sarijendar.

E Isuse ispudinena taro Nazaret

16 I o Isus alo ki diz Nazaret kote barilo hem, palo plo adeti ko savato, đerdindā ki sinagoga. Uštino te čitini, **17** a ine lese dindo o lil e prorokosoro e Isaijasoro. Ov phravđa o lil hem arakhlja o than kaj inele pisime:

18 "O Duhoi e Gospodesoro upra
mande,
adalese so pomazindā man
te vaćerav o šukar lafi e
čororende.
Bičhalda man te proglasinav e phan-
dlende da ka oven oslobo-
dime,
e kororende da ka irini pe lendje
o dikhiba,
e mučimendje da ka oven slo-
bodna,
19 te proglasinav o adžičerdo berš oti
e Gospodesiri milost."

20 Tegani phandlja o lil, irindā le e slugaste, i beštino te sikaj. I sare ani sinagoga dikhle ano leste.

21 A o Isus lelja te vaćeri lendje: "Avdive pherdile akala lafija save šundjen tumare kanencar."

22 I sare šukar vaćerde olestar hem inele zadivime oto šukar lafija save iklile lesere mujestar, i vaćerde: "Nane li ov e Josifesoro čhavo?"

23 A ov phendā lendje: "Čače ka vaćeren maje akaja poslovica: 'Doktore, sasljar korkore tut!' So

šundam so ulo ano Kafarnaum, čer hem akate, ano to than kaj bariljan."

24 I phendā: "Čače, vaćerava tu-
mende, nijekh proroko nane pri-
hvatime ano plo than kaj barilo.

25 I čače, vaćerava tumende, inele but udovice ano Izrael e Ilijase ano vreme, kad na pelo bršin trin berš hem šov masek i ulo baro bokhalipe ki sa i phuv. **26** I nijekhaće olen-
dar na inele bičhaldo o Ilija sem e udovicaće ki e abandijengiri diz Sarepta uzalo Sidon. **27** I inele but gubavci ano Izrael ano vreme e prorokosoro e Jelisejesoro, i nijekh olendar na inele sasljardo, sem o Neman o Sirijo."

28 I sare ani sinagoga pherdile holi
kad šunde adava. **29** I uštine hem is-
pudinde le tari diz, i legarde le upre
ko brego upro savo lengiri diz inele
vazdime te šaj frden le odupral.
30 Ali o Isus nakhino maškar olende
hem dželo.

O Isus ispudini e demone e manušestar

31 I o Isus huljilo ani e galilejakiri
diz Kafarnaum, i sikavđa e manušen
ko savato. **32** I on inele zadivime
lesere sikavibnaja adalese so lesoro
vaćeriba inele ano autoritet.

33 A adari, ani sinagoga, inele
manuš opsednutime e demonesere
bišukare duhoja hem oto sa o glaso
vičinda: **34** "Oh, so mangeja amen-
dar, Isuse Nazarećanine? Aljan li te
uništine amen? Džanav ko tu injan:
o Sveco e Devlesoro."

35 Tegani o Isus ukorindā le:
"Phand to muj hem ikljov olestar!"

I o demoni frdinđa le ki phuv
anglo sarijende, iklilo olestar hem ni
hari na dukhavđa le.

36 I sare but začudinde pe hem
vaćerde jekh avereja adahar:
"Savo li vaćeriba adava da ano
autoritet hem ano zoralipe naredini
e bišukare duhendje te ikljon i onda
ikljona?"

37 I o glaso e Isusestar šundilo ko
sa o pašutne thana.

O Isus sasljari e Petresere sasuja hem bute averen

³⁸ O Isus iklilo tari sinagoga hem dželo ko čher e Simonesoro. E Simonesere sasuja inele bari jag. I on zamolinde le te sasljari la. ³⁹ I o Isus terdino uzalo late, naredinda e jagaće hem oj muklja la. I odmah uštini hem lelja te poslužini len.

⁴⁰ Kad o kham hujilo, sarijen kolen inele namborme manuša oto razna nambormipa, ande len koro Isus. A ov upra đijekheste olendar čivđa ple vasta hem sasljarda len.

⁴¹ A butendar da iklile o demonja vičindoj hem vaćerindo: "Tu injan o Čhavo e Devlesoro!"

O Isus pretindā len hem na muklja leđe te vaćeren adalese so džande dai ov o Hrist.

⁴² Kad dislilo, o Isus iklilo tari diz hem dželo ko jekh čučo than. I but džene rodinde le. Ale đi leste hem na mukena le ine te džalfse olendar.

⁴³ A ov phendā lende: "I ko avera dizja valjani te vaćerav o šukar lafi oto carstvo e Devlesoro adalese so zako adava injum bičhaldo."

⁴⁴ I o Isus nastavindā te propovedini ano e judejakere sinagogue.

5

O Isus vičini e prvone učenikonen

¹ A jekhvar but džene gurinde pe uzalo Isus te šunen o lafi e Devlesoro, a ov terdino uzalo e Galilejakoro jezero. ² I dikhla duj čamcija uzalo jezero savendar iklile o manuša kola dolena mačhen adalese so thovena ine pumare mreže. ³ I đerdindā ano jekh čamco, kova inele e Simonesoro, i zamolinđa le te cidel pe hari e phuvjatar, i bešindoj ano čamco, sikavđa e narodo.

⁴ A kad završindā o vaćeriba, phendā e Simonese: "Dža e čamcoja ko hor hem frden tumare mreže te saj dolen mačhen." ⁵ A o Simon phendā: "Gospodarona, sa i rat trudinđam amen i ništa na dolinđam, te tu pheneja, ka frdav o mreže." ⁶ I kad čerde adava, dolinde sa edobor mačhen i lengere

mreže lelje te pharavđon. ⁷ I vasten-car mothovde pumare amalendē, kola inele ko aver čamco, te aven te pomožinen lende. I on ale hem pherde soduj čamcija edobor da lelje te pherđon pani.

⁸ A kad dikhla adava o Simon o Petar, pelo ko kočija anglo Isus vaćerindo: "Dža mandar, Gospode, me injum grešno manuš!" ⁹ Adalese so i dar prelelja ole hem sarijen kola inele oleja zbog o baro doliba e mačhengoro. ¹⁰ Adahar da i dar dolindā e Jakove hem e Jovane, e Zevedejesere čhaven, kola inele e Simonesere amala.

I o Isus phendā e Simonese: "Ma dara! Od akana manušen ka dole." ¹¹ I kad ikalde o čamcija upri phuv, ačhavde sa hem dželete palo leste.

O Isus sasljari e gubavco

¹² I jekhvar o Isus inele ki nesavi diz, i nekotar anglo leste iklilo manuš pherdo gubaja. So dikhla e Isuse, pelo anglo leste mujeja đi phuv hem molindā le vaćerindo: "Gospode, te mangeja, saj te sasljare man!"

¹³ I o Isus pružindā plo vas, dolindā le hem phendā: "Mangava, ov sasljardo!" I otojekhvar i guba cidindā pe olestar. ¹⁴ Tegani naredindā lese: "Ma vaćer nikase akalestar, nego dža mothov tut e sveštenikose hem de žrtva zako to očistiba, sar so naredindā o Mojsije, zako svedočanstvo olende."

¹⁵ A o glaso e Isusestar šundola ine sa po dur, i but džene čedena pe ine te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. ¹⁶ A ov cidela pe ine ko čuče thana hem molini pe.

E Isuse isi pravo te oprostini o grehija

¹⁷ I jekh dive o Isus sikavđa ano jekh čher, a o fariseja hem o učitelja e Zakonestar, kola ale oto sa e galilejakere hem judejakere gava hem oto Jerusalim, beštine adathe. A o zoralipe e Gospodesoro inele upro Isus te sasljari. ¹⁸ I nesave manuša ande upri nosiljka jekhe manuše

kova našti ine te phirel ni te mrdini. Mangle te anen le andre hem te čhiven le anglo Isus. ¹⁹ I adalese so taro narodo našti ine te arakhen kotar te anen le andre, uklinde upro čher, čerde rupa ko tavani hem adathar mukle le sa e nosiljkaja ko maškar anglo Isus.

²⁰ I kad o Isus dikhija lengiri vera, phendā: "Manušeja, oprostimei će te grehija!"

²¹ I o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pučle pe ana pumende: "Kovai akava so hulini? Ko šaj te oprostini o grehija sem o jekh Devel?"

²² A o Isus džandža lengere mislja, i phendā lendē: "Sose adahar mislinena? ²³ Soi po lokhe te phenel pe: 'Oprostimei će te grehija' ili te phenel pe: 'Ušti hem phir'?" ²⁴ Ka dokažinav tumenđe da man, e Čhave e manušesere, isi pravo ki phuv te oprostinav o grehija." Tegani phendā e manušese kova našti ine te phirel: "Tuće vaćerava! Ušti, le ti nosiljka hem dža čhere!"

²⁵ I o manuš odmah uštino anglo lende, lelja i nosiljka hem dželo čhere slavindoj e Devle. ²⁶ I sare začudinde pe, hvalinde e Devle, pherdile dar hem vaćerde: "Avdive dikhlijam bare čudesija!"

O Isus alo te vičini e grešnikonenko pokajiba

²⁷ I palo adava, o Isus iklilo adathar hem dikhija e cariniko palo anav Levije sar bešela ko than kotar čedela pe o porez, i phendā lese: "Phir pala mande!" ²⁸ I ov uštino, ačhavđa sa hem dželo palo leste.

²⁹ I o Levije spremindā lese baro hajba pese ano čher, hem adari inele but carinici hem avera kola beštine olencar uzalo astali. ³⁰ Tegani o fariseja hem lengere učitelja e Zakonestar lelje te buninen pe vaćerindoj e Isusesere učenikonenđe: "Sose tumen hana hem pijena e carinikonencar hem avere grešnikonencar?"

³¹ I o Isus phendā lendē: "E sastendē na valjani doktori, nego e nambormende. ³² Me na aljum te vičinav ko pokajiba e pravednikonen, nego e grešnikonen."

E Isusesoroi sikaviba nevo

³³ A on phende lese: "E Jovanescere e Krstiteljesere učenici but postinena hem molinena, adahar hem e farisejengere učenici, a te učenici hana hem pijena."

³⁴ A o Isus phendā lendē: "Sar šaj te terinen e mladoženjasere amalen te postinen kadi olencar o mladoženja? ³⁵ Ali ka aven o dive kad o manuša ka len lendar e mladoženja. Tegani, ko adala dive, ka postinen."

³⁶ I vaćerđa lendē akaja uporedba: "Niko na sivela o kotor e neve fosstanestar ko purano fostani sar te pherel i rupa; adalese so hem o nevo ka pharavđol, a ko purano naka avel o kotor e nevestar. ³⁷ I niko na čhorela i nevi mol ano purane morčha. Te čerđa pe adahar, kad i nevi mol ka zreloni, ka pharaj o morčha hem ka čhordol, a o morčha ka oven uništimo. ³⁸ Nego, i nevi mol valjani te čhorel pe ano neve morčha. ³⁹ I nijekh, kova pilja i purani, na mangela i nevi, adalese so vaćeri: 'dovoljnoi i purani'."

6

O Isus po baro hem oto savato

¹ Ko jekh savato o Isus nakhino maškaro njive. A lesere učenici čedinde edivesoro klaso, morde le vastencar hem hale.

² Tegani nesave fariseja phende: "Sose čerena adava so palo Zakoni na tromal pe ko savato?"

³ O Isus phendā lendē: "Na čitinden li ano Sveti lil adava so čerđa o David kad bokhalile ov hem okola so inele oleja? ⁴ Đerdindā ano čher e Devlesoro, lelja hem halja o posvetime maro, savo nikase na inele muklo te han sem e sveštenikonenđe, hem čak dindā le okolendē so inele oleja te han."

⁵ I phendā lendē: "Me, o Čavo e manušesoro, injum gospodari e savatesoro."

O Isus sasljari ko savato

⁶ Ko aver savato, o Isus đerdindža ki sinagoga hem sikavđa. I adari inele jekh manuš kasoro desno vas inele šuko. ⁷ Tegani o učitelja e Zakonestar hem o fariseja posmatri-nena le ine te dikhen na li ko savato ka sasljari, sar te šaj tužinen le.

⁸ A ov džanda lengere mislijha hem phendā e manuše kas inele šuko vas: "Ušti hem terđov ko maškar!"

I ov uštino hem terdino.

⁹ A o Isus phendā lendē: "Te pučav tumen: so tromal pe te čerel pe ko savato: šukaripe ili bišukaripe? Te spasini pe o dživdipe ili te uništini pe?"

¹⁰ I dikhindoj ano sarijende, phendā lese: "Pružin to vas!"

I ov čerđa ađahar hem lesoro vas ulo sasto. ¹¹ A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pherdile bari holi hem vaćerde maškara pumende so šaj te čeren e Isusesec.

O Isus birini dešuduje apostolen

¹² Adala dive, o Isus dželo ki gora te molini pe. I nakhavđa sa i rat ani molitva e Devlese. ¹³ Kad dislilo, vičindža kora peste ple učenikonen hem birinda olendar dešudujen, kolen vičindža apostolja:

¹⁴ e Simone kole vičindža Petar, hem lesere phrale e Andreja, e Jakove

hem e Jovane,

e Filipe

hem e Vartolomeje,

¹⁵ e Mateje

hem e Toma,

e Jakove e Alfejesere čhave

hem e Simone kovai vičime Zilot,

¹⁶ e Juda e Jakovesere čhave, hem e Juda e Iskariote, kova ulo izdajniko.

O Isus sikaj oto bahtalipe hem oto pharipe

¹⁷ I o Isus huljindoj olencar, ter-dino ko ravno than. A adari inele sa edobor lesere učenici hem but

narodo taro but thana e judejakere, di hem tari diz Jerusalim, hem taro e tiresere hem e sidonesere pašutne thana savei uzalo more. ¹⁸ Ale te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. A saslide hem okola kolen mučinde o bišukar duhija. ¹⁹ I sa o manuša rodinde te pipinen le adalese so baro zoralipe ikljola ine olestar hem sasljari sari-jen.

²⁰ I o Isus dikhlaano ple učenici, i lelja te vaćeri:

"Bahtale injen tumen o čorore, adalese soi o carstvo e Devle-soro tumaro!"

²¹ Bahtalei okola kolai akana bokhale, adalese so o Devel ka čaljari tumen!

Bahtalei okola kola akana rovena, adalese so ka asan!

²² Bahtale injen kad o manuša mrzi-nena tumen, kad odbacinena tumen, uvred-nena tumen hem lađarena tumen da injen bišukar adalese so verujinena ana mande, ano Čavo e manušesoro!

²³ Tegani radujinen tumen hem ripinen oto bahtalipe, adalese so adžićeri tumen bari nagrada ko nebo! Adalese so, ađahar čerena ine hem lengere pradada e prorokon-en-car.

²⁴ Ali jao tumendje e barvalendje, adalese so već leljen tumari uteha!

²⁵ Jao tumendje kola akana injen čaljarde,

adalese so ka oven bokhale!

Jao tumendje kola akana asana, adalese so ka tugujinen hem ka roven!

²⁶ Jao tumendje kad sa o manuša vaćerena šukar tumendar, adalese so ađahar vaćerena ine hem lengere pradada e hov-avne prorokonendar."

Mangen tumare neprijateljen

²⁷ "A vaćerava tumende so šunena: Mangen tumare neprijateljen! Ćeren šukaripe okolende so mrzinena tumen! ²⁸ Blagoslovinen okolen so dena tumen armanja! Molinen tumen okolende so čerena tumende bišukaripe! ²⁹ Okolese kova khuvela tut ki čham, irin hem aver čham. Okolese kova lela to ogrtači, ma zabranin te lel tatar hem o gad. ³⁰ De đijekhese kova rodelna tatar nešto, hem te neko lela okova soi klo, ma rode adava palal. ³¹ I sar so mangena avera te čeren tumende, ađahar čeren tumen olende.

³² Te mangena samo okolen kola tumen mangena, savi pohvala šaj te dobinen? Adalese so hem o grešnici mangena okolen kola olen mangena. ³³ Ađahar da, te čerden šukaripe okolende kola tumende čerena šukaripe, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici čerena ađahar. ³⁴ Te dindjen ko zajam love okolende kastar adžicerena te irinen tumende, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici dena ko zajam jekh averese te šaj irini pe lendje edobor.

³⁵ Nego, mangen tumare neprijateljen, čeren lendje šukaripe hem den len ko zajam bizo nisavo adžiceriba te irini pe tumende adava! I o Devel ka del tumen bari nagrada. I ka oven čhave e Njbaresere, adalese soi ov šukar hem premalo nezahvalna hem premalo bišukar. ³⁶ Oven milosrdna sar soi milosrdno tumaro Dad kovai ano nebo!"

O Isus sikaj te na sudina averen

³⁷ "Ma sudinen hem čače naka sudini pe tumende! I ma osudinen hem čače naka oven osudime! Oprostinen hem ka oprostini pe tumende! ³⁸ Den hem ka del pe tumende: mera šukar, pritiskime, tresime hem prepherdi ka čhivel pe tumende ki angali. Adalese so, sava meraja merinena, esavkaja ka merini pe tumende."

³⁹ I vaćerđa lendje akaja uporedba: "Šaj li o kororo te legari e korore? Na li soduj ka peren ki rupa? ⁴⁰ Nane o učeniko upreder o učitelj. I đijekh kovai sikavdo sa, ka ovel samo sar plo učitelj.

⁴¹ A sose dikheja i trunka ani jakh te phralesiri, a i greda ani ti jakh na primetineja? ⁴² Sar šaj te phene te phralese: 'Phrala, aš te ikalavtar i trunka oti jakh', a korkoro na dikheja i greda ani ti jakh? Dujemujengereja, najangle ikal i greda te jakhatar, i tegani šukar ka dikhe te ikale i trunka te phralesere jakhatar."

So ikljola oto šukar hem oto bišukar vilo

⁴³ "Nijekh šukar kaš na dela bišukar plod, sar so nijekh bišukar kaš na dela šukar plod. ⁴⁴ Adalese so đijekh kaš pendžari pe palo lesoro plod. Sar so džanen, o smokve na čedena pe oto kare ni o drakha na čedena pe oti kupina. ⁴⁵ E šukare manuše isi šukaripe ano vilo, i ađahar, ple vilestar ikali šukaripe, a o bišukar manuš ple vilestar ikali bišukaripe. Adalese so e manušesoro muj vaćeri adava sojai lesoro vilo pherdo."

E Isusesoroi sikaviba šukar temelji

⁴⁶ "Sose vičinena man: 'Gospode, Gospode!', a na čerena okova so vaćerava? ⁴⁷ Đijekh kova avela mande hem šunela mle lafija hem čerela len, ka mothovav tumende upra kastei: ⁴⁸ Ovi upro manuš kova čerindoj plo čher handlja hem čerđa hor, čerđa o temelji upro bar hem vazdinda o čher. I kad ale o panja, i len khuvdja ko adava čher, ali našti ine te potresini le adalese soi čerdo šukar.

⁴⁹ A okova kova šundja mle lafija, a na čerđa len, ovi upro manuš kova čerđa plo čher ki phuv bizo temelji, ko savo khuvdja i len hem otojekhvar peravđa le, i oto čher uli bari ruševina."

7

E kapetanesiri zorali vera

¹ A kad o Isus završindā plo vačeriba anglo narodo, đerdindā ki diz Kafarnaum. ² A jekhe rimljanengere kapetane, kova inele upreder sel vojnici, ine sluga kova inele namborme, anglo meriba, a cenindā le. ³ I kad o kapetani šundā e Isusese, bičhalđa koro leste nesave jevrekengere starešinen te pučen le te šaj avel te sasljari lesere sluga.

⁴ A kad ale koro Isus, šukar zamolinde le vačerindo: "Ov zaslužini te čere lese adava, ⁵ adalese so mangela amare narodo, a čerđa amendē hem sinagoga."

⁶ I o Isus dželo olencar.

A kad inele paše uzalo čher, o kapetani bičhalđa lese ple amalen vačerindo: "Gospode, ma mučin tut, adalese so na injum dostoјno te đerdine maje ko čher. ⁷ Adalese na dikhljum man dostoјno te avav di tute. Nego samo naredin hem mlo sluga ka ovel sasto. ⁸ Adalese so hem me injum manuš talo autoritet, hem isi man vojnici teleder mande. I jekhese vačerava: 'Dža!', i ov džala. A averese vačerava: 'Ava!', i ov avela. A mle slugase vačerava: 'Čer adava!', i ov čerela."

⁹ A kad o Isus šundā adava olestar, iznenadindā pe, irindā pe nakoro narodo kova džala ine palo leste hem phendā: "Vačerava tumende, na arakhljum nijekhe ano Izrael te ovel le esavki vera."

¹⁰ I kad okola kola inele bičhalde irinde pe čhere, arakhle e sluga saste.

O Isus vazdela taro mule e udovikakere čhave

¹¹ Na but palo adava, o Isus dželo ki diz savi vičime Nain. Oleja dželete lesere učenici hem but narodo. ¹² A kad alo paše uzalo udar e dizjakoro, reslja e dizutnen sar legarena e mule čhave, kova inele jekhoro pe dajaće koja inele udovica. But dizutne džana ine e dajaja te parunen e čhave.

¹³ I kad dikhla la o Gospod, pelo lese žal olaće hem phendā laće: "Marov!"

¹⁴ I alo paše hem dolindā pe upronosilja, i tegani okola so akharde terdine.

A o Isus phendā: "Terneja, tuće vačerava, ušti!"

¹⁵ I o mulo beštino hem lelja te vačeri, i o Isus dindā le lesere da jače.

¹⁶ Tegani sare darandile hem slavinde e Devle vačerindo: "Baro proroko iklilo maškar amende!" hem: "O Devel alo te pomožini ple narodose!"

¹⁷ I adava šundilo ki sa i phuv e jevrekengiri hem ko sa o pašutne thana.

O Isus vačeri dai čače o Jovan proroko

¹⁸ I sa adava e Jovanese e Krstiteljevačerde lesere učenici. Tegani o Jovan vičindā kora peste nesave dujen ple učenikonendar ¹⁹ hem bičhalđa len koro Gospod o Isus vačerindo: "Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžićera avere?"

²⁰ I adala manuša ale koro Isus hem phende: "O Jovan o Krstitelj bičhalđa amen kora tute vačerindo: 'Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžićera avere?'"

²¹ Baš tegani o Isus sasljarda buten oto nambormipa, oto pharipa hem oto bišukar duhija, hem bute kororenđe dindā dikhiba.

²² Tegani o Isus phendā e Jovanesere učenikonendē: "Džan hem vačeren e Jovanese so dikhljen hem so šundjen: o korore dikhena, o bange phirena, o gubavci čistinena pe, o kašuke šunena, o mule uštena, e čororenđe vačeri pe o Šukar lafi.

²³ I bahtaloi okova kova na našali pli vera ana mande."

²⁴ Kad e Jovanesere manuša dželete, o Isus lelja te vačeri e narodose e Jovanestar: "So ikliljen ki pustinja te dikhene? I trska sava phudela i barval? ²⁵ Ili so ikliljen te dikhene? E manuše ano barvale šeja urjavde? Na! Okola ano skupa šeja hem so

živinena ano luksuz, eče tane ano palate. ²⁶ Ili so ikliljen te dikhen? E proroko? Oja, vaćerava tumendje, ovi po više oto proroko! ²⁷ Ovi okova kolestar pisime ano Svetu lil:

'Ače, bičhalava mle glasniko anglatute,
kova ka priprenimi će o drom.'

²⁸ Vaćerava tumendje: maškar okolende kolai bijande e đuvljendar nijekh nane po baro e Jovanestar, a o najtikoro e Devlese ano carstvo po baroi olestar."

²⁹ I sa o manuša hem o carinici kola šunde adava, pendžarde dai e Devlesoro sikaviba čačikano, adaleja so krstinde pe e Jovanestar krstibnaja. ³⁰ A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar odbacinde o plan e Devlesoro pumendje. Oni adala so na mangle o Jovan te krstini len.

³¹ O Isus phenda: "Kasar akana te uporedinav e manušen ot i akaja generacija? Kasei slična? ³² Sličnai e čavorenđe kola bešena ko trg hem vaćerena jekh averese:

'Bašaldam tumendje veselo,
a na čhelden!
Đilabđam tužno,
a na runden!'

³³ Ađahar, kad alo o Jovan o Krstitelj, ni halja maro ni pilja mol, a phenena: 'O demoni ano leste!'

³⁴ A kad aljum me, o Čavo e manušesoro, hava hem pijava, a phenena: 'Eče manuš halano hem mato, amal e carinikonengoro hem e avere grešnikonegoro!' ³⁵ Ali i mudrost e Devlesiri dokažini pe sa lakere čavendar."

I grešnica pomazini e Isuse

³⁶ Nesavo fariseji palo anav Simon vičindja e Isuse te avel te hal koro leste. Ov đerdindja e farisejese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. ³⁷ I eče, adari ali i đuvli kolaće džandža pe dai grešnica ani diz, adalese so šunđa da o Isus inele uzalo astali

e farisejese ko čher, i andja miris ko čaro savo inele čerdo oto šužo bar. ³⁸ I terdindoj palo lesere pre, rundja hem lelja te sampaćeri lesere pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. I tegani čumudindja lesere pre hem makhlja len miriseja.

³⁹ Kad adava dikhla o fariseji kova vičindja le, phendja ana peste: "Tei akava manuš proroko, ka džanel ine koi hem savi akaja đuvli koja pipini le - dai grešnica."

⁴⁰ A o Isus phendja lese: "Simone, isi man nešto te vaćerav će."

A ov phendja: "Učitelju, vaćer!"

⁴¹ I o Isus phendja: "Duj džene inele dužnici nesave manuše kova dela love ko zajam. Jekh dugujini lese panšel e rimljanengere denarija, a o dujto pinda. ⁴² Adalese so na ine len te irinen, ov oprostindja o dugo sodujendje. Kova, onda, olendar više ka mangel le?"

⁴³ O Simon phendja: "Mislina da okova kase oprostindja više." Tegani ov phendja lese: "Oja, šukar phendan."

⁴⁴ Irindja pe nakori đuvli, i phendja e Simonese: "Dikheja li akala đuvlja? Đerdindum tuće ko čher, pani mle prende na andan, a oj sampaćerda mle pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. ⁴⁵ Na pozdravindan man čumudipnaja, a oj, sar đerdindum na ačhavđa te čumudini mle pre. ⁴⁶ Na makhljan mlo šero uljeja, a oj makhlja mle pre miriseja. ⁴⁷ Adalese phenava će: But mangipe mothovđa, adalese soi laće oprostime but grehija. A hari mangipe mothoj okova kolesei oprostime hari grehija."

⁴⁸ A olaće phendja: "Oprostimeći te grehija."

⁴⁹ A o manuša kola inele uzalo astali lelje ana peste te vaćeren: "Kovai akava so šaj hem o grehija te oprostini?"

⁵⁰ Tegani o Isus phendja e đuvljače: "Ti vera spasindja tut! Dža ano mir!"

8

O đuvlja kola džana ine palo Isus

¹ Palo adava, o Isus lelja te džal ko dizja hem ko gava vaćerindo o Šukar lafi oto carstvo e Devlesoro. Oleja džeze hem o dešuduj apostolja ² hem nesave đuvlja kola inele sasljarde oto bišukar duhija hem oto nambormipa: i Marija vičimi Magdalena, kolatar ikalđa efta demonen, ³ i Jovana, i romni e Irodesere upravnikosiri e Huzesiri, i Suzana hem but avera. Adala đuvlja pumare loyencar kandle e Isuse hem lesere učenikonen.

O Isus vaćeri i priča oto sejači

⁴ Kad čedindža pe uzalo Isus baro narodo taro but dizja, ov vaćerđa lendje jekh priča: ⁵ "Iklilo o sejači te sejini. I sar frdela ine o seme, nesave zrnja pele ko drom, inele gazime hem o čiriklja sa halje len. ⁶ Nesave pele ko than kote inele hari phuv upro bara, i kad barile, šućile adalese so na ine len pani. ⁷ I nesave pele maškarlo kare, o kare barile olencar hem tasavde len. ⁸ I nesave pele ki šukar phuv, barile hem ande bijandipe šel puti više." Kad vaćerđa adava, vičindža: "Kas isi kana, nek šunel!"

Sostar vaćeri i priča oto sejači

⁹ Tegani lesere učenici pučle le so manglijia te vaćeri adala pričaja. ¹⁰ A ov phendja: "Tumenđei dindo te džanen o garavdipa oto carstvo e Devlesoro, a averenđe vaćerava ano priče, sar te šaj:

'anglo jačha te na dikhen
hem anglo kana te na haljoven.'

¹¹ A akava i priča vaćeri: O se-mi o lafi e Devlesoro. ¹² Nesavei manuša sar o drom ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, avela o beng hem lela le lengere vilendar, sar te na poverujinen hem te na oven spasime. ¹³ A nesavei sar o than e barencar ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, odmah lena le

radosno, ali nane len koreno. On nesavo vreme verujinena, ali kad avela o iskušenje otperena. ¹⁴ A nesavei sar o than maškarlo kare ko savo pele o zrnja. Adalai okola kola šunena o Lafi, ali živinena ano brige, ano barvalipe hem ano zadowoljstvija e dživdipnasere, i ovena tasavde hem na anena šukar plod. ¹⁵ A nesavei sar i šukar phuv ki savi sejime o zrnja. Adalai okola kola e šukare hem e bimelale vileja šunena o Lafi hem ićerena le sa dikote na anena šukar plod."

O Isus vaćeri i priča oti svetiljka

¹⁶ "Niko na tharela i svetiljka te učhari la čareja ili te čhivel la talo than e pašlojbnasoro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena. ¹⁷ Sa soi garavdo ka dičhol; sa soi čorale ka šundol. ¹⁸ Adalese paznen sar šunena. Adalese so, kas isi, ka del pe lese pana, a kas nane, ka lel pe lestar hem adava so mislini da isi le."

E Isusesiri čačikani porodica

¹⁹ A e Isusesiri daj hem lesere phralja avena ine nakoro leste, ali oto but narodo našti ine te aven di oleste.

²⁰ A neko phenđa lese: "Ti daj hem te phralja terđona avri hem mangena te dikhen tut."

²¹ A o Isus phenđa: "Akalai mli daj hem mle phralja - kola šunena hem čerena o lafi e Devlesoro."

E Isuse šunena hem i barval hem o panja

²² I jekh dive o Isus phenđa ple učenikonende: "Te nakha ki aver strana oto jezero!"

I đerdinde ano čamco hem pođinde. ²³ A sar plovinena ine, o Isus zasuća. I muklja pe jekh zorali barval upro jezero. O čamco lelja te pherđol pani i arakhle pe ani opasnost.

²⁴ I o učenici ale uzalo Isus hem džangavde le vaćerindo: "Gospodarona, Gospodarona, meraja!"

I o Isus uštino, naredindā e barvaljače hem e tałasende te ačhon, i ačhile hem ulo mir.

²⁵ Tegani pučlja e učenikonen: "Kaj tumari vera?"

A on darandile hem začudime pučle jekh avere: "Kova šaj te ovel akava so naredini e barvaljendē hem e panjese, a on šunena le?"

O Isus ispuđini e demonen e manušestar

²⁶ I resle ko krajo e gerasakoro savoi prekalo e Galilejakoro jezero.

²⁷ A kad o Isus iklilo ki phuv, reslja le nesavo manuš tari diz kova inele opsednutime demonencar. Sa edobor vreme inele nango hem na beštino ano čher, nego maškarogrobija.

²⁸ I kad dikhla e Isuse, vrištinda, pelo anglo leste hem vičinda oto sa o glaso: "So mangeja mandar, Isuse, Čhaveja e Najbare Devlesereja? Molinava tut, ma mučin man!"

²⁹ (Adalese so o Isus već naredindā e melale duhose te ikljol adale manušestar. Angleder, di hem kad o stražarija pazinena le ine hem phandena le ko lancija hem ko okovija, o manuš phagela len ine hem o demoni legari le ine ko čuće thana.)

³⁰ A o Isus pučlja le: "Sar to anav?"

I ov phendā: "Legija", adalese so but demonja đerdinde ano leste.

³¹ I zorale molinde le te na naredini lendē te džan ki Beskrajno rupa.

³² A adari ko brego inele krdo oto bale save hana ine, i o demonja molinde e Isuse te mukel lendē te đerdinen ano bale. I ov muklja lendē. ³³ Tegani o demonja iklindoj e manušestar, đerdinde ano bale. I o bale prastandile taro brego ano jezero hem taslide.

³⁴ I kad okola so arakhena ine e balen dikhle so ulo, našle hem vačerde adalestar e manušende ani diz hem ano gava. ³⁵ Tegani o manuša ale te dikhen so ulo. Ale koro Isus hem arakhle e manuše, kolestar iklile o demonja, sar urjavdo hem saste godaja bešela uzalo e Isusesere pre, i darandile.

³⁶ A okola so dikhle adava so ulo, vačerde averendē sar o Isus sasljarda e opsednutime manuše. ³⁷ I sa o narodo oto krajo e gerasakoro zamolinde e Isuse te džal olendar adalese so uklinđa len bari dar. Tegani o Isus đerdindā ano čamco te irini pe palal.

³⁸ A o manuš, kolestar o Isus ikalda e demonen, molindā e Isuse te džal oleja, ali o Isus bičhalda le vačerindoj: ³⁹ "Irin tut te čhereste hem vačer sa so čerđa će o Devel."

I o manuš dželo maškari sa i diz hem vačerđa so čerđa lese o Isus.

O Isus sasljari e namborma đuvlja hem vazdela taro mule e čhajorja

⁴⁰ A kad o Isus irindā pe ki aver strana oto jezero, but manuša inele radosna so dikhe le so avela, adalese so sare adžičerena le ine.

⁴¹ I dikh, alo o manuš palo anav Jair, kova inele vođa ani sinagoga. I perindoj anglo pre e Isusesere, phendā: "Molinava tut, ava maje ano čher." ⁴² Adalese so e Jairesiri jekhori čhaj, kola ine dešuduj berš, inele anglo meriba.

I sar o Isus džala ine palo Jair, o narodo gurini pe ano leste. ⁴³ A maškaro narodo inele jekh đuvli kolatar dešuduj berš thavdindā rat. Oj sa plo barvalipe dindā e doktorende, ali nijekh našti ine te sasljari la. ⁴⁴ Nakhini oto palal e Isusese hem dolindā pe upro lesere fostanesoro krajo hem otojekhvar ačhilo te thavdel latar o rat.

⁴⁵ I o Isus pučlja: "Ko dolindā pe upra mande?"

A kad đijekh olendar phende: "Na injum me", o Petar phendā: "Gospodarona, sar te džana kad but džene čedinde pe hem gurinena pe uzala tute."

⁴⁶ A o Isus phendā: "Neko namerno dolindā pe upra mande. Osetindum sar ikljola mandar o zoralipe."

⁴⁷ A i đuvli dikhla so našti te garaj pe, tresindoj oti dar ali hem peli mujeja di phuv anglo leste hem vačerđa anglo sa o manuša sose dolindā pe

upro leste hem sar otojekhvar inele sasljardi.

⁴⁸ A o Isus phenda laće: "Mli čhaj, ti vera sasljarda tut. Dža ano mir!"

⁴⁹ Sar o Isus pana vačeri ine adava, nesavo manuš taro čher e Jairesoro, e sinagogakere vodasoro, alo hem phenda: "Jaire, ti čhaj muli. Ma više mučin e učitelje."

⁵⁰ A o Isus šundža adava hem phenda e Jairese: "Ma dara! Samo verujin hem oj ka ovel sasljardi!"

⁵¹ I kad reslo ko čher, o Isus na muklja nikase te đerdini oleja, sem e Petrese, e Jovanese, e Jakovese hem e čhajorjakere dadese hem e dajaće.

⁵² A sare, kola već inele ano čher, runde hem tugujinde palo late.

A o Isus phenda: "Ma roven! Adalese so oj na muli, nego sovela."

⁵³ I on asandile lese adalese so džande so muli.

⁵⁴ A o Isus dželo hem dolinda la taro vas hem vičindža: "Čhajorije, ušti!"

⁵⁵ I lakoro duho irinda pe ano late, i otojekhvar uštini, a o Isus naredindža te den la nešto te hal. ⁵⁶ I lakoro dad hem lakiri daj inele but začudime, a o Isus naredindža lendje te na vačeren nikase so ulo.

9

O Isus bičhali e apostolen te vačeren o evanđelje hem te sasljaren

¹ A o Isus vičindža e dešuduje apostolen hem dindža len zoralipe hem autoritet upro sa o demonja hem te sasljaren o nambormipa. ² I bičhalda len te propovedinen oto carstvo e Devlesoro hem te sasljaren e nambormen.

³ I phenda lendje: "Ma legaren tumencar ništa ko drom: ni štapi, ni torba dromese, ni maro, ni love, hem te na ovel tumen aver gad."

⁴ Sa đikote ačhovena ki nesavi diz, i đikote na džana adathar, bešen ano jekh čher. ⁵ Te na priminde tumen nesave dizutne, ikljoven tari adaja diz hem tresinen i prašina tu-mare prendar sar znako zako zoralo odbiba."

⁶ I on džele taro gav ko gav, vačerindoj o Šukar lafi hem sasljarindoj e nambormen ko sa o thana.

O Irod zbunime

⁷ A o Irod, o vladari e Galilejakoro, šundža sa so ulo i inele zbunime adalese so nesave vačerde da o Jovan o Krstitelj uštino taro mule.

⁸ A avera vačerde da o proroko o Ilija mothovđa pe ki phuv, a nesave avera vačerde da taro mule uštino nesavo proroko taro purano vreme.

⁹ A o Irod phenda: "Me čhindum e Jovanesoro šero. A kovai onda akava kastar sa adava šunava?"

I mangla te dihel e Isuse.

O Isus parvari više oto pandž hiljade manušen

¹⁰ I kad o apostolja irinde pe koro Isus, vačerde lese sa so čerde. I o Isus legardža len peja hem cidindža pe olencar nakori diz vičime Vitsaida te šaj oven korkore. ¹¹ Ali o narodo šundža adava i dželo palo lende. A o Isus dodžaćerđa len šukar, vačerđa lendje oto carstvo e Devlesoro hem sasljarda okolen kase adava valjanda.

¹² A kad lelja te perel i rat, o dešuduji apostolja nakhle đi o Isus hem phende lese: "Te muke ine e manušen te šaj džan ko pašutne gava hem thana kote šaj te arakhen nešto hajbnase hem than sojbnase. Adalese so injam akate ko čučo than kaj nane ništa."

¹³ A o Isus phenda lendje: "Den len tumen nešto hajbnase!"

A on phende: "Ali isi amen samo pandž mare hem duj mačhe. Mangeja amendar te dža te čina hajbnase zako sa akava narodo?"

¹⁴ Adari inele đi ko pandž hiljade murša. Tegani o Isus phenda ple učenikonende:

"Čhiven len te bešen ko kupe po pinda."

¹⁵ I on čerde adahar, hem čhivde sarijen te bešen. ¹⁶ O Isus lelja o pandž mare hem e duje mačhen, dihlja nakoro nebo, zahvalindža e Devlese zako hajba, phaglja len hem

dindja ko učenici te podelinen len e manušendje. ¹⁷ I sare hale đikote na čalile. A palo adava, dešuduj korpe čedinde pe okolestar so ačhilo oto hajba.

O Petar phenela dai o Isus o Hrist

¹⁸ Jekhvar kad o Isus korkoro molindža pe, oleja inele lesere učenici. Ov pučlja len: "So phenena o manuša, ko injum me?"

¹⁹ A on phende: "Nesave manuša phenena da tu injan o Jovan o Krstitelj, a avera phenena da tu injan o proroko o Ilija, a nesave avera phenena da tu injan jekh oto avera proroci taro purano vreme kova uštino taro mule."

²⁰ Tegani o Isus pučlja len: "A so tumen phenena, ko injum me?"

O Petar phenda: "Tu injan o Hrist, kole o Devel bičhalda!"

O Isus vaćeri ple meribnastar

²¹ A o Isus zorale naredindja e učenikonende te na vaćeren nikase dai ov o Hrist. ²² I phenda: "Me, o Čavo e manušesoro, valjani but te patinav. O starešine, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar naka prihvatinen man. Ka ovav mudardo, ali o trito dive ka uštav taro mule."

Sar te ovel pe e Isusesoro učeniko

²³ I o Isus phenda sarijendje: "Ko mangela te džal pala mande, mora te ačhaj pe ple dživdipnastar hem te lel plo krsto taro dive ko dive hem te phirel pala mande. ²⁴ Adalese so, ko mangela te spasini plo dživdipe, ka našali le, a ko našali plo dživdipe zbog mande, ka spasini le. ²⁵ So vredini e manuše hem sa i phuve ovel olesiri, a našali ili upropasti korkoro pes? ²⁶ Adalese ko lađala mandar hem mle lafendar, hem me, o Čavo e manušesoro, ka lađav olestar kad ka avav ani mli slava hem ani slava e Dadesiri hem e svetone andželengiri. ²⁷ A čače vaćerava tumendje, isi nesave akate maškara tumende kola naka meren đikote na dikhena o carstvo e Devlesoro."

E Isusesiri slava mothovela pe ki gora anglo trin učenici

²⁸ Di sar ofto dive palo adava so phenda lendje, o Isus lelja peja e Petre, e Jovane hem e Jakove i dželo ki gora te molini pe. ²⁹ I sar molini pe ine, lesoro muj ulo averčhane hem lesere šeja ule but parne hem sjajna. ³⁰ I dikh, nekotar iklile duj manuša hem lelje te vaćeren oleja. Adala inele o Mojsije hem o Ilija. ³¹ On mothovde pe ano baro sjaj hem vaćerde oleja e meribnastar savo adžičeri le ano Jerusalim.

³² A o Petar hem okola so inele oleja, zasuće. Kad uštine, dikhle e Isuse ano baro sjaj hem e duje manušen sar terđona oleja.

³³ I kad lelje o Mojsije hem o Ilija te ciden pe e Isusestar, o Petar phenda e Isusese: "Gospodarona, šukari amendje so injam akate. Te čera trin šatorja: jekh tuće, jekh e Mojsijase hem jekh e Ilijase." Na džanda so vaćeri.

³⁴ Sar vaćeri ine adava, iklilo jekh oblako savo učharda len. A on, kad učharda len o oblako, darandile.

³⁵ I šundilo glaso taro oblako savo vaćerda: "Akavai mlo Čavo, kole birindum! Ole šunen!"

³⁶ I palo adava so šundilo o glaso, o učenici dikhle samo e Isuse korkore. I trainde, hem tegani pana nikase na vaćerde adalestar so dikhle.

O Isus ikali e bišukare duho e čhavorestar

³⁷ Tejsato dive, kad o Isus hem o trin učenici huljile tari gora, baro narodo alo te dihel e Isuse.

³⁸ I dikh, nesavo manuš taro narodo lelja te vičini: "Učitelju, molinava tut te pomožine mle čhavesi, adalese soi maje jekhoro! ³⁹ O bišukar duho but puti preleta le hem otojekhvar vrištini; frdela le ano grčevija hem ikljola lestar pena taro muj; uništini le hem jedva ačhaj le. ⁴⁰ I molindum te učenikonen te ispudinen e bišukare duho mle čhavestari, ali on našti ine te čeren adava."

41 A o Isus phēđa: "O, biverakiri hem rumimi generacijo! Pana kober valjani te ovav tumencar hem te trpinav tumen? Ana te čhave akari!"

42 I sar o čavoro avela ine di o Isus, o demoni frdindā le ki phuvano grčevija. A o Isus naredindā e bišukare duhose te cidel pe e čavorestar, sasljarda e čavore hem dindā le palal ko dad. **43** Tegani sare inele začudime so dikhle e Devlesoro baro zoralipe.

O Isus dujto puti vaćeri ple merib-nastar

Sar sare čudinena pe ine zako adava so čerđa o Isus, ov phēđa ple učenikonendē: **44** "Šunen šukar akala lafija: Me, o Čavo e manušesoro, valjani te ovav predime ano vasta e manušengere."

45 Ali o učenici na halile so o Isus manglja te vaćeri adaleja. Adava inele olendar garavdo sar te na haljoven le, a darandile te pučen le so adaleja manglja te vaćeri lendē.

O poniznai najbare ano carstvo e Devlesoro

46 A o učenici lelje maškara pumende te raspravinen kovai olen-dar najbaro. **47** A o Isus džandā soi lendē ki godi, lelja jekhe čavore, čivđa le uzala peste, **48** i phēđa lendē: "Đijekh kova primini akale čavore zbog maje, man primini. A đijekh kova man primini, primini e Devle kova bičhalda man. Adalese so, ko maškara tumende pes dikhela sar najtikore, ovi najbaro."

Kova nane protiv tumende, ovi tumencar

49 A o Jovan phēđa e Isusese: "Gospodarona, dikhlijam nesave manuše sar ano to anav is-pudini e demonen e manušendar. Amen na mukljam lese te čerel adava, adalese so na džala amencar pala tute."

50 A o Isus phēđa lese: "Muken le te čerel adava, adalese so okova kova nane protiv tumende, ovi tu-mencar!"

O Isus na mangela te uništini e Samarijanconen

51 A kad inele paše o dive e Isusesere te ovel vazdime ko nebo, ov zorale odlučindā te džal ko Jerusalim. **52** I bičhalda nesave glasnikonen angla peste. I on dželete hem đerdinde ko nesavo gav ani regija Samarija te pripreminen le e Isusese. **53** Ali o gavutne na mangle e Isuse adalese so džande da džala ko Jerusalim.

54 A dikhindoj adava o učenici o Jakov hem o Jovan, pučle e Isuse: "Gospode, mangeja li te phena te huljel taro nebo i jag hem sa te tharel len?"

55 A o Isus irindā pe hem ukorindā len. **56** I ov hem lesere učenici dželete ko aver gav.

Nane lokho te ovel pe e Isusesoro učeniko

57 I sar o učenici hem o Isus džana ine dromeja, nesavo manuš alo hem phēđa e Isusese: "Ka džav tuja kaj god tu džaja."

58 A o Isus phēđa lese: "E lisicen isi jazbine hem e čirikljen gnezdija, a man, e Čave e manušesere nane kaj te pašljarav mlo šero."

59 A avere manušese phēđa: "Phir pala mande!"

A ov phēđa: "Aš najangle, Gospode, te parunav mle dade, i ka džav pala tute."

60 Tegani o Isus phēđa lese: "Muk o mule te parunen ple mulen, a tu dža vaćer oto carstvo e Devlesoro."

61 A aver manuš phēđa: "Ka phirav pala tute, Gospode, ali aš najangle te džav te pozdravinav man mle čherutnencar."

62 A o Isus phēđa lese: "Nijekh kova dolela pe upro plugo te orini i onda dikhela napalal, nane korisno zako carstvo e Devlesoro."

10

O Isus bičhali e eftavardešu duje učenikonen

1 Palo adava, o Gospod o Isus birindā avere eftavardešu duje

učenikonen hem bičhalda len duj po duj angla peste ko sa o dizja hem o thana ko save ov manglja te džal.

² Angleder so te džan, o Isus phendā lendē: "I žetvai bari, a hari bućarne te čeden. Adalese, molinen e gospodare oti žetva te bičhalni e bućarnen ki žetva pli. ³ Džan! Ače, bičhalava tumen sar bakroren maškaru ruva. ⁴ Ma legaren tumencar kesa e lovencar, ni torba dromese, ni buderi obuća. I ma našalen tumaro vreme adahar so ka terđoven te pozdravinen nekasar odrumal.

⁵ I kad đerdinena ko nesavo čher, prvo vaćeren: 'Mir akale čhereste!'

⁶ Te adari bešela o manuš kova mangela mir, tegani o mir, savese tumen molinena, ka ačhol oleja; a te na manglja mir, tumaro mir ka irini pe tumende. ⁷ Kad avena ko nesavo čher, ma palo adava nakhen ko avera čhera. Ačhoven ko jekh than, han hem pijen adava so o čherutne ikalena angla tumende, adalese so o bućarno zaslužini pli plata.

⁸ I ki savi diz đerdinena, a o dizutne priminena tumen, han okova so ikalena angla tumende.

⁹ Sasljaren e nambormen adari hem vaćeren sarijendē: 'Alo tumende paše o carstvo e Devlesoro!' ¹⁰ A ki savi diz đerdinena, a o dizutne na priminena tumen, iklindoj ko glavna droma e dizjakere, vaćeren:

¹¹ 'Hem i prašina tumara dizjakiri, savi dolindā pe ko amare pre, amen kosaja la sar znako zako zoralo odbiba. Ali te džanen da o carstvo e Devlesoro alo paše!' ¹² Vaćerava tumende da ko dive oto baro sudo, po lokhe ka ovel e manušendē tari Sodoma negoli e manušendē tari adaja diz."

O Isus ukorini e dizjen save na pokajinde pe

¹³ "Jao tumende, manušalen taro Horazin! Jao tumende, manušalen tari Vitsaida! Te oven ine čudesija maškaru manuša taro Tir hem taro Sidon save ule maškara tumende, pana angleder ka bešen ine ano šeja

oto kanaj hem ka čhoren pepeo upro pumare šere sar te mothoven da kajinena pe. ¹⁴ Ali e manušendē taro Tir hem taro Sidon ka ovel po lokhe ko Sudo negoli tumende. ¹⁵ A tumen, manušalen taro Kafarnaum, na li di o nebo ka vazden tumen? Đi o than e mulengoro isi te peren.

¹⁶ Tegani phendā e učenikonendē: Ko šunela tumen, man šunela, a ko odbini tumen, man odbini. A ko odbini man, odbini e Devle kova bičhalda man."

O eftavardešu duj učenici irinena pe koro Isus

¹⁷ Kad o eftavardešu duj učenici irinde pe oto drom radosna, phende e Isusese: "Gospode, hem o demonja pokorinena pe amendē ano to anav!"

¹⁸ A o Isus ko adava phendā lendē: "Dikhlijum e Sotone sar perela taro nebo sar munja. ¹⁹ Eče, dindūm tumen vlast te gazinen upro sapa hem o škorpije hem upro sa o zoralipe e neprijateljesoro hem ništa naka ovel tumende. ²⁰ Ali ma edobor radujinen tumen zako adava so o bišukar duhija pokorinena pe tumende, nego više radujinen tumen adalese soi tumare anava zapisime ano nebo."

O Isus hvalini e Dade

²¹ I tegani o Isus radujindā pe ano Svetu Duho hem phendā: "Hvalinava tut, Dade, Gospode e nebosoro hem e phuvjakoro, so garavđan akava okolendar kola pes dikhena sar mudronen hem džanden, a mothovđan okolendē kolai sar čavore. Oja, Dade, džanav da čerđan adava adalese so adahar mangljan."

²² Mlo Dad sa muklja maje ko vasta. Niko na džanel e Čhave, sem o Dad; hem nikko na džanel e Dade, sem o Čavo hem okola kolendē o Čavo mangela te mothoj le."

²³ Tegani irindā pe nakoro učenici hem samo olendē phendā: "Blago e jačhendē save dikhena adava so

tumen dikhena! ²⁴ Vaćerava tumeđe da but proroci hem carija mangle te dikhene akava so tumen dikhena, ali na dikhle; hem mangle te šunen okova so tumen šunena, ali na šunde!"

I priča oto šukar Samarijanco

²⁵ I dikh, jekh dive sar o Isus sika ine, nesavo učitelj e Zakonestar uštino te pučel le nešto sar te iskušini le, i pučlja: "Učitelju, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?"

²⁶ A o Isus phendā lese: "Soi pisime ano e Mojsijasoro zakoni? So čitineja adari?"

²⁷ I ov phendā e Isusese:
"Mang e Gospode te Devle sa te vileja,
sa te dušaja, sa te zoralipnaja
hem sa te godaja;
hem mang te pašutne sar ko
rkore tut."

²⁸ Tegani o Isus phendā lese:
"Šukar phendan. Ćer adahar hem ka živine."

²⁹ Ali o učitelj e Zakonestar mangja te opravdini pe i pučlja e Isuse:
"A koi mlo pašutno?"

³⁰ A ko adava, o Isus phendā lese akaja priča: "Nesave manuše, sar hujela ine tari diz Jerusalim ki diz Jerihon, dolinde o čora. On lelje lestar sa, di o šeja. Zorale marde le, i dželete, a o manuš pašlilo ko drom hem na džandža pese.

³¹ Na nakhlo but, i nekotar adale dromeja sar hujela ine nesavo svešteniko, dikhla adale manuše hem nakhino oti aver strana.
³² Adahar da nesavo levit: alo di adava than kote o manuš pašljola, dikhla le i nakhino oti aver strana adale dromesiri.

³³ A inele nesavo Samarijanco savo džala ine adale dromeja. Kad reslja di ko than kote o manuš pašljola, dikhla le, i pelo lese žal olese. ³⁴ Tegani o Samarijanco alo di o manuš, čhordža ulje hem mol upro lesere rane te kosel len hem pačardža len. I čhivđa le upro plo her

hem legardža le ki gostonica, i adari brinindža pe olestar. ³⁵ Tejsato dive o Samarijanco ikalđa duj srebrna kovanice hem dindža ko manuš kasiri inele i gostonica hem phendā lese: 'Brinin tut akale manušestar, i sa so ka trošine buder, ka irinav će kad ka irinav oto drom.'

³⁶ Tegani o Isus pučlja e učitelje e Zakonestar: "So tu pheneja? Kova akale trinendar mothovđa pe sar pašutno okolese kole dolinde o čora?"

³⁷ A ov phendā: "Okova kova mothovđa lese milosrđe."

Tegani o Isus phendā lese: "Oja, hem tu dža hem čer adahar!"

O Isus kori Marta hem i Marija

³⁸ I sar o Isus hem lesere učenici džana ine dromeja nakoro Jerusalim, đerdinde ko nesavo gav. Adari živindža nesavi đuvli palo anav Marta. Oj primindža len kora peste ko čher. ³⁹ Ola inele phen palo anav Marija, koja beštini uzalo e Gospodesere e Isusesere pre hem šundža lesoro lafi.

⁴⁰ A i Marta sa ki sig dikhela ine te kandel, i ali uzalo Isus hem pučlja le: "Gospode, tu li na dikheja adava so mli phen muklja man korkora te kandav? Phen laće te pomožini maje."

⁴¹ A o Gospod phendā laće: "Marto, Marto! Brinineja tut hem uznemirineja tut zako but so, ⁴² a samo jekh valjani. I Marija izabirindža okova soi po šukar, i adava naka lel pe latar."

11

O Isus sika e učenikonen sar te molinen pe

¹ I kad jekhvar o Isus završindža e molitvaja, jekh lesere učenikonendar phendā lese: "Gospode, sikav amen te molina sar so o Jovan o Krstitelj sikavđa ple učenikonen."

² Tegani o Isus phendā lendje: "Kad molinena, vaćeren:

'Dade, to sveto anav barjardo te ovel!
To carstvo te avel!
³ De amen avdice o maro savo valjani amendē đijekh dive!
⁴ Oprostin amendē amare grehija sar so hem amen oprostinaja đijekhese kova grešinda pre-mala amende!
Hem cide amen taro iskušenje!' "

⁵ Tegani o Isus phēndā lendē: "Zamislinen da ki ekvaš i rat džana koro tumaro amal te phenen lese: 'Amala, te de man trin mare, i ka irinav če. ⁶ Mlo amal alo oto drom kora mande, a nane man so te ikalav anglo leste!' ⁷ A ov od andral te phenel: 'Ma uznemirin man! O udarai phandle, a mle čavore već pašlile mancar hem sovena. Našti akana te uštav te dav tut!' ⁸ Vaćerava tumendē: te na uštino te del le adalese soi lesoro amal, ka uštel hem ka del le sa so valjani adalese so lesere amale nane lađ te ovel uporno.

⁹ Vaćerava tumendē: Mangen hem ka del pe tumendē! Roden hem ka arakhen! Khuven hem ka phravel pe tumendē! ¹⁰ Adalese so đijekh kova mangela, primini; hem kova rodel, arakhi; hem kova khuvela, ka ovel lese phravdo.

¹¹ A kova dad tumendar: kad lesoro čhavo ka rodel lestar ine mačhe, ka del le sape? ¹² Ili kad ka rodel jaro, ka del le škorpija? ¹³ Kad tumen, kola injen bišukar, džanen te den šukar darija tumare čhavendē, kobor više tumaro Dad taro nebo ka del e Svetone Duho okolendē kola rodena olestar."

O Isus kandela pe e Devlesere zoralipnaja, a na e bengesere

¹⁴ I jekh dive o Isus ispuđindā e demone kova čerela ine jekhe manuše te našti vaćeri. Kad iklilo o demoni, o manuš lelja te vaćeri. I o narodo inele zadivime,

¹⁵ ali nesave olendar vaćerde: "E Veelzevulesere, e demonengere šerutnesere, zoralipnaja ispuđini e demonen!"

¹⁶ A avera iskušinde e Isuse adahar so rodinde lestar znako taro nebo.

¹⁷ Ali o Isus džandā lengere mislija, i phēndā lendē: "Đijekh carstvo savoi ana peste podelime ka propere, hem o čher ano savo nane sloga ka perel. ¹⁸ Tei e Sotonesoro carstvo ana peste podelime, sar onda pana trajini? Akava vaćerava adalese so tumen phenena da e Veelzevulesere zoralipnaja ispuđinava e demonen. ¹⁹ A te me e Veelzevulesere zoralipnaja ispuđinava e demonen, kasere zoralipnaja tumare učenici ispuđina len? Adalese on ka dokažinen tumendē da na injen u pravu. ²⁰ Ali te me e Devlesere zoralipnaja ispuđinava e demonen, onda o carstvo e Devlesoro alo maškara tumende."

O Isus po zoralo e Bengestar

²¹ O Isus phēndā hem akava: "Kad okova kovai zoralo hem naoružime pazini plo čher, lesoro barvalipei osigurime. ²² Ali kad avela o po zoralo lestar, ka pobedini le hem ka lel lestar o oružje upro savo inole nada hem ka delini plencar adava so lelja e bizoralestar.

²³ Ko nane mancar, ovi protiv mande. I ko na čedela mancar, ov chorela."

O Isus upozorini da o bišukar duho šaj te irini pe ano manuš

²⁴ Tegani o Isus phēndā: "Kad o bišukar duho ikljola taro manuš, džala ko šuke thana rodindoj kote šaj te odmorini. Kad na arakhi le, vaćeri: 'Ka irinav man ko čher kotar ikliljum.' ²⁵ I irindā pe hem arakhlija o čher šulavdo hem names-time. ²⁶ Tegani džala hem lela efta avere duhen po bišukaren pestar hem đerdinena ano adava manuš hem ačhovena adari. I ko kraj adale manušese ovela po bišukar nego angleder."

Blagoslovimej o poslušna e Devlese

²⁷ I sar o Isus vaćeri ine adava, nesavi đuvli oto narodo vičinđa:

"Bahtali i đuvli koja akharda tut ano vodi hem dinda tut čuci!"

²⁸ A o Isus phenda: "Po bahtalei okola so šunena o lafi e Devlesoro hem čerena le!"

O Isus po baroi e Jonastar hem e Solomonestar

²⁹ Sar čedela pe ine po baro narodo, o Isus lelja te vačeri: "Akaj generacija bišukar. Rodela mandar znako, ali nisavo znako naka del pe laće sem adava so inele e prorokose e Jonase. ³⁰ Sar so adava so ulo e Jonaja inele znako e manušendje kola živinde ki diz Niniva, ađahar hem so ka ovel mancar, e Čhaveja e manušesereja, ka ovel znako akala generacijaće.

³¹ Ko dive oto baro sudo, i carica koja angleder vladinda ki južno phuv ka uštel hem ka osudini e manušen oti akaja generacija, adalese so tari durutni phuv ali te šunel e Solomonesiri mudrost, a akatei tumencar neko po baro e Solomonestar, a tumen na mangena te šunen! ³² Ko dive oto baro sudo, o manuša kola živinde ani purani diz Niniva ka ušten protiv akaja generacija hem ka osudinen la, adalese so on pokajinde pe kad o Jona propovedindja, a akatei tumencar neko po baro e Jonastar, a tumen pana na pokajinden tumen!"

E Isusesoroi sikaviba svetlost e manušendje

³³ "Niko na tharela i svetiljka hem te čhivel la ko garavdo than ili talo čaro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena. ³⁴ Ti jakhi sar svetiljka te telose. Kadi ti jakh šukar, sai to telo osvetlime. A kadi ti jakh bišukar, hem to teloi ani tomina. ³⁵ Adalese, pazin da o svetlost so mislineja dai ana tute nane tomina. ³⁶ Tei sa to telo pherdo oto svetlost, bizo jekh kotor oti tomina, tegani sa to dživdipe ka ovel osvetlime sar kad i svetiljka osvetlini tut ple svetloja."

O Isus kritikujini e verakere vođen soi pobožna samo od avrijal

³⁷ Kad o Isus vaćerda adava, ne-savo fariseji vičindja le te hal maro koro leste. I o Isus đerdinda lese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. ³⁸ A o fariseji dikhindoj adava, čudindja pe so o Isus, palo adeti, na thovđa ple vasta angleder o hajba.

³⁹ A o Gospod o Isus phenda lese: "Oja, tumen o fariseja kosena i šolja hem o čaro od avrijal, a pherđen len tumara pohlepaja hem bišukaripnaja. ⁴⁰ Hulavonalen! Nane li o Devel okova kova čerđa e manuše, kova džanel le hem od avrijal hem od andral? ⁴¹ Nego, den e čororendje sar milostinja okova so isi tumen andre, hem sa ka ovel tumendje čisto.

⁴² Ali jao tumendje e farisejendje so dena e Devlese dešto kotor oto začinja: oti nana, oti ruta hem oto sa o povrće, a ačhavđen te čeren averendje okova soi pravedno hem te mangen e Devle. Valjani te den o dešto kotor, ali na troman te bistren te čeren adava soi po bitno.

⁴³ Jao tumendje e farisejendje so volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem so volinena kad o manuša, pherde poštujiba premala tumende, pozdravinena tumen ko trgija. ⁴⁴ Jao tumendje adalese so injen sar o bioznačime grobija upra savende o manuša phirena, a na džanen."

⁴⁵ Tegani nesavo oto učitelja e Zakonestar phenda e Isusese: "Učitelju, tu hem amen vređineja adale lafencar."

⁴⁶ A o Isus phenda: "Jao hem tumendje, učiteljalen e Zakonestar! Čhivena upro manuša pharipa but phare te akharen ađahar so dena len pravilja save našti te ićeren, a ni najeja na mangena te mrdinen te pomožinen lendje te akharen adava pharipe.

⁴⁷ Jao tumendje, adalese so vazdena spomenici e prorokonendje kolen tumare pradada mudarde.

48 Adaleja mothovena da odobrrena adava so čerde tumare pradada: on mudarde len, a tumen vazdena lende spomenici.
49 Adalese o Devel mudro vaćerđa tumendar: 'Ka bičhalav lende prorokonen hem apostolen. Nekas olendar ka mudaren, a nekas ka progoninen.'

50 Akala generacijatar ka rodel pe o rat sa e prorokonengoro savo thavdindā pana taro čeriba e svestosoro, **51** pana taro rat e Aveljesoro sa đi o rat e Zaharijasoro, kova inele mudardo maškar žrtveniko hem i svetinja ano Hram. Oja, vaćerava tumende, akaja generacija ka ovel osudime zako adava rat so thavdindā!

52 Jao tumende, učiteljalen e Zakanestar! Adalese so e narodostar garavđen o ključo oto džandipe. Korkore na đerdinđen, a na mukljen te đerdinen ni okola kola mangle te đerdinen."

53 I kad o Isus iklilo adathar, o učitelja e Zakanestar hem o fariseja ani bari holi lelje te protivinen pe hem te pučen le but so. **54** On dikhle te dolen le ko bišukar lafi sar te šaj optužinen le.

12

*O Isus vaćeri ple učenikonendē te na oven dujemujengere
(Mt 10,26-27)*

1 I kad čedinde pe nekobor hiljade manuša, edobor but inele da terdine jekh upra avereste, o Isus prvo lelja te vaćeri ple učenikonendē: "Arakhen tumen taro kvasco e farisejengoro, te na oven dujemujengere sar soi on. **2** Sa soi čorale ka otkrijini pe; sa soi garavdo ka šundol. **3** Adalese, sa so vaćerđen ani tomina, ka šundol ano svetlost; hem so pohari vaćerđen ko kan ano sobe, ka vaćeri pe taro krovija sare te šunen."

*O učenici na valjani te daran, adalese soi dragocena e Devlese
(Mt 10,28-33; 12,31-32; Mk 3,28-29)*

4 "Ali phenava tumende, amalalen: ma daran okolendar kola šaj te mudaren samo o telo, adalese so više adalestar naka šaj te čeren tumende. **5** A ka phenav tumende kastar te daran: te daran taro Devel kas palo mudariba isi zoralipe te frdel ano pakao. Oja, vaćerava tumende, olestar te daran!

6 Na biknena pe li pandž čiriklja zako samo duj najtikore kovanice? A palem nijekh olendar nane bisterdi anglo Devel. **7** A tumendei hem đijekh bal ko šero džendo. Adalese, ma daran! E Devlese injen po dragocena negoli but čiriklja!"

O učenici valjani te priznajinen e Isuse anglo manuša

(Mt 10,32-33; 12,32; 10,19-20)

8 "A vaćerava tumende: Đijekh kova anglo manuša ka priznajini dai mlo, me, o Čavo e manušesoro, anglo anđelja e Devlesere ka priznajinav dai ov mlo. **9** A te odreknindā pe neko mandar anglo manuša, hem me ka odrekninav man olestar anglo anđelja e Devlesere. **10** I te vaćerđa neko lafi protiv o Čavo e manušesoro, ka ovel lese oprostime; ali naka ovel oprostime okolese kova hulini upro Svetu Duho.

11 A kad ka anen tumen anglo sudo ko sinagoge, anglo vladarija hem o vlastija, ma oven zabrinuta sar hem soja te braninen tumen, so te vaćeren! **12** Adalese so tegani o Svetu Duho ka sikaj tumen so te vaćeren."

I priča e bigodakere barvale manušestar

13 Tegani neko oto narodo phendā e Isusese: "Učitelju, vaćer mle phralese te podelini mancar o nasledstvo."

14 A o Isus phendā lese: "Manušeja, ko čivđa man te ovav sudija ili delioco upra tumende?" **15** Tegani phendā sarijendē: "Arakhen tumen hem ciden tumen tari pohlepa. I sa edobor barvalipe te ovel e manuše, lesoro

dživdipe na avela oto adava so isi le."

¹⁶ Tegani o Isus phendā lendē akaja priča: "Nesave barvale manušesiri phuv bijanda but. ¹⁷ I ov mislinda pe ana peste: 'So te čerav? Nane man edobor baro than kote te čhivav mli žetva.' ¹⁸ I phendā: 'Akava ka čerav! Ka peravav mle purane šupe hem ka vazdav po bare, i adathe ka čhivav sa o điv hem sa soi mlo. ¹⁹ Tegani ka vaćerav mla dušaće: Isi tut baro barvalipe bute beršende. Odmorin, ha, pi hem uživin!'

²⁰ Ali o Devel phendā lese: 'Hulavona! Akaja rat ka mere! A sa adava so spremindan, kasoro ka ovel?'

²¹ Ađahari okolese kova pese čedela blago ki phuv, a na barvaljola okoleja soi šukar e Devlese ano jačha."

O Devel brinini pe zako ple učenici (Mt 6,25-34)

²² Tegani o Isus phendā ple učenikonendē: "Adalese vaćerava tumendē; ma oven zabrinuta zako tumaro dživdipe: ka ovel tumen li so te han; ni zako tumaro telo: ka ovel tumen li so te urjen. ²³ Adalese soi o dživdipe po bitno e hajbnastar hem tumaroi telo po bitno e šejendar. ²⁴ Dikhen e gavranen! Ni sejinena ni čedena, nane len ni šupa kote te čhiven o điv, a palem o Devel parvari len. A tumen injen e Devlese po vredna e čirikljendar! ²⁵ A kova tumendar šaj adaleja so brinini pe te produžini hari plo dživdipe? ²⁶ Znači te našti ni adava najhari te čeren, sose onda brininena tumen zako bilo so aver?

²⁷ Dikhen o divlja luluđa sar barnona. Na čerena buti, čak na sivenafse šeja, a vaćerava tumendē da ni o caro o Solomon, kova inele but barvalo, na inole edobor šuze šeja sar jekha olendar. ²⁸ Te o Devel ađahar šukar urjavela o biljke ko polje save avdive adari, a tejsa frdena pe ani jag, kobor li više

tumendē ka del šeja, tikora verakere manušalen! ²⁹ Tumen ma oven zabrinuta zako adava so ka han hem so ka pijen, ³⁰ adalese so adava rodena okola kola na džanen e Devlese. Tumaro Dad, o Devel, džanel da valjani tumendē sa adava. ³¹ Nego roden o carstvo e Devlesoro, a ov ka del tumen sa adava so valjani tumendē!

³² Ma daran, mlo tikoro stado! Tumare Dadesiri volja inele te del tumen o carstvo.

³³ Biknin so isi tumen hem o love den e čororenđe! Čeren tumendē kese zako love save na propereha hem barvalipe ko nebo savo nikad na tikorini. Niko naka šaj te avel adari te čorel tumaro barvalipe hem nijekh moljco naka uništini le. ³⁴ Adalese so tumaro vilo ka ovel adari kaj tumaro barvalipe."

Oven uvek spremna zako e Isus-esoro aviba

(Mt 24,45-51)

³⁵ O Isus ple učenikonendē phendā hem akava: "Oven spremna, urjavde zaki buti hem tumare svetiljke te oven tharde, ³⁶ sar sluge kola adžićerena ple gospodare te irini pe čhere taro bijav. Kad irini pe o gospodari hem kad khuvela ko udar, o slugei spremna te phraven lese. ³⁷ Blago okole slugendē kolen o gospodari, kad ka avel, ka arakhi len džangale sar adžićerena le! Čače, vaćerava tumendē, ov, o gospodari, ka phandel pe i kecelja, ka bešljaćeri len te han hem ka kandel len. ³⁸ Blago e slugendē kolen o gospodari ka arakhi džangalen čak hem te alo ki ekvaš i rat ili anglo disljojba.

³⁹ Ali akava te džanen: te o čerutno džanel ine ko savo sati avela o čor, naka mukel lese ine te đerdini ko čher te čorel. ⁴⁰ Hem tumen oven spremna, adalese so o Čavo e manušesoro ka avel tegani kad na nadinena tumen!"

⁴¹ Tegani o Petar pučlja e Isuse: "Gospode, vaćereja li akaja priča samo amendē e učenikonendē ili sarijendē?"

42 O Gospod o Isus phēđa: "Ko-vai, onda, verno hem mudro up-ravniko kas o gospodari ka čhivel upreder ple sluge te del len hajba ko vreme? **43** Blago okole slugase kas lesoro gospodari, kad ka avel, ka arakhi sar čerela adahar. **44** Čače vaćerava tumendē, upreder sa o barvalipe plo ka čhivel le sar up-ravniko. **45** A te vaćerđa adava sluga ana peste: 'Naka avel pana mlo gospodari' i lela te marel avere slugen, hem te hal, te pijel hem te mačol, **46** lesoro gospodari ka avel tegani kad naka očekujini le, ka čhinel le ko ekvaš hem ka čhivel le maškar nevernici.

47 A okova sluga kova džandā i volja ple gospodaresiri, a na inele spremno ili na čerđa pali e gospodaresiri volja, but mariba ka hal.

48 A okova kova na džandā e gospodaresiri volja, a čerđa nešto zako so zaslužini kazna, hari mariba ka hal. Kasei dindo but, but ka rodel pe lestar. Kasei poverime but, više ka rodel pe lestar."

E Isusesoro lafi ka anel podela (Mt 10,34-36)

49 Tegani o Isus phēđa: "Aljum te frdav jag e sudosiri ki phuv. So bi mangava ine već te ovel thardi!

50 A valjani te nakhavav bare muke. But maje pharo đikote adava na ovela! **51** Mislinena da aljum te anav mir ki phuv? Na. Aljum te čerav o manuša te ciden pe jekh averestar. **52** Adalese od akana, oto pandž čherutne, trin ka oven ki mli strana, a duj ki aver ili duj ki mli strana, a trin ki aver. **53** Ka uštēl o dad upro čhavo hem o čhavo upro dad, i daj upri čhaj hem i čhaj upri daj, i sasuj upri bori hem i bori upri sasuj."

O Isus vaćeri e narodose da val-jani te pendžaren o znakija e vreme-sere (Mt 16,2-3; 5,25-26)

* **13,1** o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredindā nesave Galilejci te oven mudarde Ko original terđola: "o Pilat mešindā lengoro rat lengere žrtvencar".

54 Tegani o Isus vaćerđa e narodose: "Kad dikhena da o kale oblaci avena taro zapad, tegani phenena da ka perel bršin, i čače perela. **55** Kad phudela i bar-val taro jug, phenena da ka ovel tatipe, i ovela. **56** Dujemujengere manušalen! Džanen te pendžaren o izgled e phuvjakoro hem e nebosoro; sar onda na džanen te pendžaren o znakija akale vremesere?

57 Tumen korkore valjani te pendžaren okova soi ispravno. **58** Te neko legari tut ko sudo te tužini tut adalese so na irindan lese o love, odrumal de sa tatar te mirine tut oleja angleder nego so resena adari. Te na čerđan adahar, ov šaj te vucini tut anglo sudija, a o sudija ka del tut ko manuš kova ka čhivel tut ano phandlipe. **59** Vaćerava će da čače naka ikljove adathar sa đikote na irineja di i zadnjo para."

13

Sare valjani te ciden pe taro pumare grehija

1 Tegani nesave manuša phende e Isuseso so o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredindā nesave Galilejci te oven mudarde.* I on inele mudarde sar anena ine žrtve ano Hram e jerusalimesoro. **2** A o Isus phēđa lendē: "Tumen li mislinena da adala Galilejci, adalese so adahar mudardile, inele po grešna sa avere Galilejconendar? **3** Na! Ali te na obratinđen tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžićeri propast! **4** Ili okola dešofto upro kolende peli i kula ano Siloam hem mudardā len, tumen li mislinena da on inele po bare grešnici sa e manušendar kola živinenā ano Jerusalim? **5** Na! Ali te na obratinđen tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžićeri propast!"

Na ačhilo pana but vreme zako pokajiba

6 Tegani o Isus vaćerđa lendje akaja priča: "Inele nesave manuše smokva sadime pese ano vinograd. I alo te rodel o plod lakoro, ali na arakhlja le. **7** Tegani phendā e manušese so čerela buti lese ano vinograd: 'Ače, trin berš sar avava te rodav plod upri akaja smokva, ali na arakhava le. Čhin la! Sose te šućari i phuv?'

8 A ov phendā: 'Gospodarona, ačhav la pana akava berš. Ka handav la hem ka frdav laće đubrivo, **9** i šaj ka bijani. A te na bijandža, ka čhine la.' "

O Isus sasljari ko savato e đuvlja koja inele bandardi

10 I jekh savato sar o Isus sikaj ine ani jekh sinagoga, **11** adari inele nesavi đuvli kola o bišukar duho čerela ine te ovel bandardi dumeja. Oj inele bandardi dešofto berš hem nisar našti ine te ispravini pe. **12** Kad o Isus dikhla la, vičindža la kora peste hem phendā laće: "Đuvlje, oslobođimi injan taro to nambormipe!" **13** I čhivđa ple vasta upro late, a oj otojekhvar ispravindža pe hem lelja te slavini e Devle.

14 Tegani e sinagogakoro vođa, holjame so o Isus sasljarđa ko savato, phendā e narodose: "Isi šov dive ano kurko ko save šaj te čerel pe buti! Ko adala dive aven hem oven saslijarde, a na ko savato!"

15 A o Gospod o Isus phendā lese: "Dujemujengere injen! I tumen ko savato phravena tumare guruve ili tumare here taro jasle te legaren le te pijel pani. **16** A akajai đuvli oto pleme e Avraamesoro kola o Sotoni phandija ače dešofto berš. Oj li na valjani te ovel phravdi taro akala lancija e nambormipasere ko savato?" **17** Kad phendā adava, lađandile sare kola inele protiv leste, a sa avera manuša radujinde

† **13,21** baro čaro vareja Ko original terđola: "trin mere oto varo" savoi di ko 30 kilja. ‡ **13,25** Na džanav kola injen Ko original terđola: "Na džanav tumen kotar injen." § **13,27** na pendžarava tumen. \$ Ciden tumen mandar, sare tumen so čerena bišukaripe!" * **13,28** but ka holjanen Ko original terđola: "krciba e dandengoro".

pe zako sa o šukaripe savo o Isus čerđa.

O carstvo e Devlesoroi sar o tikoro seme savo ovela baro kaš (Mt 13,31-32; Mk 4,30-32)

18 Tegani o Isus phendā: "Te phenav tumendje savesei slično o carstvo e Devlesoro. **19** Sličnoi e semese oti gorušica save o manuš lelja hem frdinđa pese ki bašta. Ov barilo hem ulo kaš, hem o čiriklja čerde gnezdija upro lesere granke."

O carstvo e Devlesoroi sar o kvasco savo čerela o humer te uštel (Mt 13,33)

20 Palem o Isus phendā: "Te phenav tumendje savesei slično o carstvo e Devlesoro. **21** Sličnoi e kvascose save i đuvli lelja hem čhivđa ano baro čaro vareja,† i ov čerđa sa o humer te uštel."

Den sa tumendar te đerdinen ano carstvo e Devlesoro

22 I sar o Isus džala ine pledromeja di ko Jerusalim, terđola ine ko dizja hem ko gava te sikaj e narodo. **23** I ko jekh than, neko pučlja le: "Gospode, samo li hari manuša ka oven spasime?"

A o Isus phendā lendje: **24** "Den sa tumendar te đerdinen maškaro tesno udar e nebosoro adalese so but džene, vaćerava tumendje, ka roden te đerdinen, ali naka šaj. **25** Kad o čherutno ka uštel hem ka phandel o udar, ka ovel kasno. Tegani ka terđoven avri hem ka khuven ko udar vaćerindoj: 'Gospodarona, phrav amendje!' Ali ov ka phenel tumendje: 'Na džanav kola injen.'‡

26 Tegani ka phenen: 'Haljam hem piljam tuja, hem tu sikavđan ko amare dizjengere droma.'

27 A ov ka phenel: 'Vaćerava tumendje da na pendžarava tumen. \$ Ciden tumen mandar, sare tumen so čerena bišukaripe!'

28 Tegani ka roven hem but ka holjanen* so ka dikhen e Avraame, e Isaake, e Jakove hem sa e prorokonen ano carstvo e Devlesoro, a tumen frdime avri. **29** O manuša ka aven taro istok hem taro zapad, taro sever hem taro jug hem ka čhiven pe uzalo astali ki gozba ano carstvo e Devlesoro.[†] **30** Ače, okola kolai akana prva tegani ka oven zadnja, a okola kolen akate dikhena sar zadnjonen adari ka oven prva.”[‡]

*E Isusesei phare zako manuša
taro Jerusalim
(Mt 23,37-39)*

31 I tegani nesave fariseja ale koro Isus hem phende lese: “Dža akatar, adalese so o caro o Irod mangela te mudari tut.”

32 O Isus phenda lendje: “Džan hem vaćeren adala lisicaće:[§] ‘Ka ispudinav e demonen hem ka sasljarav avdive hem tejsa, a ko trito dive završinava.’ **33** Ali avdive, tejsa hem prektejsa valjani te džav mle dromeja, adalese so izgledini dai o Jerusalim than kote sa o proroci valjani te oven mudarde.*

34 Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudareja e prorokonen hem frdeja bara upro okolende kolen bičhalda tumende o Devel! But puti mangljum te čedav te manušen sar i khani ple piličken talo ple phaka,[†] ali tumen na manglijen! **35** Ače, to čher ka ovel napustime![‡] I vaćerava tumende da čače naka dikhen man đikote na phenena:

* **13,29** But Jevreja kola mislinde dai e Devlese ano carstvo, naka oven. Ali but okola kola nane Jevreja taro sa o strane e phuvjakere ka oven ano carstvo e Devlesoro. [‡] **13,30** Ko original terđola: “O prva ka oven zadnja, a o zadnja prva.” Kadi neko “prvo”, adava značinda dai bitno hem da dela pe lese čast. Averčhane: “ka oven najbitnija ... ka oven najhari bitna” ili “O Devel ka del čast ... O Devel ka lađari.” [§] **13,32** lisicaće O Irod inele lukavo sar lisica.

* **13,33** O Isus vaćerda akava adalese so džanda da e Jevrejengere vođe hem ole ka mudaren ano Jerusalim sar so lengere pradada mudarde bute averen kola inele proroci bičhalde taro Devel. Ko original terđola: “adalese so našti te ovel adava, o proroko te mudardol avri taro Jerusalim.” [†] **13,34** sar i khani ple piličken talo ple phaka Adahar i khani štitini ple piličken taro povrede. [‡] **13,35** E Jerusalimesere manuša na prihvatinde e Isuse sar Mesija. O Devel akana olen na prihvatin hem naka štitini len više. Posle e rimesiri vojska uništinda o Jerusalim (70 berš palo Hrist). [§] **13,35** O Isus palem ka irini pe ki phuv. Tegani ka pendžaren e jerusalimesere manuša dai ov o Mesija.

* **14,1** posmatrinena le Mangle te dikhen ka šaj li te tužinen le zako nesavo bišukar čeriba.

‘Blagoslovimej okova kova avela ano anav e Gospodesoro!’ ”§

14

*O Isus anglo fariseja sasljari e
namborme ko savato*

1 I ko jekh savato, o Isus inele vičime ko čher nesave farisejengere vođasoro te hal maro, i dželo. Sare so inele adari, šukar ine posmatrinena le,* **2** adalese so anglo leste inele nesavo manuš kasere vasta hem o pre inele pherde pani. **3** I o Isus pučlja e učiteljen e Žakonestar hem e farisejen: “Palo e Mojsijasoro zakoni, tromal pe li te sasljari pe namborme manuše ko savato ili na?” **4** A on ništa na phende. Tegani o Isus čhivđa plo vas upro namborme manuš, sasljardža le hem muklja le te džal. **5** A olendje phenda: “So mislinena tumaro čhavo ili tumaro guruv ko savato perela ano bunari, ini sigate ine ka ikalen le adathar?” **6** I na inolen so te phenen ko adava.

*O Isus sikaj te ova ponizna hem te
na ova sebična*

7 Kad o Isus dikhija sar o gostija kola ale te han rodenufse anglune thana bešibnase, phenda lendje: **8** “Kad injan vičime nekase ko bijav, ma beš ko najšukar than, adalese so šaj maškarao vičime isi nesavo manuš kovai po baro tutar. **9** Tegani okova so vičindja tut ka phenel će: ‘De o than akalese.’ Tegani ka ove lađardo, i ka dža te dole o najpaluno than.

10 Nego, kad injan vičime, dža hem beš ko najpaluno than. Kad ka dikhel tut okova so vičinda tut ka phenel će: 'Amala, ava beš ko po šukar than!' Tegani sa o gostija ka dikhēn kōbor injan poštujime. **11** Adalese, ko pes povazdela, ka ovel peravdo; a o ponizna ka oven povazdime."

12 Tegani o Isus phendā okolese so vičinda le: "Kad vičineja gostonen ko ručko ili ki večera, ma vičin samo te amalen, te phraljen, te familija, hem te barvale komšijen. Te vičindan olen, hem on tut ka vičinen ko hajba kora pumende te irinen će. **13** Nego, kad vičineja ko hajba, vičin e čororen, e sakatimen, e bangen hem e kororen. **14** Tegani ka ove blagoslovime, adalese so olen nane sar te irinen će. A o Devel ka irini će tegani kad ka vazdel e pravednikonen taro mule."

*Nesave prihvatina te aven e Devlese ki gozba, a nesave na
(Mt 22,1-14)*

15 Kad adava šundā jekh okolendar so beštine uzalo astali, phendā e Isusese: "Bahtaloi okova kova ka hal maro ano carstvo e Devlesoro!"

16 A ko adava, o Isus phendā lese: "Nesavo manuš čerđa bari gozba hem vičinda bute manušen. **17** I kad sa inele čerđo hajbnase, bičhalda ple sluga te phenel e vičimende: 'Sai akana čerđo hajbnase. Aven!' **18** Ali jekh pala avereste lelje te phenen lese sose našti te aven. O prvo phendā lese: 'Čindum njiva i valjani te džav te dikhav la. Molinava tut, vaćer te gospodarese da adalese našti te avav.'[†] **19** O dujto phendā:

[†] **14,18** vaćer te gospodarese da adalese našti te avav Ko original terđola: "izvinin man". [‡] **14,19** deše guruven Ko original terđola: "pandž jarmija e guruvencar". [§] **14,19** vaćer te gospodarese da adalese našti te avav Ko original terđola: "izvinin man". ^{*} **14,20** Adala manuša kola inele vičime ki gozba uvredinde e caro. Zaki gozba inele pana angleder obavestime, a akana, kad alo o vreme te aven, on izmislinena hovavne hem smešna izgovorija. Sose neko ka činel ine njiva savi nikad ni na dikhla ili te činel guruven saven na dikhla, ili te ovel čhere pe romnjaja sa o vreme? On smatinena dai lengoro imanje hem lengiri porodica po bitno e gospodarestar. O Isus upozorindā dai o love, o imanje hem i porodica nikad na valjani te oven po bitna e Devlesttar (dikh o stihija 25-33 tele). [†] **14,26** valjani te volini man but više nego ple dade hem pla daja Ko original terđola: "valjani te mrzini ple dade hem pla daja ..." Akatei o "te mrzinen" preuveličavanje zako po tikoro mangipe.

'Samo so čindum deše guruven[‡] i džava te dikhav sar ka orinen. Molinava tut, vaćer te gospodarese da adalese našti te avav.'[§] **20** O trito phendā: 'Samo so leljum romnja i adalese našti te avav.'^{*}

21 I o sluga irinda pe hem phendā sa adava ple gospodarese. Tegani o gospodari holjanda i phendā ple slugase: 'Siđar, ikljov ko droma e dizjakere hem ko trgija i ana akari e čororen, e sakatimen, e kororen hem e bangen.' **22** Kad o sluga čerđa adava, phendā: 'Gospodarona, čerđum ađahar sar so phendan, ali pana isi thana.' **23** I o gospodari phendā lese: 'Ikljov avri tari diz ko droma hem ko staze hem terin e manušen te aven te ovel pherdo mlo čher.' **24** Vaćerava tumende da nijekh okole prvone manušendar kolai vičime naka hal adava so čerđum hajbnase.'

*E Isusesere učenici valjani te oven svesna da ka trpinen zbog lese
(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)*

25 I but manuša džana ine dromeja palo Isus. Ov irinda pe nakoro lende hem phendā lendje: **26** "Te neko mangela te ovel mlo učeniko, valjani te volini man but više nego ple dade hem pla daja, pla romnja hem ple čhaven, ple phraljen hem ple phenjen, više nego plo dživdipe.[†] Te na čerđa ađahar, našti te ovel mlo učeniko. **27** Ko na

akhari plo krsto[‡] hem na džala pala mande, našti te ovel mlo učeniko.

²⁸ Adalese so nijekh tumendar naka lel ine te vazdel kula, a angleder adalestar te na bešel te računini o troško te dikhel ka šaj li te završini la.[§] ²⁹ Te samo čhivđa o temelji, i na ačhola le love te završini đi o kraj, sare kola ka dikhen adava ka asan lese ³⁰ hem ka phenen: 'Akava manuš lelja te vazdel kula, a našti ine te završini la!'

³¹ Ili, kova caro kad džala te arakhi pe ko mariba avere caronen-car, angleder adalestar na bešela te razmislini šukar ka šaj li ple deše hiljadencar te marel pe adaleja kova avela protiv leste ple biše hiljadencar? ³² Te našti, ka bičhali ple manušen koro aver caro, sar pana na alo paše, te pučen le savei o uslovija zako mir. ³³ Ađahar da đijekh tumendar kova na mukela sa so isi le, našti te ovel mlo učeniko."*

O učenici valjani te ačhovenverna sledbenici e Isusesere
(Mt 5,13; Mk 9,50)

³⁴ Tegani o Isus phendā: "Šukari o lon. Ali te našalđa plo londipe, soja ov ka londari pe? ³⁵ Esavko nane šukar ni zaki phuv ni zako đubrivo, i frdela pe. Phraven tumare kana te šunen!"†

‡ **14,27** akhari plo krsto Akaja metafora značini da valjani te pokorinen pe e Devlese hem te oven spremna te patinen ko bilo savo način sar te šaj oven e Isusesere učenici, hem te oven spremna te valjanda hem te meren zbog o Isus. O Isus na mislini da đijekh hrišćanin valjani te ovel kovime ko krsto. O Rimljanja but puti terinde e manušen te akharen pumare krstija angleder so kovinde len upro lende sar znako da pokorinena pe e Rimese. § **14,28** Averčhane: Ma aven pala mande te na džanđen kobor adava ka koštini tumen. * **14,33** Šukari kad neko mangela te ovel e Isusesoro učeniko, ali te pokušinda te džal palo Isus bizo te akhari plo krsto hem te ačhaj sa so isi le, ov ka ovel beskorisno sar o graditelji kova našti ine te završini i kula ili sar o caro kova đelo ko mariba savo našti ine te pobedini. † **14,35** Phraven tumare kana te šunen! Ko original terđola: "Kas isi kana te šunel, nek šunel!" * **15,2** hala olencar O fariseja na hale ano čhera e manušengere kola na poštujinde lengere stroga zakonja zako thojba, zako dešto kotor hem zako odredime hajba, adalese so darandile da adava ka čerel e fariseje te ovel nečisto hem zbog adalese te na prihvatinili le o Devel. † **15,4** Adava verovatno inele pašnjaci kote o bakre bezbedno hale. Paše uzalo lende verovatno inele avera manuša kola arakhle bakren hem pomožinde len ko arakhiba. ‡ **15,7** irini pe taro ple grehija ko Devel Ko original terđola: "pokajini pe (obratini pe)". § **15,7** enjavardešuenja pravednici kola mislinena da na valjani te obratinen pe. Adalai o fariseja kola mislinde dai pravedna hem da na valjani te pokajinen pe. * **15,8** srebrna kovanice Ko original terđola "drahme". O drahmei grčka kovanice oto srebro. Zaki jekh drahma čerela pe ine buti jekh dive.

15

O pastiri radujini pe kad arakhi ple našalde bakre
(Mt 18,12-14)

¹ But carinici hem prešunde grešnici čedena pe ine uzalo Isus te šunen le. ² A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar lelje te gundinen vaćerindoj: "Akava primini kora peste e grešnikonen hem hala olencar."*

³ Adalese o Isus phendā lendē akaja priča: ⁴ "Te nekas tumendar isi šel bakre i jekh olendar našaldilo, so ka čerel? Ka ačhaj e enjavardešuenjen ko gore[†] hem ka džal te rodel e našalde bakre sa đikote na arakhi le. ⁵ I kad ka arakhi le, ka radujini pe, ka čhivel le ko piče ⁶ hem ka legari le čhere. Tegani ka vičini ple amalen hem ple komšijen kora peste hem ka phenel lendē: 'Radujinen tumen mancar! Arakhljum mle našalde bakre.' ⁷ Vaćerava tumenđe, ađahar da ano nebo ka ovel po bari radost zako jekh grešniko kad irini pe taro ple grehija ko Devel[‡] nego li zako enjavardešuenja pravednici kola mislinena da na valjani te obratinen pe."§

I đuvli radujini pe kad arakhi i kovanica savi našalđa

8 O Isus phendā hem akava: "Ili te nesava đuvlja isi deš srebrna kovanice* i jekh našali, so ka čerel? Ka tharel o svetlo, ka šulaj o čher hem šukar ka rodel i kovanica đikote na arakhi la. **9** I kad ka arakhi la, ka vičini ple amalinjen hem ple komšiken kora peste hem ka phenel lendē: 'Radujinen tu-men mancar! Arakhljum i kovanica savi našalđum.' **10** Ađahar, vaćerava tumendē, ovela radost maškarō andelja e Devlesere zako jekh grešniko kad irini pe taro ple grehija ko Devel."

O dad radujini pe so irindā pe lesoro našaldo čavo

11 I o Isus phendā: "Jekhe manuše ine duj čhave. **12** I o tikneder čavo phendā ple dadesere: 'Dade, de man akana o kotor oto barvalipe klo so pripadini maje.' I ađahar o dad ulavđa lendē plo barvalipe.†

13 I palo nekobor dive o tikneder čavo čedindā sa so inole, đželo ki durutni phuv hem adari halja sa plo barvalipe ađahar so živindā dilikane. **14** Kad halja sa o love, ulo baro bokhalipe ani adaja phuv i tegani na inole so te hal. **15** I đželo te čerel buti koro jekh manuš kova živindā adari. Adava manuš bičhalđa le pese ko polje te arakhi balen.‡ **16** O čavo edobor inele bokhalo da manglja te hal adava so hana o bale,§ ali niko na dindā le ništa hajbnase, čak ni adava.

17 A kad lelja te razmislini šukar, phendā: Mle dadesere bućarnen isi da buderi hajbnase, a me akate merava bokħatar! **18** Ka irinav man koro mlo dad hem ka phenav lese: 'Dade, grešindđum anglo Devel hem angla tute! **19** Na injum dostoјno akana te

vaćerav da injum to čavo. Molinava tut, le man sar jekhe bućarne te čerav buti kora tute.'

20 I lelja te đžal koro plo dad. Pana sar inele dur ple dadesere čherestar, lesoro dad dikhļja le sar avela. Pelo e dadesere žal, prastandilo đi leste, zagrlinda le hem čumudindā le. **21** Tegani o čavo phendā: 'Dade, grešindđum anglo Devel hem angla tute! Na injum dostoјno akana te vaćerav da injum to čavo.'

22 A o dad phendā ple slugendē: 'Sig anen o najšužo ogrtači hem urjaven le! Čhiven lese i angrustik* ko naj hem o sandale† ko pre! **23** Anen okole thuljarde telco te čhin, te ha hem te slavina, **24** adalese so akava mlo čavo inele mulo, a akana đžiydilo, inele našaldo, a akanai arakhlo.' I lelje te veselinan pe.

25 A o phureder čavo čerela ine buti ki njiva. I ko iriba, alo paše uzalo čher i šundā bašaliba hem čheliba. **26** Tegani vičindā jekhe sluga te pučel le so ulo adava. **27** O sluga phendā lese: 'To phral irindā pe čhere. To dad čhindā e thuljarde telco adalese so dikhļja le đživde hem saste.'

28 I o phureder čavo holjandā hem na manglja te đerdini ko čher. Tegani lesoro dad iklilo hem molindā le te đerdini. **29** A ov phendā ple dadesere: 'Ače, sa edobor berša kandava tut sar robo hem nikad na phagljum to lafi, a ni-jekhvar na dindan man ni buzore te šaj mle amalencar te veselinav man. **30** A kad alo akava čavo klo, kova halja to imanje e kurvencar, tu čhindan lese thuljarde telco.'

31 A lesoro dad phendā lese: 'Mlo čavo, tu stalno injan mancar. I sa soi mlo-klo. **32** Ali, valjanđam

† **15,12** Palo e jevrevjengoro adeti, e phuredere čhavesi pripadini ine duj puti više oto nasledstvo negoli avere čhavende. I verovatno e tiknedere čhavesi prepelo trećina oto e dadesoro imanje.

‡ **15,15** E Jevrevjengoro zakoni vaćeri dai o bale nečista životinje. Palo akava zakoni, o Jevreja na tromandile te han balano. Dikh 3. Mojs 11,7. Adalese o Jevreja mrzinde balen hem e manušen kola arakhena balen. § **15,16** adava so hana o bale Ko original terđola: "ljske oto rogač". * **15,22**

angrustik I angrustik inele znako zako autoritet. † **15,22** sandale Ko adava vreme o sluge/robovija phirde pernange, a o slobodna manuša akharde sandale ko pre.

ađahar te slavina hem te radujina amen adalese so akava, to phral, inele mulo, a akana dživdilo; inele našaldo, a akanai arakhlo!"

16

Koristinen akala phuvjakoro barvalipe te čeren tumendje barvalipe ano nebo

¹ O Isus ple učenikonendje vaćerđa akaja priča: "Jekhe barvale manuše ine upravniko kole tužinde da halja lesoro barvalipe. ² I o barvalo vičindja le hem phendā lese: 'So šunava tutar adava? Ana maje o spisko kote pisindan mle lovendar adalese so našti više te čere buti kora mande sar upravniko!'

³ Tegani o upravniko phendā ana peste: 'So ka čerav kad mlo gospodari ka cidel man tari buti? Na injum edobor zoralo te handav, a lađava te prosinav. ⁴ Džanav so te čerav te šaj o manuša priminen man pumendje ano čhera* kad ka ovav cidime tari buti.'

⁵ I vičindja sa ple gospodaresere dužnikonen, i phendā e prvoneše: 'Kobor aveja mle gospodarese?' ⁶ A ov phendā: 'Šel burija ulje.'[†] Tegani o upravniko phendā lese: 'Siđar le o lil klo hem čhiv da aveja lese pinda.'

⁷ I pučlja avere: 'A tu kobor aveja mle gospodarese?' A ov phendā: 'Šel burija‡ điveja.' I olese da phendā o upravniko: 'Le o lil klo hem čhiv da aveja lese oftovardeš.'

⁸ I o gospodari pohvalindja e nepoštenone upravniko so inele džando hem so ađahar postupindja. Akava mothoj dai o manuša oti akaja phuv§ po džande ko postupci premalo pumarende taro manuša

oto svetlost.* ⁹ Vaćerava tumendje: čeren o manuša te oven tumare amala ađahar so ka pomožinen lendje akale phuvjakere barvalipnaja†, te šaj, kad naka ovel tumendje više korisno adava barvalipe, te oven primime ano večna čhera‡ ano nebo.

¹⁰ Kovai verno ano najtikore buća, ov ka ovel verno hem ano najbare; a kova nane pravedno ano najtikore buća, ov naka ovel pravedno hem ano najbare. ¹¹ Te na injen verna ano akala phuvjakoro barvalipe, ko ka mukel tumendje ano vasta o čaćimasoro barvalipe? ¹² Te na injenle verna ano averesoro barvalipe, ko ka del tumen tumaro?

¹³ Nijekh sluga našti kandel duje gospodaren. Ili ka mrzini jekhe, a ka volini e dujtone; ili jekhese ka ovel poslušno, a e dujtone naka podnosini. Našti kanden hem e Devle hem o barvalipe."

¹⁴ Sa adava, so vaćerđa o Isus, šunde o fariseja kola volinde barvalipe, i asandile lese. ¹⁵ A o Isus phendā lendje: "Tumen injen adala so čerena tumen pravedna anglo manuša, ali o Devel džanel dai tumare vile bišukar. Jer soi but vredno e manušendje, adavai gadno e Devlese."

O lafi e Devlesoro isi le trajno autoritet

(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)

¹⁶ Tegani o Isus phendā: "O Zakanji e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere sikavena ine e manušen di o aviba e Jovanésoro, a od tegani vaćeraja o Šukar lafi taro carstvo e Devlesoro hem terinaja sarijen te đerdinen ano leste. ¹⁷ A palem, angleder o nebo hem i phuv

* **16,4** o manuša priminen man pumendje ano čhera Ov nadini pe da adala manuša ka pomožinen lese kad ka ačhol bizi buti. † **16,6** Adava inele di ko 3.000 litarja ulje oto masline. ‡ **16,7** Šel burija Ko original terđola: "Šel kôrovija." Adava inele di ko 20.000 kilja. § **16,8** manuša oti akaja phuv Manuša kola na džanen e Devlese. * **16,8** manuša oto svetlost E Devlesere manuša. † **16,9** akale phuvjakere barvalipnaja Ko original terđola: "nepošteno barvalipe". Akate koristini pe o lafi "mamon" so ko aramejski značini barvalipe. Adava isto lafi koristini pe hem ko 16,13. ‡ **16,9** te oven primime ano večna čhera Akava verovatno značini da kad pomožinena e čororenđe, on ka radujinen pe kad ka dikhen tumen ano nebo.

ka nakhen, negoli jekh slovo oto Zakoni e Mojsijasoro te properel, te našali plo autoritet.

18 Jekh primer: Kova tumendar ačhaj pla romnja hem lela avera, čerela preljuba. Hem kova lela romnja kola o rom muklja, isto čerela preljuba.”

Priča e barvalestar koya na mangla te šunel e Devlesoro lafi

19 O Isus phendā: “Inele nesavo barvalo manuš kova urjela pe ine sa ano najšuže šeja[§] hem taro dive ko dive hala ine najšukar habinja.

20 Angli lesiri kapija sa ano čirevija pašljola ine nesavo čororo manuš palo anav Lazar. **21** Ov but manglja te čaljari pe okolestar so ačhola ine palo hajba e barvalesoro. I ko sa adava, sar pašljola ine angli kapija, đi o diline đukle avena ine hem ližinena lesere čirevija. **22** Kad mulo o čororo, o andelja legarde le e Avraameki angali.* I o barvalo da mulo hem inele parume. **23** I ano than e mulengoro,† ano bare muke, o barvalo vazdindā ple jačha hem odural dikhla e Avraame hem e Lazare lese ani angali.

24 Tegani vičindā: ‘Pradade Avraame, smilujin tut maje hem bičhal e Lazare te čhivel plo uprupo kotor e najestar ano pani hem te avel te šudrari mli čhib, adalese so but injum mučime ani akaja jag.’

25 A o Avraam phendā: ‘Mlo čhavo, setin tut da primindan to šukaripe tuće ko dživdipe, a o Lazar plo bišukaripe. A akanai e Lazarese šukar akate, a tu mučineja tut. **26** Sem adava, isi bari provalija maškar amende hem tumende i te manglja neko te nakhel akatar kora

§ **16,19** sa ano najšuže šeja Ko original terđola: “ano skerlet hem ano lan”. * **16,22** e Avraameki angali Akate mislini pe da o Avraam hem o Lazar pašlile jekh uzala avereste ki gozba. Adava inele e grkengoro način sar hana ine ki gozba. I radostano nebo čestoi ano Lafi e Devlesoro mothovdo sar gozba. † **16,23** Ko original terđola: “Had”. O anava “Had” hem “Šeol” ani Biblijakoristinena pe zako meriba hem zako than kote o duše e manušengere džana kad merena. ‡ **16,28** Nek o Lazar vaćeri lende te irinen pe taro pumare grehija ko Devel Ko original terđola: “Nek upozorini len”. * **17,2** baro bar Ko original terđola: “bar e mlinesoro”. † **17,2** jekh akale tikorendar Akate mislini pe upro manuša kola korkore pumen našti braninen, sar o čavore.

tumende ili adathar kora amende, naka šaj.’

27 A o barvalo phendā: ‘Onda molinava tut, pradade Avraame, bičhal e Lazare mle dadeseko čher. **28** Adari isi man pandž phralja. Nek o Lazar vaćeri lende te irinen pe taro pumare grehija ko Devel‡, te na aven hem on ko akava than e mukengoro.’

29 A o Avraam phendā: ‘Isi len o Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere. Nek šunen olen!’

30 A ov phendā: ‘Nane adava dovoljno, pradade Avraame! Ali te alo lende neko taro mule, ka obratinen pe.’

31 I o Avraam phendā lese: ‘Te na šunde adava so pisindā o Mojsije hem o proroci, naka šunen ni te neko uštino taro mule.’ ”

17

O učenici valjanena te oven verna sluge e Devlesere

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

1 O Isus phendā ple učenikonendē: “O iskušenja čače ka aven, ali pharo okolese prekala kaste avena! **2** Olese ka ovel ine po šukar ki men te ovel lese phandlo baro bar* hem te ovel frdimeano more, nego te čerel jekh akale tikorendar† te perelano greh. **3** Arakhen tumen! Te grešindā nesavi verno osoba, vaćer laće so adava nane šukar, a te pokajindā pe, oprostinsti laće. **4** I te efta puti te ovel grešini premala tute hem efta puti avela kora tute hem vaćeri će: ‘Kajinav man’, oprostinsti laće.”

5 O apostolja phende e Gospodese e Isusesese: “De amen po bari vera!”

6 A o Gospod phēđa: "Te isi tumen vera tikori sar zrno oti gorusica,[‡] ka phenen ine akale kaštese:[§] 'Ikal tut oto koreno hem sadin tut ano more!' I ka šunel tumen ine.

7 Kova tumendar ka phenel ine ple slugase, kova handela ili arakhi e bakren, kad irini pe tari njiva: 'Sidar ava akari hem beš te ha maro'? **8** Na li angleder ine ka phenel lese: 'Ćer maje te hav, phand tut i kecelja hem kande man đikote hava hem pijava, a palo adava tu ka has hem ka pije'? **9** Na li valjani te zahvalini e slugase adalese so ćerđa adava so ine lese phendo? Na valjani. **10** Ađahar hem tumen, kad ćerena sa so phēđa tumendē o Devel, vaćeren: 'Amen injam sluge kolendē na valjani te zahvalini pe! Ćerđam samo soi amari buti!' "

O Isus sasljari deše gubavconen, a samo jekh zahvalini lese

11 I sar o Isus džala ine nakori diz Jerusalim, nakhino maškari regija Samarija hem i regija Galileja. **12** I sar đerdini ine ko nesavo gav, nakoro leste ale deš gubavci kola terdine po dur olestar **13** hem vičinde: "Isuse, Gospodarona, smilujin tut amenđe!"

14 Kad dikhla len o Isus, phēđa lende: "Džan hem mothoven tumen e sveštenikonende!"* I sar ine džana dromeja, saslike tari guba.

15 I jekh olendar kad dikhla so saslico, irinda pe koro Isus slavindoj e Devle oto sa o glaso. **16** Pelo anglo lesere pre mujeja di phuv, zahvalindoj lese. A ov inele Samrijanco.

17 Tegani o Isus pučlja: "Na li deš saslike? A kaj pana okola enja?

18 Nijekh li olendar na aračilo te irini pe hem te slavini e Devle, sem akava jekh kova čak nane ni Jevrejco?" **19** I phēđa e manuše:

* **17,6** seme oti gorusica Akava seme ili zrno inele but tikoro. O Isus adaleja vaćeri da olen nane ni hari vera. § **17,6** kaštese Ko original terđola: "dudinka". * **17,14** mothoven tumen e sveštenikonende O gubavci valjande te roden potvrda taro svešteniko dai saslarde tari guba.

† **17,22** Ko original terđola: "jekh oto dive e Manušesere Čhavesere". ‡ **17,29** žuta bara save thabljona sumpor

"Ušti hem dža! Ti vera spasindja tut!"

O Isus upozorini e učenikonen te oven spremna zako lesoro dujo aviba

(Mt 24,23-28, 37-41)

20 Jekh dive o fariseja pučle e Isuse kad ka avel o carstvo e Devlesoro. O Isus phēđa lende:

"O carstvo e Devlesoro na avela e znakonencar saven ka šaj te dikhen tumare jačhencar. **21** Naka šaj te phenel pe: 'Ače akatei!' ili 'Eče adari!' Adalese soi o carstvo e Devlesoro maškara tumende!"

22 Tegani phēđa ple učenikonenđe: "Avela o vreme kad ka mangen te dikhen jekh oto dive kad me, o Čhavo e manušesoro, ka vladinav sar caro,[†] ali naka šaj te dikhen.

23 O manuša ka phenen tumendē: 'Eče adari!' ili 'Ače akatei!' Ali ma džan olencar te roden man!

24 Adalese so o aviba e Manušesere Čhavesoro ko lesoro dive ka ovel sar i munja kad čhinela taro jekh krajo e nebosoro, a svetlini ko dujto.

25 Ali angleder adalestar valjani but te patinav hem te ovav odbacime akala generacijatar.

26 Hem sar so inele ano vreme kad o Noje živindja, ađahar ka ovel hem ano vreme kad me, o Čhavo e manušesoro, ka avav. **27** O manuša ine hana hem pijena, lena pe hem dena pe sa di o dive kad o Noje đerdindja ki barka. Tegani alo o baro pani hem tasavđa sarijen kola na inele ani barka.

28 Ađahar da inele ano vreme kad o Lot živindja. O manuša ani diz Sodoma ine hana hem pijena, činena hem biknena, sadinena hem vazdена čhera. **29** A ko dive kad o Lot iklilo tari Sodoma, odupral sar bršin peli jag hem žuta bara save thabljona[‡] hem mudardja sarijen kola ačhile ani diz. **30** Ađahar da o manuša naka oven spremna ko

dive kad me, o Čavo e manušesoro, ka avav.[§] ³¹ Ko adava dive, ko ka ovel upro čher,* a lesere stvarija ano čher, ma te huljel te lel len. Adahar da, ko ka ovel ki njiva, ma te irini pe čhere palo ple stvarija. ³² Setinen tumen so ulo e Lotesere romnjače![†] ³³ Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, naka ovel le večno dživdipe; a ko našali plo dživdipe, ka ovel le večno dživdipe.[‡] ³⁴ Vaćerava tumendje, ki adaja rat kad ka irinav, duj džene ka pašljon ko jekh than e pašljojbnsoro. Jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačhaj pe. ³⁵ Ka oven duj đuvlja kola zajedno ka čeren hajbnase.[§] Jekha ka lel pe, a e dujtona ka ačhaj pe. ³⁶ Duj murša ka čeren buti ki njiva; jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačhaj pe.”*

³⁷ I on pučle e Isuse: “Kaj, Gospode?”

A ov phendja lendje: “Kaj isi mulo telo, adari čedena pe o lešinarija.”[†]

18

O Devel pomožini okolendje kola molinen bizo odustajiba

¹ Tegani o Isus vaćerđa ple učenikonendje priča te sikaj len sar stalno valjani te molinen pe bizo te odustajinen. Vaćerđa: ² “Inele nesavo sudija ani jekh diz. Na darandilo e Devlestар hem na ačhilo lese đi o manuša. ³ A inele hem nesavi udovica ani adaja diz. Oj stalno avela ine koro leste hem molini le: ‘De man pravda anglo okova kova tužini man!’ ⁴ Ov jekh vreme na manglja te pomožini laće. Ali kad nakhlo nesavo vreme, phendja korkoro pese: ‘Iako na darava e Devlestар hem na ačhilo

^{§ 17,30} ka avav Ko original terđola: “ka mothovav man”.

ćerde čhera saven inele ravna krovija kote volinde te odmorinen hem te družinen pe. ^{† 17,32} Na šundja e Devlesiri naredba te na dikhel napalal nakori Sodoma hem o Devel kaznindja la zajedno e manušencar tari Sodoma. ^{‡ 17,33} Ko original terđola: “Ko dikhela te arakhi plo dživdipe,

ka našali le; a ko našali le, ka ačhaj le.” ^{§ 17,35} ka čeren hajbnase Ko original terđola: “ka meljinjen o điv”.

^{*} ^{17,36} Ano but grčka rukopisija nane akava stih. ^{† 17,37} Kad o manuša dikhena e lešinaren sar čedena pe, džanen dai adari mulo telo. Ko isto način, sarijende ka ovel jasno kad e Devlesoro sudo avela. ^{*} ^{18,6} Averčhane: “Akava sudija inele nepravedno, ali den pažnja ko adava so ov odlučindja!”

maje đi o manuša, ⁵ ka dav pravda akala udovicače, adalese so but puti avela kora mande, i te na avel više te dosadini man!”

⁶ Tegani o Gospod o Isus phendja: “Razmislinen adalestar so phendja o nepravedno sudija!*

⁷ O Devel li naka del pravda ple birimendje kola rat hem dive molinen le? Ov li ka ačhaj len te adžićeren? ⁸ Vaćerava tumendje, ka del len pravda sigate. Ali kad me, o Čavo e manušesoro, ka irinav ki phuv, ka arakhav li manušen kolen isi esavki vera?”

O Devel opravdini e poniznonen kola kajinena pe

⁹ Tegani o Isus vaćerđa akaja priča okolendje kola mislinde dai pravedna, a averen dikhle sar po tikoren pumendar: ¹⁰ “Duj manuša dželete ko Hram te molinen pe: jekh fariseji, a o dujto cariniko. ¹¹ O fariseji, terdindo, molinda pestar: ‘Devla, hvala će so na injum sar avera manuša: čora, nepravedna, preljubnici ili sar akava cariniko. ¹² Postinava duj puti ano kurko; dava će dešto kotor oto sa so priminjava.”

¹³ A o cariniko, terdindo odu-ral, na manglja ni te dikhel nakoro nebo, nego khuvela pe ine ko gruđa te mothoj pli tuga hem vaćeri: ‘Devla, ov milosno maje, e grešnikose!’ ¹⁴ Vaćerava tu-mendje: akava cariniko irindja pe čhere opravdime anglo Devel, a na o fariseji! Adalese so đijekh kova povazdela pe, ka ovel peravdo; a o ponizna ka oven povazdime.”

O carstvo e Devlesoroi okolendje kolai ponizna sar o čhavore (Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

^{*} ^{17,31} Ko adava vreme o Jevreja

† ^{17,32}

ćerde čhera saven inele ravna krovija kote volinde te odmorinen hem te družinen pe.

Na šundja e Devlesiri naredba te na dikhel napalal nakori Sodoma hem o Devel kaznindja la zajedno e manušencar tari Sodoma.

^{‡ 17,33} Ko original terđola: “Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, ka našali le; a ko našali le, ka ačhaj le.” ^{§ 17,35} ka čeren hajbnase Ko original terđola: “ka meljinjen o điv”.

^{*} ^{17,36} Ano but grčka rukopisija nane akava stih. ^{† 17,37} Kad o manuša dikhena e lešinaren sar čedena pe, džanen dai adari mulo telo. Ko isto način, sarijende ka ovel jasno kad e Devlesoro sudo avela. ^{*} ^{18,6} Averčhane: “Akava sudija inele nepravedno, ali den pažnja ko adava so ov odlučindja!”

15 O manuša anena ine anglo Isus pumare tikore čhavoren te čhivel ple vasta upro lende hem te blagoslovini len. I kad o učenici dikhle adava, vaćerena lende ine te na čeren adava. **16** Ali o Isus vičindā len angla peste vaćerindoj e učenikonendē: "Muken e čhavoren te aven kora mande hem ma braninen lende, adalese so esavkende pripadini o carstvo e Devlesoro! **17** Čače vaćerava tumende, ko na primini o carstvo e Devlesoro sar adala čhavore, naka đerdini ano leste."†

*Pharoi e barvalende te derdinen ko carstvo e Devlesoro
(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)*

18 I nesavo šerutno e jevregjengoro pučlja e Isuse: "Učitelju šukareja, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?"

19 A o Isus phendā lese: "Sose vičineja man šukareja?‡ Samoi o Devel šukar. **20** O naredbe e Devlesere džane: 'Ma čer preljuba!', 'Ma mudar!', 'Ma čor!', 'Ma svedočin hovavne!', 'Poštujin te dade hem te daja!'

21 Tegani o šerutno phendā: "Sa adava ićerava pana taro tikoripe."

22 Ko adava, o Isus phendā lese: "Pana jekh ačhola tut te čere: biknin sa so isi tut, a o love de e čororendē i ka ovel tut barvalipe ano nebo. Tegani ava hem phir pala mande." **23** A ov kad šundā adava, rastužisalo adalese so na manglja te biknel plo baro barvalipe.

24 A kad dikhla le o Isus sar rastužisalo, phendā: "Kobori pharo e barvalende te derdinen ko carstvo

† **18,17** O Devel rodelia e manušendar te prihvatinen lesiri vlast upro lende ano pouzdanje hem ani poniznost. Averčhane: "ko mangela te đerdini ano carstvo e Devlesoro valjani te primini le ano pouzdanje hem ani poniznost sar o čhavoro."‡ **18,19** šukareja O Isus pučela akava te dikhel da li o manuš haljola koi o Isus, dai o Isus Devel. Te o manuš prihvatinđa le sar Devle, onda ka prihvatinji e Isusesoro lafi te biknel sa so isi le hem te džal palo leste. § **18,26** O Jevreja mislinde da o manuš ulo barvalo adalese so o Devel blagoslovindā le adalese soi adava manuš pravedno. Mislinde da o čorore manuša verovatno na inele pravedna. I kad o manuša, kola šunena ine e Isuse, šunde da nane moguće e barvale manuše te đerdini ano carstvo e Devlesoro, prepostavinde da o čorore manuša našti te nadinen pe da o Devel ka spasini len taro sudo. * **18,29** zbog o carstvo e Devlesoro Averčhane: "te pokorini pe e Devlese sar ple carose".

e Devlesoro! **25** Po lokhei e kamilaće te nakhel maškarlo kan e suvjakoro nego e barvalese te đerdini ko carstvo e Devlesoro."

26 A o manuša kola šunde adava, phende: "Kova onda šaj te ovel spasime?"§

27 A o Isus phendā lendē: "So nane moguće e manušendē, moguće i e Devlese."

28 O Petar phendā: "Ače, amen sa ačhavđam te dža pala tute."

29 A o Isus phendā lendē, e učenikonendē: "Čače vaćerava tumende, dijekh kova ačhavđa plo čher, ili e romnja, ili e phraljen, ili e dade hem e daja, ili e čhavem zbog o carstvo e Devlesoro,* **30** ka primini po više ko akava sveto adalestar so ačhavđa hem ka primini o večno dživdipe ko sveto savo avela."

*O Isus trito puti vaćeri ple merib-nastar
(Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)*

31 O Isus cidindā pe e dešuduje apostolencar ki strana hem phendā lendē: "Ače, džaja nakoro Jerusalim. Adari ka ovel sa adava so o proroci pisinde ko Svetu lil mandar, e Manušesere Čhavestar. **32** Ka den man ko manuša kola nane Jevreja. On ka maren muj mancar, ka vređinen man hem ka čhungaren man. **33** Ka šibinen man hem ka mudaren man, ali o trito dive ka uštar taro mule."

34 O učenici na halile ništa adalestar so o Isus vaćerđa lendē. O značenje adale lafengoro inele garavdo olendar i na džande sostar o Isus vaćeri.

*O Isus sasljari e korore prosjako
(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)*

35 Kad o Isus alo paše uzali diz Jerihon, uzalo drom bešela ine nesavo kororo manuš hem prosini.

36 Kad o kororo manuš šunda sar o narodo nakhela, raspučla pe soi adava. **37** I phende lese so o Isus o Nazarećanin nakhela. **38** Tegani o kororo vičindža: "Isuse, Čhaveja Davidesereja,[†] smilujin tut maje!"

39 A o manuša kola phirde anglo Isus vičinde upro leste te traini, ali ov pana po zorale vičindža: "Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!"

40 Tegani o Isus terdino hem naredindža te anen e korore anglo leste. I kad ande le, o Isus pučlja le:

41 "So mangeja te čerav će?"

A o kororo phendža: "Gospode, mangava te dikhav."

42 I o Isus phendža lese: "Dikh! Sasljardo injan adalese so verujindžan." **43** I otojekhvar o kororo šaj ine te dikhel hem phirđa palo Isus slavindoj e Devle. I sa o manuša kola dikhle adava so ulo zahvalinde e Devlese.

19

O spasenje alo ano čher e Zakeje-soro e carinikosoro

1 O Isus đerdindža ani diz Jerihon. I sar nakhela ine maškari diz, **2** alo nesavo manuš palo anav Zakej te dikhel le. O Zakej inele jekh taro šerutne e carinikonengere ani diz hem inele barvalo. **3** Ov čerela ine nesar te dikhel koi adava o Isus, ali našti ine taro narodo adalese so inele pretičkoro. **4** Adalese prastandilo po anglal hem uklinda upro e smokvakoro kaš te šaj dikhel e Isuse adalese so džandža da valjani te nakhel adathar.

[†] **18,38** Čhaveja Davidesereja O Isus inele potomko e Davidesoro, e Izraelsere najbitnone carosoro. "Čavo e Davidesoro" inele titula zako Mesija.

smatrinde da nijekh šukar manuš na valjani te držuni pe olencar. [†] **19,9** o Devel anda o spasenje ano akava čher Ko original terđola: "alo o spasenje ano akava čher". [‡] **19,9** potomko e Avraamesoro Averčhane: "manuš kole isi vera savi inele e Avraame". [§] **19,10** e našalden Okolen kola našaldile e Devlesere dromestar. ^{*} **19,11** O Jevreja mrzinde e carinikonen hem upro carstvo e Devlesoro samo so ka avel ko Jerusalim. Averčhane: "da o Isus odmah ka lel te vladini tegni mina, so tegani inele sar plata zako trine masekengiri buti.

5 A kad o Isus reslo adari, dikhla upre hem phendža lese: "Zakej, hulji sigate! Avdive valjani te ovav ano to čher."

6 I o Zakej huljilo sigate hem anda le čhere kora peste radosno. **7** Sa o manuša kola dikhle adava vačerde e Isusestar so na valjanda te džal te bešel e grešnikoja lese ano čher.*

8 A o Zakej terdino hem phendža e Gospodese e Isusese: "Ače, Gospode, ekvaš oto barvalipe mlo ka dav e čororenđe, a te nekas hovavđum, ka irinav lese štar puti više."

9 A ko adava, o Isus phendža lese: "Avdive o Devel anda o spasenje ano akava čher,[†] adalese soi hem o Zakej potomko e Avraamesoro.[‡] **10** Me, o Čavo e manušesoro, aljum te ro-dav hem te spasinav e našalden!"[§]

*O manuša valjani te oven verna adžićerindoj o carstvo e Devlesoro
(Mt 25,14-30)*

11 But manuša šunena ine adava so o Isus vačerđa. I sar o Isus in-ele paše uzalo Jerusalim, o manuša mislinde da o carstvo e Devlesoro otojekhvar ka mothoj pe.* Adalese so adahar mislinde, o Isus phendža lendje pana jekh priča: **12** "Inele jekh ugledno manuš kova spremisalo te džal ki durutni phuv koro jekh baro vladari kova ka čhivel le zako caro upri lesiri phuv, a palo adava te irini pe čhere. **13** I vičindža ple deše slugen, dindža len po ekvaš kilo srebro[†] hem phendža lendje: 'Čeren maje više love adahar so ka čeren buti adaleja đikote na avava.' I dželo ko drom. **14** A o manuša oti lesiri phuv mrzinde le i bičhalde pumare manušen koro baro vladari

^{*} **19,7** O Jevreja mrzinde e carinikonen hem držuni pe olencar. [†] **19,9** o Devel anda o spasenje ano akava čher". [‡] **19,9** potomko e Avraamesoro Averčhane: "manuš kole isi vera savi inele e Avraame". [§] **19,10** e našalden

^{*} **19,11** O Jevreja verujinde da o Mesija ka anel o carstvo e Devlesoro samo so ka avel ko Jerusalim. Averčhane: "da o Isus odmah ka lel te vladini tegni mina, so tegani inele sar plata zako trine masekengiri buti.

vaćerindoj: 'Na mangaja akale te ovel amaro caro.'

15 Kad o ugledno manuš irindā pe sar caro, terindā te vičinen koro leste okole slugen, kolendē dindā love, te dikhel kobor love čerde lese. **16** O prvo sluga alo vaćerindoj: 'Gospodarona, oto love[‡] save dindan man, čerđum deš puti edobor.'§ **17** I ov phendā lese: 'But šukar. Tu injan šukar sluga! Adalese so injanle maje verno ko najhari, dava tut te vladine upro deš dizja!'

18 O dujto sluga alo vaćerindoj: 'Gospodarona, oto love* save dindan man, čerđum pandž puti edobor.'[†] **19** I lese phendā: 'Dava tut te vladine upro pandž dizja!'

20 O trito sluga alo vaćerindoj: 'Gospodarona, ače te love[‡] save dindan man. Garavđum len ano jekh kotor e šejengoro. **21** Čerđum ađahar adalese so darandiljum tutar so injan strogo manuš. Leja so nane klo hem čedeja so avera manuša sejinde.'§

22 A ov phendā lese: 'Tu na injan šukar sluga! Palo te lafija ka sudinav tut. Te džandan so injum strogo manuš, da lava so nane mlo hem čedava so avera sejinde, **23** sose onda na dindan mle love ki kamata? Đi akana ka ovel man ine više love save ka lav ine avindoj čhere.' **24** Tegani phendā okolendē kola terdine uzalo leste: 'Len akale slugastar o love* hem den len okolese kas isi deš puti edobor!'[†]

[‡] **19,16** love Ko original terđola: "mina". § **19,16** deš puti edobor Ko original terđola: "deš mine". * **19,18** love Ko original terđola: "mina". † **19,18** pandž puti edobor Ko original terđola: "pandž mine". [‡] **19,20** love Ko original terđola: "mina". § **19,21** Leja so nane klo hem čedeja so avera manuša sejinde Akava verovatno inele izreka. Manuš kova lela so nane olesoro, ili kova čedela o hajba savo avera sejinđe adavai metafora okolese kova barvaljola nekasere averesere phara bućatar. * **19,24** o love Ko original terđola: "i mina". † **19,24** deš puti edobor! Ko original terđola: "deš mine". [‡] **19,25** pandž kilja srebro. Ko original terđola: "deš mine". § **19,26** Dikhena da Ko original terđola: "Vaćerava tumende da". * **19,26** Averčhane: "đijekh kova šukar koristini okova soi lese dindo, ka del pe lese pana ... e manušestar kova na koristini šukar okova soi lese dindo, ka lel pe lestar ..." † **19,30** nijekh manuš na beštino Samo o životinje upro savende pana niko na beštino oni prikladna e Devlese ili e carose (dikh 4. Mojs 19,2; 5. Mojs 21,3; 1. Sam 6,7). [‡] **19,36** Verovatno adaleja mangle te mothoven da prihvatinena e Isuse te ovel lengoro caro (dikh 2. Car 9,13).

25 A on inele protiv hem phende: 'Ali, gospodarona, ole već isi pandž kilja srebro.'[‡]

26 O caro phendā: 'Dikhena da§ đijekhe kas isi, ka del pe lese pana, a okole kas nane ka lel pe lestar hem okova hari so isi le.* **27** A okolen mle neprijateljen, so na mangle te ovav lengoro caro, anen akari hem čhinjen len angla mande!' "

*O Isus džala nakoro Jerusalim sar caro
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Jn 12,12-19)*

28 I kad vaćerđa lendē adava, o Isus dželo nakoro Jerusalim phirindoj anglo ple učenici. **29** Kad alo paše uzalo gava Vitfaga hem Vitanija, uzali gora vičimi E maslinakiri, bičhalđa duje učenikonen **30** vaćerindoj: "Džan ko adava gav savoi angla tumende. I kad ka đerdinen, ka arakhen phandle terne here upro saveste pana nijekh manuš na beštino.[†] Phraven le hem anen le akari. **31** Te neko pučlja tumen: 'Sose phravena le?', vaćeren lese: 'E Gospodese valjani.'

32 On džele hem arakhle ađahar sar so phendā lendē o Isus. **33** I sar phravena ine e terne here, o manuša, kasoro inele o terno her, pučle len: "Sose phravena e terne here?"

34 A on phende: "E Gospodese valjani." **35** I ande e here anglo Isus. Čivide pumare fostanja upro her hem pomožinde e Isusesse te uštel upro leste.

36 I sar džala ine angal bešindoj upro her, o manuša dinde le čast ađahar so buljarena ine pumare fostanja upro drom anglo leste.[‡] **37** A kad alo paše uzalo than kotar huljela pe ine tari E maslinakiri gora, sa o učenici so inele adari lelje radosno hem oto sa o glaso te slavinen e Devle zako sa o čudesija save dikhle, **38** vaćerindoj:

“Blagoslovime o Caro
kova avela ano anav e
Gospodesoro!

Nek ovel mir ano nebo
hem slava e Devlese ko učipe!”

39 Tegani nesave fariseja, kola inele maškar lende, phende e Isusese: “Učitelju, phen te učenikonende te na vaćeren adava.”

40 A o Isus phendā lendē: “Phenava tumendē, te trainde on, o bara ka vičinen slavindoj!”

E Isusesei phare so o dizutne oto Jerusalim na pendžarena le

41 I kad o Isus alo paše uzalo Jerusalim, dikhindoj i diz, rundā laće **42** vaćerindoj: “Oh, so bi mangava hem tu avdive te džane so ka anel če mir!§ Ali akanai garavdo te jačhendar. **43** Ka aven o dive kad te neprijatelja ka čhiven če barikade,* ka opkolinen tut hem taro sa o strane ka pritiskinen tut. **44** Ka uništinen hem tut hem te dizutnen. Naka ačhaven ni jekh bar ko lesoro than adalese so na pendžardan o vreme kad o Devel alo te spasini tut.”†

§ **19,42** O Isus mothoj plo tugujiba da o manuša taro Jerusalim propustinde i prilika te oven mirime e Devleja. * **19,43** ka čhiven če barikade Ađahar niko naka šaj te ikljol taro Jerusalim ili te đerdini ano leste bizo mukiba e neprijateljengoro. † **19,44** Akala stihija opisinena i opsada, kaj i vojska opkolini i diz sava isi duvarija. Kad i vojska opkolini i diz, o manuša našti ikljon olatar hem niko našti pomožini lende. O Isus džanda da adava ka ovel e Jerusalimese ki budućnost, hem ulo adava. Ko 70. berš palo Hrist, e rimesiri vojska opkolinda o Jerusalim hem adari mudarda bute manušen.

‡ **19,46** than kote čedena pe o čora! Ko original terđola: “pećina e corengiri”. § **19,46** O Isus ukorinda e manušen kola biknena adalese so čerena ine e Hrameja so o Devel na mangla. O Devel mangla o manuša te molinen pe ano lesoro Hram, ali o manuša kola biknena koristinde o Hram sar pijac. On da hovavena ine e manušen ađahar so rodena lendar više love zako stvarija save valjani zaki žrtva.

*O Isus na mukela te biknel pe ano
Hram
(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Jn
2,13-22)*

45 Kad o Isus alo ano Jerusalim, đerdinđa ano boro e hramesoro hem lelja te ispudini adathar okolen so biknena. **46** Phendā lendē: “Pisimei ko Sveti lil: ‘O čher mlo ka ovel than kote o manuša ka molinen pe’, a tumen čerđen lestar ‘than kote čedena pe o čora!’”‡§

47 I oto dive ko dive, o Isus sikavđa e manušen ano boro e hramesoro. A o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar zajedno e jevrejengere starešinencar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, **48** ali na arakhle so te čeren adalese so sa o manuša pažljivo šunena ine lesoro sikaviba.

20

*E Jevrejengere vođe na mangle
te prihvatinen da o Devel dindā au-
toritet e Isusese*

(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

1 I jekhvar sar o Isus sikaj ine e manušen ano boro e hramesoro hem vaćeri lendē ine o Šukar lafi, ale uzalo leste o šerutne sveštenici, o učitelja e Zakonestar hem o starešine **2** hem pučle le: “Vaćer amendē kotar tuće pravo te čere akava? Ko dindā tut pravo?”

3 A o Isus phendā lendē: “Hem me tumen ka pučav nešto. Vaćeren maje: **4** Ko dindā pravo e Jovanese te krstini e manušen, o Devel kovai ano nebo ili o manuša?”

5 A on raspravinde pe maškara pumende vaćerindoj: “Te phendam ‘o Devel kovai ano nebo’, ov ka

pučel amen sose onda na veru-jindam lese. ⁶ A te phendam ‘o manuša’, sa o manuša ka mudaren amen ađahar so ka frden bara upra amende, adalese soi uverime da o Jovan inele proroko.” ⁷ Adalese phende e Isusese da na džanen ko dindja pravo e Jovanese.

⁸ I o Isus phendā lendē: “Ni me onda naka phenav tumenđe kotar maje pravo akava te čerav.”

*O Isus uporedini e jevrekengere vođen e bišukare vinogradarencar
(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)*

⁹ Tegani o Isus lelja te vaćeri e narodose akaja priča: “Nesavo manuš sadinda vinograd, iznajminda le e vinogradarende hem dželo ko drom ko but vreme. ¹⁰ I kad alo o vreme te čeden pe o drakha, bičhalda e sluga koro vinogradarija te šaj den le oto bijandipe e drakhakoro sar so dogovorinde pe. Ali o vinogradarija marde le hem bičhalde le palal čuće vastencar. ¹¹ I o gospodari bičhalda avere sluga. Ali on hem ole marde, lađarde le hem bičhalde le palal čuće vastencar. ¹² I palem o gospodari bičhalda koro lende avere sluga. A on čerde le ko rata hem frdinde le avri taro vinograd.

¹³ Tegani o gospodari oto vinograd mislinda pe so te čerel, i phendā: ‘Ka bičhalav lendē mle mangle čhave. Šaj ole ka poštujinen.’

¹⁴ Ali kad o vinogradarija dikhle le, vaćerde maškara pumende: ‘Akavai o nasledniko. Hajde te mudara le hem amenđe te ačhol o nasledstvo.’ ¹⁵ I frdinde le avri taro vinograd hem mudarde le.

So mislinena, so ka čerel o gospodari adale vinogradarende? ¹⁶ Ka avel hem ka mudari len, a o vinograd ka iznajmini averende.”

* ^{20,17} bar Ko adala dive o manuša koristinde bara te vazden duvarija e čherengere. † ^{20,17} Akate vaćeri pe e Mesijastar dai ov sar bar save o zidarija odlučinde te na koristinen le, ali save o Devel čerđa te ovel najbitno bar. ‡ ^{20,22} On očekujinde e Isusestar te phenel “oja” ili “na”. Te phendā “oja”, onda o Jevreja ka oven ine holjame upro leste adalese so vaćeri lendē te platinen porez zaki e abandijengiri vlast. Te phendā “na”, onda e verakere vođe ka vaćeren ine e Rimljanenđe da o Isus sikaj e manušen te na ićeren e rimesoro zakoni. § ^{20,24} kovanica savaja platinena o porez Ko original terđola: “denari”.

I okola kola šunde adaja priča, phende: “Te na del o Devel adava te ovel!”

¹⁷ A o Isus dikhla ano lende hem phendā: “A so onda značini adava soi pisime e Mesijastar ano Sveti lili: ‘O bar* savo odbacinde o zidarija ulo najbitno bar e čheresoro’?”†

¹⁸ Dijekh kova perela upro adava bar, ka phagel pe, a te pelo adava bar upra nekaste, ka zgnječini le.”

¹⁹ A o učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici mangle tegani te dolen e Isuse, adalese so džande da adaja priča oto bišukar vinogradarija vaćeri olendar, ali darandile e manušendar.

*E verakere vođe našti te dolen e Isuse ko bišukar lafi
(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)*

²⁰ O učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici posmatrinena ine e Isuse. Bičhalde koro leste špijunen, kola čerde pe dai iskrena, te tužinen le da vaćerđa nešto bišukar i te šaj preden le ko upravniko e rimesoro te osudini le. ²¹ I o špijunja pučle e Isuse: “Učitelju, džanaja da vaćereja hem sikaveja šukar hem na dikheja kovai kova, nego čačimase sikaveja o drom e Devlesoro. ²² Valjani li amen o Jevreja te platina o porez e rimesere carose ili na?”‡

²³ A o Isus džandža so on mangle te prevarinen le i phendā lendē:

²⁴ “Mothoven maje i kovanica savaja platinena o porez.§ Kasiri slika hem kasoro anav isi la?”

A on phende: “E carosoro.”

²⁵ Tegani o Isus phendā lendē: “Onda, den e carose okova so pripadini e carose, a e Devlese okova so pripadini e Devlese.” ²⁶ I ađahar o špijunja našti ine te arakhen ništa

bišukar ano okova so o Isus vaćerđa i trainde adalese so inele zadirime lesere vaćeribnaja.

*O Isus sikaj da čaće isi uštiba taro mule
(Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)*

²⁷ I ale koro Isus nesave sadukeja* kola vaćerena da nane uštiba taro mule. On pučle e Isuse: ²⁸ "Učitelju, o Mojsije amendje e Jevrejendje phendja so te čerel o manuš te mulo lesoro phral kova pala peste ačhavđa romnja bizo čhave. Adava manuš valjani te lel ple mule phralesere romnja te šajoj te bijani čhave kova ka nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav.[†] ²⁹ Ađahar, inele efta phralja. O prvo lelja romnja i mulo, a na ačhavđa pala peste čhaven. ³⁰ O dujto phral lelja ple mule phralesere romnja, ali hem ov mulo. ³¹ Tegani o trito phral lelja adala romnja i mulo hem ađahar sa avera phralja. I nijekh olendar na ačhavđa čhaven pala peste. ³² Ko kraj muli hem i romni. ³³ Kasiri onda romni oj ka ovel kad ka uštel pe taro mule, a inele dindi ko sa o efta phralja?"

³⁴ O Isus phendja lende: "O manuša ko akava sveto lena pe hem dena pe. ³⁵ A okola kolen o Devel smatrini dai dostoјna te oven vazdime taro mule hem te živinen ko sveto savo avela, ni ka len pe ni ka den pe. ³⁶ Adalese so našti više ni te meren: ka oven sar o anđelja. On ka oven čhave e Devlesere, adalese so o Devel ka vazdel len taro mule. ³⁷ A so o mule uštena, mothovđa hem o Mojsije kad ko than oto Sveti lil kote pisini oto grmo savo ine thabljola, o Gospod

vaćeri dai 'Devel e Avraamesoro, e Isaakesoro hem e Jakovesoro' iako tegani inele mule. ³⁸ A o Devel name Devel e mulengoro, nego Devel e dživdengoro. Adalese soi e Devlese on pana dživde."[‡]

³⁹ Nesave učitelja e Zakonestar phende e Isusese: "Učitelju, šukar vaćerđan!" ⁴⁰ I darandile te pučen le bilo so aver.

*O Mesijai po baro taro caro o David
(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)*

⁴¹ Tegani o Isus pučlja okolen so ine šunena le: "Sar šaj o učitelja e Zakonestar te vaćeren dai o Mesija samo e carosoro e Davidesoro čhavo? ⁴² A korkoro o David phenela ano Lil oto Psalmija: 'O Gospod phendja mle Gospodese e

Mesijase:

Beš ko počasno than uzala
mande[§]

⁴³ đikote na pašljarava te neprijateljen talo te pre!"

⁴⁴ O David e Mesija vičini 'Gospode'. Sar onda o Mesija šaj te ovel lesoro čhavo?"*

O Isus upozorini dai o učitelja e Zakonestar dujemujengere

(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

⁴⁵ Tegani anglo sa o manuša, o Isus phendja ple učenikonende:

⁴⁶ "Arakhen tumen e učiteljendar e Zakonestar! On volinena te phiren urjavde ano bare fostanja te dičhol dai pobožna hem te pozdravinen len o manuša ko trgija. Volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem ko gozbe. ⁴⁷ Ko hovavne lena e udovicendar okova so isi len,[†]

* ^{20,27} O Sadukeja Legarutni e jevrejengere verakiri hem politikakiri grupa. On prihvatinde samo o prva pandž lila oto Purano zavet hem na verujinde ano dživdipe palo meriba. [†] ^{20,28} te šajoj te bijani čhave kova ka nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav Ko original terđola: "te vazdel potomko ple phralesere". [‡] ^{20,38} Adalese so akala manuša fizički mule, on valjani pana te oven duhovno dživde. Averčhane: "negoi Devel okolengoro kasoro duho pana živini, iako lengere telija možda mule, adalese so lengoro duho pana živini ani prisutnost e Devlesiri." § ^{20,42} Beš ko počasno than uzala mande Ko original terđola: "Beš oti mli desno strana". *

^{20,44} Adalese so o David phendja dai o Mesija lesoro Gospod, adava značini dai o Hrist po baro e Davidesar hem nane samo e Davidesoro potomko. [†] ^{20,47} Ko hovavne lena e udovicendar okova so isi len Ko original terđola: "Hana o imanje e udovicengoro."

hem molinena bare molitve sar te dikhen len o manuša dai pobožna. On ka oven po zorale kaznime nego avera manuša.”

21

*I čorori udovica dela e Devlese sa o love so isi la
(Mk 12,41-44)*

¹ Na nakhlo but palo adava, o Isus dikhela ine sar o barvale manuša avena ko Hram hem čhivena love ani kutija zako čediba.* ² Adahar dikhla hem jekha čorora udovica sar čhivela samo duj tikore kovanice.† ³ Tegani phendā: “Čače vačerava tumenđe, akaja čorori udovica čhivđa više sarijendar. ⁴ Adalese so sare akala dinde oto buderis oisi len, a oj, kojai čorori, dindja sa so inola.”

O Isus vaćeri e znakonendar save ka mothoven dai paše o kraj akale vremesoro

(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

⁵ I sar nesave učenici vačerena ine adalestar sari o Hram šukar ukrasime šuže bare barencar hem e daronencar,‡ o Isus phendā: ⁶ “Ka avel o dive kad oto sa akava so dikhena naka ačhol ni bar upro bar. Dijekh ka ovel peravdo.”

⁷ I on pučle e Isuse: “Učitelju, kad adava ka ovel? So ka mothoj amendje da alo adava dive?”

⁸ A o Isus phendā: “Dikhen te na oven hovavde. Adalese so but džene ka aven ano mlo anav vaćerindoj: ‘Me injum o Hrist’§ hem: ‘Alo paše o kraj akale vremesoro.’ Ma džan palo lende! ⁹ A kad šunena zako mariba hem zako pobune, ma te daran. Adalese so prvo adava valjani te ovel, ali nane odmah o kraj.” ¹⁰ Tegani phendā lende: “O manuša ka maren pe e manušencar hem

* **21,1** kutija zako čediba. Adava inele jekh oto kutije ano e hramesoro boro kote o manuša čhivena ine o love sar daro e Devlese. † **21,2** duj tikore kovanice Ko original terđola: “duj lepte”. Adaja kovanica najhari vredinda. ‡ **21,5** e daronencar Sar soi stvarija čerde oto zlato ili oto srebro, stvarija save čerde o Hram te dičhol dai šužo.

§ **21,8** Me injum o Hrist Ko original terđola samo: “Me injum.” * **21,18** čak ni jekh bal O Isus vaćeri oto jekh najtikoro kotor e manušestar. Adaleja vaćeri da sa o manuš naka properel. O Isus već vaćerda so nesave olendar ka oven mudarde, i nesave haljovena so akava značini da on naka oven duhovno oštetime.

o carstvo e carstvoja. ¹¹ Ko but thana ka oven bare zemljotresija, bokhalipe hem zaraze. Ka mothoven pe čudesna znakija ko nebo savendar o manuša ka daran.

¹² Ali angleder sa adava, ka dolen tumen hem ka progoninen tumen, ka legaren tumen ko sudo ano sinagoge hem ko phandlipe, ka legaren tumen anglo carija hem anglo vladarija adalese so injen mle učenici. ¹³ Adava ka ovel tumenđe te šaj svedočinen lende mandar. ¹⁴ Adalese pana akana odlučinen te na planirinen save lafencar te braninen tumen. ¹⁵ Adalese so me ka dav tumen mudra lafijsa ko save nijekh tumaro protivniko naka šaj te irini lafi. ¹⁶ Ka izdajinen tumen hem tumare dada, tumare daja, tumare phralja, tumari familija hem tumare amala; hem nesaven tumendar ka mudaren. ¹⁷ I sare ka mrzinen tumen zbog mande, ¹⁸ ali niko naka šaj te uništini tumen, čak ni jekh bal* tumare šerestar naka ovel uništimo. ¹⁹ Adaleja so ka ačhoven maje verna, ka dobinen o večno dživdipe.”

O Isus vaćeri so o Jerusalim ka ovel uništimo

(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ O Isus phendā hem akava: “I kad ka dikhen sar o Jerusalim opkolime e vojskendar, te džanen da alo lesoro vreme te ovel uništimo. ²¹ Tegani okola kola živinena ani e judejakiri regija nek našen ko gore. Okola kola živinena ano Jerusalim nek ikljon avri, a kolai avri, te na đerdinen ani diz. ²² Adalese so adala ka oven o dive kad o Devel ka kaznini e manušen. Adahar ka ovel te šaj pherđol sa so o proroci

pisinde ko Svetu lil. ²³ Jao e khamjenđe hem okolendje kola dena čuči ko adala dive! Adalese so baro bišukaripe ka ovel upri phuv hem o Devel ka ovel but holjame hem ka kaznini akale narodo. ²⁴ Nesave olendar ka oven mudarde,[†] a avera ka oven legarde ko phandlipe maškar sa o nacije. O Jerusalim ka ovel gazime e nacijendar sa đikote na nakhela lengoro vreme.”

O Isus vaćeri e znakonenđar save ka mothoven dai but paše lesoro aviba
(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

²⁵ O Isus phenda hem akava: “I ka oven čudna znakija ko kham, ko masek hem ko čerenja, a ki phuv o nacije naka džanen so te čeren oti dar zbog adava so o more ka čerel glasna zvukija hem bare talasija. ²⁶ O manuša ka meren oti dar hem oto adžiceriba o bišukaripe so avela ki phuv, adalese so o zoralipa e nebosere ka oven potresime. ²⁷ Tegani sare ka dikhen man, e Čhave e manušesere, sar avava upro oblako ano zoralipe hem ani bari slava. ²⁸ Kad sa adava ka počini te ovel, terđoven ko pre bizi dar hem vazden tumare šere adalese so o Devel sigende ka oslobođini tumen.”

O Isus vaćeri e učenikonende te pratinen o znakija savendar vaćerda lende

(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Tegani o Isus phenda lende akaja priča: “Dikhen i smokva ili bilo savo aver kaš. ³⁰ Kad

[†] 21,24 ka oven mudarde Ko original terđola: “ka peren (ka oven mudarde) taro oštro mači.”
[‡] 21,32 akaja generacija naka nakhel Isi but načinja te haljol pe akava stih: 1. akaja generacija značini okola kola inele dživde ko vreme kad o Isus vaćeri ine, a adava značini da o uništiba e Jerusalimesoro hem aver znakija kola ka anen di ko e Isusesoro iriba ka len te oven zako vreme lengere dživdipnasoro; 2. akaja generacija značini vrsta oto manuša kolai bišukar hem protivinena pe e Isusese, a adava značini da uvek ka ovel nevernici kola ka protivinen pe e Isusese sa di ko momenti kad ov ka irini pe ki phuv; 3. akaja generacija značini “akaja nacija” hem mislini pe upro Jevreja, so značini da e jevrejengiri nacija naka nakhel angleder so o Isus ka irini pe; ili 4. akaja generacija značini o manuša kola ka živinen ko vreme kad o kraj samo so nane te ovel, hem adava značini da, kad ka oven adala događaja savendar vaćeri pe ano 25. hem 26. stih, o Isus ka irini pe ki phuv zako vreme e dživdipnasoro adala generacijatar. § 21,34 gođa Ko original terđola: “vile”. * 21,34 te resel tumen otojekhvar adava dive Averčhane: “adava dive ka avel kad naka očekujinen.” * 22,1 Ko adava prazniko o Jevreja na hale maro savo inele čerdo e kvascoja.

dikhena da ikljona listija upro leste, korkore džanen dai paše o linaj. ³¹ Adahar hem tumen kad dikhena da ovela adava so phendum tumendje, te džanen dai o carstvo e Devlesoro paše. ³² Čače vaćerava tumendje, akaja generacija naka nakhel[‡] đikote sa adava na ovela. ³³ O nebo hem i phuv ka nakhens, ali mle lafija nikad naka nakhens.”

O Isus sikaj e učenikonen te oven uvek spremna zako olesoro aviba
(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)

³⁴ I o Isus phenda lende: “Arakhen tumen te na oven tumare godaš zaokupirime pibnaja, mačojbnaja hem akale dživdipnasere brigencar i te resel tumen otojekhvar adava dive.* ³⁵ Adalese so adava dive ka avel sar zamka upro sa o manuša ki phuv. ³⁶ Adalese oven džangale hem stalno molinen te nakhaven sa adava so valjani te ovel hem te šaj terđon radosno angla mande, anglo Čavo e manušesoro.”

³⁷ Diveja o Isus sikaj ineano Hram, a račaja ikljola ine tari diz hem džala te raćari ki gora vičimi E maslinakiri. ³⁸ I but manuša sabajleja džana ine ko Hram te šunen le sar sikaj.

22

O Juda pristanini te izdajini e Isuse
(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Jn 11,45-53)

¹ Avela ine paše i Pasha, savi inele prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro.* ² O šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, ali darandile e narodostar.

³ Tegani o Sotoni ġerdindā ano Juda vičime Iskariot kova inele jekh oto dešduj apostolja e Isusesere.

⁴ Ov dželo koro šerutne sveštenici hem koro narednici e hramesere hem dogovorinda pe olencar sar te predel lende e Isuse. ⁵ On ule radosna hem phende e Judase da ka den le love. ⁶ I ov pristanindā. I aðahar lelja te rodel šukar prilika te izdajini e Isuse kad naka oven but manuša uzalo leste.

*O Isus bičħali duje učenikonen ko Jerusalim te pripreninen i Pasha
(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)*

⁷ Kad alo o prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro, ko savo valjanda te činel pe bakrore zaki Pasha,[†] ⁸ o Isus phendā e Petrese hem e Jovanese: "Džan hem čeren amendē e pashakoro hajba te šaj te ha."

⁹ A on phende lese: "Kaj mangeja te čera la?"

¹⁰ Ov phendā lende: "Šunen. So ka ġerdinen ki diz Jerusalim, ka resel tumen jekh manuš kova akhari pani ano khoro.[‡] Džan palo leste. Ko čher ko savo ka ġerdini ¹¹ roden e čherutne hem vačeren lese: 'O učitelj pučela ki savi soba šaj te hal e pashakoro hajba ple učenikonencar?' ¹² I ov ka mothoj tumende i bari upruni soba savi več pripremime. Adari čhiven amendē zako hajba." ¹³ I on dželete hem arakhle sa aðahar sar so phendā lende o Isus i adari čhivde zako hajba e pashakoro.

[†] **22,7** te činel pe bakrore zaki Pasha Ko original terđola: "te žrtvujini pe i Pasha". [‡] **22,10** khoro Baro čaro ano savo anela pe ine pani. [§] **22,16** I Pasha podsetini ine e izraelesere narodo upro adava sar o Devel ikalda len taro robujiba ano Egipat kad žrtvujinde bakrore hem čhivde lesoro rat upro udara pumare čherengere. Ko slično način, o Isusi e Devlesoro bakroro hem e Isusesere rateja ikali ple narodo taro robujiba e grehese. O Isus palem ka avel hem ka vladini sar caro, a tegani o vernici ka oven ki gozba hem ka slavinen so o Devel ikalda len. ^{*} **22,18** mol Ko original terđola: "oto bijandipe e drakhakoro". [†] **22,21** o manuš kova ka izdajini man Ko original terđola: "o vas mle izdajnikosoro".

*O Isus dela nevo značenje zako maro hem zaki mol
(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Jn 13,21-30; 1. Kor 11,23-25)*

¹⁴ I kad alo o vreme te hal pe i Pasha, o Isus čhivđa pe uzalo astali ple apostolencar. ¹⁵ I phendā lende: "Edobor zorale mangljum te hav akaja pasha tumencar angleder nego so ka ovav mučime hem mudardo. ¹⁶ Adalese so, vačerava tumende, naka hav aver Pasha ċikote lakoro čačimasoro značenje na pherđola ano carstvo e Devlesoro."§

¹⁷ Tegani lelja i čaša e moljaja, zahvalinda e Devlese hem phendā e apostolende: "Len akaja mol hem ulaven la maškara tumende. ¹⁸ Adalese so, vačerava tumende, naka pijav više mol* ċikote o carstvo e Devlesoro na avela."

¹⁹ I lelja o maro, zahvalinda e Devlese, phaglja le hem ulavđa le e apostolende vačerindoj: "Akavai mlo telo savo dela pe tumende. Akava nastavinen te čeren te setinen tumen mandar." ²⁰ Aðahar lelja hem i čaša e moljaja palo hajba, vačerindoj: "Akaja čaša e moljaja nevoi savez ano mlo rat savo chorela pe tumende.

²¹ Ali ače, o manuš kova ka izdajini man[†] mancari uzalo astali.

²² Adalese so, me, o Čhavo e manušesoro, valjani te merav sar soi odredime, ali jao okole manuše kova ka izdajini man!"

²³ I o apostolja lelje te pučen pe maškara pumende kova olendar šaj te ovel adava so ka čerel aðahar nešto.

O vođe e Devlese ano carstvo valjani te oven sar sluge

(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

24 I o apostolja lelje te raspravinen pe kovai olendar najbaro. **25** A o Isus phendā lende: "Avere nacijengere carija vladinena upro lende hem o vladarija lengere pumen vičinena 'manuša kola čerena šukaripe'. **26** Ali tumen ma oven esavke! Nego, o najbaro maškar tumende nek ovel sar najtikoro, a o vođa nek ovel sar sluga. **27** A kovai po baro? Okova kovai uzalo astali ili okova kova kandela le? Ini okova kovai uzalo astali? A me maškara tumende injum sar okova kova kandela. **28** Tumen injen adala kola ačhile mancar ano mle iskušenja. **29** I me dava tumen autoritet te vladinen ano carstvo, sar so mlo Dad o Devel dindā man: **30** te han hem te pijen maje uzalo astali ano carstvo mlo, hem te bešen ko tronja te vladinen upro dešuduj plemija e Izraelesere."

O Isus vaćeri ple učenikonende da ka ovel proverime lengiri vera ano leste

(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Jn 13,36-38)

31 O Isus phendā: "Simone, Simone, ače o Sotoni rodinda e Devlestar te mukel lese te proverini tumari vera ana mande sar kad neko čhorela o điv maškari sita. **32** Ali me molindum tuće te ačhol ti vera ana mande. Džanav da ka hovave da na pendžareja man, ali kad ka irine ti vera ana mande, zorjar te phraljengiri vera."‡

33 A ov phendā lese: "Gospode, injum spremno te džav tuja hem ko phandlipe hem ko meriba."

34 A o Isus phendā: "Vaćerava će, Petre, o bašno naka đilabi avdive

‡ **22,32** Džanav da ka hovave da na pendžareja man, ali kad ka irine ti vera ana mande, zorjar te phraljengiri vera. Ko original terđola: "A tu, kad ka irine tut mande, zorjar te phraljen." § **22,36** Kad o učenici angleder lelje te propovedinen, o Isus inele but popularno hem o manuša radosno dodžačerena ine okolen kola propovedinenina ine e Isusesoro lafi. Akana o stvarija promeninde pe hem but manuša ka protivinen pe e Isusese hem lesere lafese, i o učenici ka valjani te arakhen pe hem te oven spremna te osigurinen pumari zaštita.

* **22,38** Šukari! Šaj te značini: 1. da olen isi dovoljno mačija, averčhane: "Akana isi amen dovoljno mačija," ili 2. O Isus mangela olendar te na vaćeren adalestar da isi len mačija: "Dosta više vaćerđen oto mačija." Kad o Isus phendā da valjani te činen mačija, ov vaćerđa lende oti opasnost savaja ka resel pe. Ov možda na mangja čače olendar te činen mačija hem te maren pe.

hem o 44. stih.

đikote trin puti naka hovave da na pendžareja man."

35 I phendā e apostolende: "Kad bičhalđum tumen ko drom bizo kese lovencar, bizo torbe hem bizi budevi obuća, na li falinda tumendē nešto?"

A on phende: "Ništa."

36 Tegani o Isus phendā lende: "Ali akana kas isi kesa e lovencar, nek lel la! Adahar hem i torba! A kas nane mači, nek biknel plo ogrtači hem nek činelfse jekh. §

37 Adalese so, vaćerava tumendē, valjani te pherđol adava soi mandar pisime ko Sveti lil: 'Dikhle le sar jekhe okolendar kola čerena bišukaripe.' Čače, pherđola sa soi pisime mandar."

38 A on phende: "Gospode, ače isi amen duj mačija!"

A ov phendā: "Šukari!"*

O Isus džanel so le adžičeri bari patnja, a e učenikonen iskušenja

(Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)

39 I iklindoj adathar, palo plo adeti, dželo ki E maslinakiri gora. Oleja dželete hem lesere učenici.

40 I kad resle adari, phendā lende: "Molinjen tumen te na peren ko iskušenje!"

41 I cidindā pe dur olendar, edobor kober šaj te frdel pe o bar, pelo ko kočija hem molindā pe e Devlese,

42 vaćerindoj: "Dade! Te mangeja, cide akaja čaša e patnjaja mandar, te na pijav olatar. Ali, nek ovel pali ti volja, a na pali mli." **43** Tegani o andeo mothovđa pe lese taro nebo hem hrabrinđa le. **44** A kad inele ani po bari patnja, po zorale molindā pe. Lesoro znoj ulo sar

* **22,38** Šukari! Šaj te značini: 1. da olen

isi dovoljno mačija, averčhane: "Akana isi amen dovoljno mačija," ili 2. O Isus mangela olendar te na vaćeren adalestar da isi len mačija: "Dosta više vaćerđen oto mačija." Kad o Isus phendā da valjani te činen mačija, ov vaćerđa lende oti opasnost savaja ka resel pe.

† **22,44** Ano nesave grčka rukopisija nane o 43.

kapke oto rat save perena ine upri phuv.[†] **45** I pali molitva uštino, alo di ple učenici hem arakhlja len sar sovena adalese so inele umorna taro tugujiba. **46** Tegani phendā lende: "Sose sovena? Ušten hem molinen tumen te na peren ko iškušenje!"

O Isus na suprotstavini pe e manušendē kola ale te dolen le
(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Jn 18,3-11)

47 Sar pana o Isus vaćeri ine adava, ale nakoro leste but manuša kolen anda o Juda kova inele jekh oto dešuduj apostolja. Ov alo koro Isus te čumudini le ki čham.[‡] **48** A o Isus pučlja le: "Judo, čumudipnaja li predea man, e Čhave e manušesere?"

49 Kad o učenici kola inele adari dikhle so o Isus ka ovel dolime, pučle le: "Gospode, te napadina len li e mačencar?" **50** I jekh olendar khuvđa mačeja e šerutne sveštenikosere sluga hem čhindā lesoro desno kan.

51 A o Isus phendā ple učenikonendē: "Ačhaventumen adalestar! Muken len te čeren adava!" I čhivđa plo vas ko than kote o sluga inele čhindo hem sasljarda le. **52** Tegani phendā okolende so ale te dolen le, e šerutne sveštenikonendē, e hramesere narednikonendē hem e starešinendē: "Mačencar hem kaštencar aljen pala mande sar palo pobunjeniko. **53** Divencar injumle tumencar ano Hram, i na dolinděn man. Ali akavai tumaro vreme hem o zoralipe e tominakoro vladini."§

Oti dar, o Petar hovaj da na pendžari e Isuse
(Mt 26,57-58, 69-75; Mk 14,53-54, 66-72; Jn 18,12-18, 25-27)

54 I dolinde e Isuse hem adathar legarde le ko čher e bare sveštenikosoro. A o Petar odural džala ine palo lende. **55** Kad resle, tharde jag ko maškar e borosoro

‡ 22,47 Ađahar ine ko adava vreme o murša pozdravinena avere muršen kola inele familija ili amala te mothoven lende mangipe. § 22,53 o zoralipe e tominakoro vladini. Adava značini "o vreme kad o Sotoni vladini". * 22,66 ko sabor Ko original terđola: "Sinedrion".

hem bešle uzalo late. O Petar bešlo olencar. **56** I nesavi sluškinja dikhla le sar bešela uzali jag, i po šukar dikhla ano leste hem phendā: "I akava inele e dolime manušeja!"

57 A o Petar hovavđa vaćerindoj: "Đuvlije, na pendžarava le!"

58 Na nakhlo but palo adava, dikhla le nesavo aver manuš hem phendā: "I tu injan jekh okolendar kola inele e dolime manušeja!"

A o Petar phendā: "Manušeja, na injum!"

59 I kad nakhlo di ko jekh sati, aver nesavo odlučime phendā: "Čače akava inele e dolime manušeja, adalese soi hem ov Galilejco!"

60 A o Petar phendā: "Manušeja, na džanav sostar vaćereja!" I ko adava momenti, sar pana vaćeri ine, o bašno đilabđa. **61** Tegani o Gospod o Isus irinda pe hem dikhlaano Petar, a o Petar setindā pe lesere lafendar: "Vaćerava će, Petre, angleder so o bašno avdive ka đilabi, trin puti ka hovave da na pendžareja man." **62** I iklilo taro boro hem zorale rundā.

O čuvarija marena muj e Isuseja adalese so na verujinena soi ov proroko
(Mt 26,67-68; Mk 14,65)

63 O čuvarija lelje te maren muj e Isuseja hem te maren le. **64** Učharde lesere jačha hem phende lese: "Prorokuj ko khuvđa tut!" **65** I bute avere lafencar vredinena ine e Isuse.

E Isuse dikhena sar krivone adalese so phenela dai o Čhavo e Devlesoro, dai o Hrist

(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Jn 18,19-24)

66 Kad dislilo, čedinde pe o starešine e jevrejengere, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar, ande e Isuse pumendē ko sabor*

67 hem phende lese: "Te injan tu o

Hrist, phen amendē!" A ov phendā lendē:

"Te phendūm tumendē, naka verujinen; ⁶⁸ a te pučljum tu-men e Hristestar, naka odgovorinen.

⁶⁹ Ali od akana me, o Čhavo e manušesoro, ka bešav ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro."†

⁷⁰ A on sare pučle e Isuse: "Znači tu injan o Čhavo e Devlesoro?"

A ov phendā lendē: "Korkore šukar phendēn da injum."

⁷¹ Tegani on phende: "Na valjani amendē više dokazija dai krivo. Sare amen šundam da korkoro pes osudindā!"

23

E Isuse hovavne tužinena anglo Pilat hem anglo Irod

(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Jn 18,28-37)

¹ Tegani sare kola inele ko sabor uštine hem legarde e Isuse koro Pilat, e rimesoro upravniko, ² hem lelje te vaćeren protiv oleste: "Akale manuše arakhljam sar zavodini amare narodo hem vaćeri lendē te na platinen o porez e carose, a pese vaćeri dai o Hrist, amaro caro."

³ Tegani o Pilat pučlja e Isuse: "Tu li injan o caro e Jevrejengoro?"

A o Isus phendā: "Adahari sar so phendan."

⁴ Tegani o Pilat phendā e šerutne sveštenikonende hem averendē kola inele adari: "Na arakhava nisavi krivica upro akava manuš!"

⁵ Ali on na ačhavde te vičinen: "Ple sikavibnaja vazdela pobuna maškar manuša ki sa i phuv e jevrejengiri. Lelja te čerel adava ani regija Galileja hem alo čak di akate ani diz Jerusalim!"

⁶ A kad o Pilat šundā adava, pučlja len nane li o Isus tari Galileja. ⁷ I kad phende lese dai o Isus tari Galileja, o Pilat bičhalda le koro Irod, kova

† ^{22,69} ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro. Ko original terđola: "ki desno strana oto zoralipe e Devlesoro". * ^{23,17} Ano nesave purane grčka rukopisija terđola: "A valjanđa zako prazniko te mukel lendē jekhe phandle manuše." Dikh Mt 27,15; Mk 15,6.

vladindā ani Galileja. A baš adala dive o Irod inele ano Jerusalim.

⁸ Kad o Irod dikhla e Isuse, but inele radosno adalese so pana oto angleder mangla te dikhel le adalese so but šunda olestar hem nadisalo da o Isus ka čerel nesavo čudo anglo leste. ⁹ But so pučlja le, ali o Isus ništa na vaćerđa lese. ¹⁰ A adari terđona ine o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar vaćerindoj zorale protiv o Isus. ¹¹ A o Irod hem lesere vojnici ponizinde e Isuse hem marde muj oleja. Urjavde le ano carsko fostani hem tegani o Irod bičhalda le palal koro Pilat. ¹² Angleder o Irod hem o Pilat na inele ano šukar odnosija, a adava dive ule amala.

O Pilat čerela e narodosiri volja adahar so osudini e Isuse ko meriba
(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Jn 18,39-19,16)

¹³ A o Pilat vičindā kora peste e šerutne sveštenikonen, e vođen hem e narodo, ¹⁴ i phendā lendē: "Anden kora mande akale manuše vaćerindoj da vazdela pobuna maškar narodo. Ače, angla tumende pučljum le adalestar, ali na arakhljam nisavi krivica zaki savi tumen tužinena le. ¹⁵ A ni o Irod na arakhlja upro leste krivica i adalese bičhalda le palal kora amende. Akava manuš na čerđa ništa savese avela meriba. ¹⁶ Adalese samo ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le." ¹⁷ *

¹⁸ Ko adava sare so inele adari vičinde: "Mudar adale manuše, a muk amendē e Varava!" ¹⁹ (O Varava inele phandlo adalese so učestvujindā ani pobuna savi inele ano Jerusalim hem adalese so mudarda nekas.) ²⁰ A o Pilat, adalese so mangla te mukel e Isuse, palem vaćerđa olencar, ²¹ ali on vičinde: "Čhiv le ko krsto! Čhiv le ko krsto!"

²² A o Pilat palo trito puti phendā lendē: "A savo bišukaripe čerđa

akava manuš? Na dikhava sose valjani te merel. Ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le.”

²³ Ali on na ačhayde te vičinen oto sa o glaso rodindoj te čhivel e Isuse ko krsto. I lengoro vičiba inele sa po zoralo hem po zoralo. ²⁴ I adalese o Pilat odlučindža te del len adava so mangena. ²⁵ Muklja okole kova inele phandlo zbog i pobuna hem zbog o mudariba, a e Isuse dindja ko vojnici te čeren oleja adava so o narodo manglja.

E Isuse čhivena ko krsto hem marena muj oleja

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Jn 19,17-27)

²⁶ Sar legarena ine e Isuse te mudaren le, dolinde nesave Simone tari Kirinija[†] sar taro polje đerdini ine ko Jerusalim.[‡] Čhivde o krsto upro leste hem terinde le te akhari le palo Isus. ²⁷ Palo Isus dželo baro narodo maškaro kolende inele hem o đuvlja kola runde hem žalinde le. ²⁸ Ali o Isus irindja pe nakoro lende hem phendā lendē: “Đuvljalen taro Jerusalim, ma roven zbog adava so ka ovel maje, nego roven zbog adava so ka ovel tumendē hem tumare čhavendē. ²⁹ Adalese so, ače, avena o dive[§] kad o manuša ka vaćeren: ‘Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čući.’*

³⁰ Tegani ka molinen e planinen te peren upro lende hem e bregonen

[†] 23,26 Kirinija inele diz ki severno Afrika. [‡] 23,26 sar taro polje đerdini ine ko Jerusalim Akate o polje odnosini pe upro gav. Akate na mislini pe da o Simon čerđa buti pese ko polje, adalese soi o anav Simon jevrejsko, a e Jevrejende na inele muklo te čeren buti ko nesave bitna praznici sar soi i Pasha. [§] 23,29 Esavke dive ale 70 berš palo Hrist. E rimesiri vojska opkolindā hem uništindā i diz Jerusalim hem mudardā bute Jevrejen.

* 23,29 Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čući Ko original terđola: “Bahtalei o đuvlja kola našti ine te ačhon khamne, o vođija save na bijande hem o čučija savendar na pilja pe.” Akate vaćeri pe adalestar da “ko adala dive” o čhave taro Jerusalim but ka patinen. Tegani o manuša ka smatrinen dai po šukar okolende kolen nane čhave, adalese so nane te dikhen pumare čhaven sar patinena ili sar merena. [†] 23,31 Akava upozorenje koristini pe sar metafora. O šuko kaš thabljola po zorale e sapane kaštestar. O thabljobjai akate metafora zako patnje ili zako kazne. O Isus inele sar sapano kaš adalese so na zaslužindā te thabljol (te patini). O manuša kola odbinde e Isuse inele sar šuko kaš. On zaslužinde te thabljon (te patinen) zbog pumare grehija. [‡] 23,34 O Isus phendā: “Dade Devla, oprostin lendē, adalese so na džanen so čerena!”[‡] Tegani o vojnici frdinde barbuti hem ađahar delinde maškara pumende e Isus-esere ćeja.

te učharen len. ³¹ Adalese so, te ađahar čerela pe mancar kova injum sar jekh sapano kaš, sigurno po bišukar ka čerel pe e manušencar kolai sar o šuke kašta.”[†]

³² A e Isuseja inele legarde pana duj manuša te oven mudarde. Adala manuša čerde bišukar buća. ³³ I kad resle ko than vičime Kokalo e šeresoro, o vojnici čhivde ko krsto e Isuse hem čhivde adale manušen ko avera krstija: jekhe oti lesiri desno, a e dujtone oti lesiri levo strana.

³⁴ O Isus phendā: “Dade Devla, oprostin lendē, adalese so na džanen so čerena!”[‡] Tegani o vojnici frdinde barbuti hem ađahar delinde maškara pumende e Isus-esere ćeja.

³⁵ But manuša terdine adari te dikhenfse, a e jevrebijengere vladarija marde muj e Isuseja vaćerindoj: “Averen spasinda, akana nek spasini korkoro pes tei čaće ov o Hrist e Devlesoro, o Birime!” ³⁶ Hem o vojnici marde muj e Isuseja. Ale uzalo leste hem kaninde le ušli mol,[§] ³⁷ vaćerindoj: “Te injan o caro e jevrebijengoro, spasin tut!” ³⁸ A upreder lesoro šero terdino znako kote inele pisime: AKAVAI O CARO E JEVREJENGORO .

³⁹ Jekh okole dujendar kola inele čhivde ko krsto vredindā e Isuse vaćerindoj: “Te injan o Hrist, sose na spasineja tut hem amen?”

[†] 23,26 Kirinija inele diz ki severno Afrika. [‡] 23,26 sar taro polje đerdini ine ko Jerusalim Akate o polje odnosini pe upro gav. Akate na mislini pe da o Simon čerđa buti pese ko polje, adalese soi o anav Simon jevrejsko, a e Jevrejende na inele muklo te čeren buti ko nesave bitna praznici sar soi i Pasha. [§] 23,29 Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čući Ko original terđola: “Bahtalei o đuvlja kola našti ine te ačhon khamne, o vođija save na bijande hem o čučija savendar na pilja pe.” Akate vaćeri pe adalestar da “ko adala dive” o čhave taro Jerusalim but ka patinen. Tegani o manuša ka smatrinen dai po šukar okolende kolen nane čhave, adalese so nane te dikhen pumare čhaven sar patinena ili sar merena. [†] 23,31 Akava upozorenje koristini pe sar metafora. O šuko kaš thabljola po zorale e sapane kaštestar. O thabljobjai akate metafora zako patnje ili zako kazne. O Isus inele sar sapano kaš adalese so na zaslužindā te thabljol (te patini). O manuša kola odbinde e Isuse inele sar šuko kaš. On zaslužinde te thabljon (te patinen) zbog pumare grehija. [‡] 23,34 O Isus phendā: “Dade Devla, oprostin lendē, adalese so na džanen so čerena!” Akala lafija nane ano nesave grčka rukopisija. [§] 23,36 kaninde le ušli mol Averčane: “kanindoj e Isuse te pijel ušli mol.” I ušli mol inele jeftino piće savo pijena ine o obična manuša. O vojnici marde muj e Isuseja ađahar so dinde jeftino piće nekase ko vaćeri dai caro.

40 A o dujto manuš ukorinda adale so vredinda e Isuse: "Sar na daraja e Devlestari? Hem tu injan adahar osudime sar soi ov.

41 Ali amen pravedno injam kaznime zbog amare bišukar buća, a akava manuš na čerđa nisavo bišukaripe."

42 Tegani phendā: "Isuse, mislin mandar hem ov maje milostivno kad ka vladine sar caro."*

43 A o Isus phendā lese: "Čače vačeravaće, avdive ka ove mancarano raj!"

*Ple meribnaja, o Isus mothoj butendē da nane krivo
(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Jn 19,28-30)*

44 A ko ekvaš o dive, i tomina učharda sa i phuv hem adahar inele trin saća†, **45** adalese so o kham kalilo. A e hramesiri zavesa‡ pharavdili ko ekvaš. **46** A o Isus vičindā oto sa o glaso: "Dade, tuće ano vasta mukava o duho mlo!" Kad phendā adava, mulo.

47 A kad e rimesoro kapetani dikhla so ulo, slavinda e Devle vačerindo: "Čače akava manuš inele pravedniko!" **48** But manuša kola čedinde pe adari te dikhenfse, irindo čhere khuvena pe ine ko gruđa adalese so ine lendžao. **49** A sa e Isusesere pendžarutne, di o đuvlja kola phirde palo leste pana tari Galileja, odural terdine hem dikhla sa adava.

E Isusesoro telo čhivena ano grobo

(Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Jn 19,38-42)

50-51 Inele jekh manuš palo anav Josif tari Arimateja, diz ani Judeja. Ov inele šukar hem pravedno manuš kova adžićeri ine e Mesija te anel o carstvo e Devlesoro. Iako inele člano oto e jevrejengoro odbor,

* **23,42** Ko original terđola: "Isuse, setin tut maje kad ka ave ano to carstvo." † **23,44** Ko original terđola: "taro šofto di ko enjato sati", palo e rimesoro računiba o vreme, ano saveste o dive počindā ko šov o sati sabajle. ‡ **23,45** e hramesiri zavesa Adaja zavesa inele prekalo 25 metarija uči hem odvojinđa o naj sveto than oto ostatak e hramesoro. Adava inele baro, oblikujime, okruglo bar savo inele edobor baro da šaj ine te phandel o ulaz e grobosoro. Nekobor murša valjani ine te gurinen o bar te šaj phravel pe o grobo.

na složindā pe adaleja so inele odlučime te roden o Isus te ovel mudardo. **52** Ov đzelo koro Pilat hem rodindā te den le o telo e Isusesoro. **53** Tegani huljavđa e Isusesoro telo taro krsto, paćardā le čaršaveja hem čhivđa le ano grobo savo inele čerđo ano bar, ano savo pana nijekh na inele čhivdo. **54** Adava dive inele dive kad o manuša spreminde pe zako savato savo samo so na ine te avel.

55 A o đuvlja, kola ale e Isuseja tari Galileja, dželete e Josifeja hem dikhle sar e Isusesoro telo inele čhivdo ano grobo. **56** I irinde pe adari kaj bešena ine hem spreminde o mirisija hem o mastija savencar te makhen e Isusesoro telo. Ali kad završinde adava, već alo o savato i adava dive na čerde ništa poštujindoj i naredba oto Zakoni e Mojsijasoro.

24

E Isusesoro uštiba taro mule
(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Jn 20,1-9)

1 Rano sabajle, palo savato, o đuvlja ale ko grobo hem ande o mirisija save spreminde. **2** Tegani arakhle o bar savo phandela ine o grobo* dai cidime. **3** Đerdinde andre, ali na arakhle o telo Gospodesoro e Isusesoro. **4** I sar terđona ine adari zbunime, iklile anglo lende duj manuša ano sjajna šeja. **5** O đuvlja but darandile hem peravde pumare šere nakori phuv, a o duj manuša phende lendje: "Sose rođena e đživde maškaru mule? **6** Ov nane akate. Uštino taro mule! Setinen tumen so vačerđa tumendje pana ani Galileja: **7** 'Me, o Čhavo e manušesoro, valjani te ovav dindo ano vasta e grešnone manušengere, te ovav čhivdo ko krsto, ali o trito dive ka uštav.' "

* **24,2** o bar savo phandela ine o grobo

⁸ Tegani on setinde pe da o Isus phendā lendē adava. ⁹ I irinde pe taro grobo palal ki diz te vaćeren adava e dešujekhe apostolende hem sarijende averende. ¹⁰ Adala đuvlja inele i Marija tari diz Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesiri daj, hem avera. I on sa adava vaćerde e apostolende, ¹¹ ali o apostolja na verujinde lendē, adalese so mislinde da sa adava izmislinde. ¹² A o Petar uštino hem prastandilo đi ko grobo. Kad reslo, teljarda pe te dikhel ano grobo, hem dikhlija samo o čaršavi saveja[†] e Isusesoro telo inele paćardo. I irindja pe palal pućindoj pes so ulo adava.

O Isus e duje učenikonende odru-mal objasnini o proroštvia e Hristes-tar
(Mk 16,12-13)

¹³ Adava dive duj oto e Isusesere sledbenici džana ine ko gav Emaus, dur taro Jerusalim dešujekh kilometrija.[‡] ¹⁴ Odrumal vaćerena ine maškara pumende adalestar so ulo adala dive. ¹⁵ I sar vaćerena ine ađahar korkoro o Isus alo uzalo lende hem lelja te phirel olencar. ¹⁶ Ali olende na inele muklo te pendžaren le.

¹⁷ O Isus pučlja len: "Sostar vaćerena maškara tumende phirindoj?" Tegani on terdine, a ko lengere muja dikhlijo pe dai žalosna.

¹⁸ Jekh olendar, palo anav Kleopa, phendā lese: "Sar so dičhola, tu injan jedino abanđija ano Jerusalim kova na džanel so ulo adari akala dive."

¹⁹ O Isus pučlja len: "So ulo?"

I on phende lese: "Adava so ulo e Isuseja e Nazarećanineja. Ov inele proroko zoralo ano vaćeriba hem ano čeriba anglo Devel hem anglo sa o manuša. ²⁰ Ali amare

šerutne sveštenici hem amare avera vladarija dinde le te ovel osudime ko meriba hem čhivde le ko krsto. ²¹ Amen nadisaljam da ov ka otkupini e Izraelesere narodo. A ače, tritoi dive sar ulo sa adava. ²² Hem pana zbuninde amen nesave amare đuvljendar. Sabajleja dželete ko grobo, ²³ ali na arakhle e Isusesoro telo adari. Ale hem phende amendē da dikhle andelen kola vaćerde lendē dai o Isus dživdo. ²⁴ Tegani nesave amendar dželete ko grobo hem arakhle dai o grobo čučo, sar so phende o đuvlja, ali na dikhle e Isuse."

²⁵ Tegani o Isus phendā lendē: "O, sar na haljovena? Sosei tumende pharo te verujinen sa adava so o proroci vaćerde adalestar ano Sveta lila? ²⁶ On prorokujinde da o Hrist valjani te nakhel sa adala patnje angleder so o Devel ka proslavini le."§ ²⁷ I tegani lelja te objasnini lendē soi e Hristestar pisime ano Sveta lila, poćindoj e Mojsijasere lilendar hem ano sa e prorokonengere lila.

²⁸ Sar avena ine paše uzalo gav Emaus, o Isus čerđa pe da mangela te džal po dur. ²⁹ Ali on terinde le te ačhol vaćerindoj: "Ačhov amencar, adalese so lela te perel i rat!" I o Isus ačhilo hem đerdinda olencar ano čher. ³⁰ Kad inele olencar uzalo astali, o Isus lelja o maro, zahvalindja e Devlese, phaglja le hem dindja len. ³¹ Tegani phravdile lengere jačha hem pendžarde le dai ov o Isus, ali ov otojekhvar na inele više anglo lende.

³² Tegani lelje te vaćeren maškara pumende: "Akana džanaja sose amare vile inele tate kad vaćerđa amencar odrumal hem kad objasninda amendē o Sveta lila." ³³ Odmah uštine hem irinde pe ko Jerusalim. Adari arakhle sar bešena zajedno o dešujekh apostolja hem avera sledbenici e Isusesere ³⁴ kola

[†] 24,12 čaršavi saveja Ko original terđola: "platinena trake savencar". [‡] 24,13 dešujekh kilometrija. Ko original terđola: "šovardeš stadijumija". Sar đi ko duj saća phirindoj. § 24,26 angleder so o Devel ka proslavini le. Akava odnosini pe upro adava kad o Isus ka lel te vladini hem te primini i čast hem i slava.

phende lende: "O Gospod čače uštino taro mule hem mothovđa pe e Simonese!" ³⁵ Tegani o duj manuša vaćerde lende sa so ulo ko drom nakoro Emaus hem sar pendžarde e Isuse kad phaglja o maro.

*O Isus ikljola anglo učenici hem dokažini lende dai dživdo
(Jn 20,19-23)*

³⁶ Sar on vaćerena ine adalestar, o Isus otojekhvar terdino maškar olende hem phenda lende: "Mir tumencar!" ³⁷ A on iznenadinde pe hem darandile adalese so mislinde da dikhena duho. ³⁸ Tegani o Isus phenda lende: "Sose darana? Nane tumen sose te sumnjinen. ³⁹ Dikhen mle vasta hem mle pre! Me injum! Pipinen man hem ka dikhene! E duho nane telo oto mas hem oto kokala sar so dikhena da man isi!" ⁴⁰ Vaćerindoj adava, mothovđa lende ple vasta hem o pre.

⁴¹ On edobor inele radosna hem začudime da našti ine te verujinen. Tegani o Isus pučlja len: "Isi tumen li nešto hajbnase?"* ⁴² I on dinde le kotor oto peko mačho. ⁴³ Ov lelja hem halja le anglo lende.

O učenici ka svedočinen e Isusestar sa e nacijende

⁴⁴ Tegani o Isus phenda ple učenikonendje: "Kad angleder

injumle tumencar, vaćerđum tumende da sa valjani te pherđol soi pisime mandar ano Zakoni e Mojsijasoro, ano Lila e prorokonengere hem ano Psalmija." ⁴⁵ Tegani phravđa lengere jačha te haljoven o Sveta lila, ⁴⁶ i phenda lende: "Ađahari pisime ko Sveta lila: O Hrist ka patini hem ka merel, ali o trito dive ka uštel taro mule, ⁴⁷ hem ano lesoro anav ka propovedini pe sa e nacijende, počindoj taro Jerusalim, da valjani te pokajinen pe te šaj o Devel oprostini lende lengere grehija. ⁴⁸ Tumen injen svedoci adalestar.

⁴⁹ A me ka bičhalav tumende e Svetone Duho, sar so mlo Dad dindā plo lafi. Tumen ačhoven ani diz đikote o zoralipe e Devlesttar naka huljel upra tumende."†

O učenici dikhena e Isusesoro uštiba ko nebo

(Mk 16,19-20; Ćer 1,9-11)

⁵⁰ Palo adava, o Isus ikalđa ple učenikonen tari diz hem anda len uzalo gav Vitanija. Adari vazdindā ple vasta hem blagoslovindā len. ⁵¹ I sar blagoslovini len ine, lelja te cidel pe olendar hem legardilo ko nebo. ⁵² On pele ko kočija slavindoj le. Tegani pherde oti radost irinde pe ano Jerusalim. ⁵³ I stalno džana ine ko Hram te hvalinen e Devle.

* **24,41** Manglja te hal anglo lende sar te mothoj lende da nane duho. † **24,49** đikote o zoralipe e Devlesttar naka huljel upra tumende Ko original terđola: "đikote na ovena urjavde e zoralipnaja taro učipe." E Devlesoro zoralipe ka učhari len ađahar sar so o šeja učharena e manuše. Adaleja ka dobinen o zoralipe e Svetone Duhosoro sar te šaj svedočinen averendje e Isusestar.